

Şiddete Karşı
Dişil Zihniyeti
Güncelleştirelim

Dosya ◀ sayfa 6

'Dixwazim du
Rûyên Mirovan
ku Kes Nabîne
Eşkere Bikim

Kurdî ◀ rûpel 9

İklim Konferansı
Küresel
Isınmanın Önünü
Alabilecek mi?

Ekoloji ◀ sayfa 16

Topyekün Savaşa Karşı Topyekün Direniş

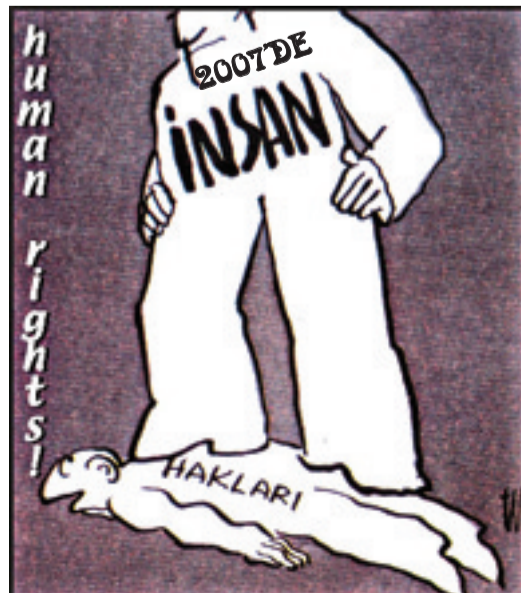

**ŞİDDET KÜLTÜRÜ
MEVCUT SİSTEMİN
VAROLMA KAYNAĞIDIR**
İnsanlık 365 günlük bir zaman dönümünü daha tamamlıyor. 'Bir yıl 365 gündür' denilse de, dünyada ve coğrafyamızda 2007 yılının her günü, her anı bir önceki 365'li günlerin tekrarlarına tanıklık içinde geçti.
sayfa 3

**ÇÖZÜM
DEMOKRATİK
KÜRDİSTAN
MODELİDİR**
Kürt Özgürlük Hareketi ve Önderliği, 15 yıldan beri Kürt sorununu barışçıl yollarla çözmek için 1993 yılından bu yana beş kez tek taraflı ateşkes ilan ederek, barışçıl ve demokratik sürecin gelişmesi için yoğun çabalar sergiledi.
sayfa 5

newaya *Sin*

Bir sabah uyandıığımızda yüreğimize yüz ton bomba atılmıştı. Üstelik bunu dünyanın en büyük zaferyiymiş gibi sunan Türk televizyonlarından dinledik önce. Eminiz hepimiz aynı duyguları beslemişizdir. O spikerlerin yüz ifadeleri... O uçaklar biryerleri bombalamak, sonuçta insanları yok etmek için o yüz tonu gökten düze bıraktılar... Sayfa 3

- ✓ Kadın Akıllı Düşünmek /Yeni Kuşak sayfa 7
- ✓ Kazanacak Yılmız Var /Perspektif sayfa 8
- ✓ Merheba Welatê Xwedawendan... /Kurdî sayfa 10
- ✓ YJA is Het Volkgerichte ... /Dutch sayfa 12
- ✓ Aşksız Doğmasın Çocuklar /Kültür-Sanat sayfa 13
- ✓ Ağz Kuruması /Sağlık sayfa 17
- ✓ Pulsuz Dilekçe /Yaşam sayfa 19

Hipotiroit Zeka Geriliğine Neden Olabilir

Tiroid bezi, boynumuzun ön-alt kısmında yer alan ve salgıladığı tiroid hormonları ile metabolizmamızın işleyişini ayarlayan bir hormon kaynağı. Tiroid bezinden salgılanan tiroid hormonlarının az salgılandığı duruma "hipotiroidi" adı veriliyor. Hipotiroidi, hayatın her yaşında rastlanılabilir bir hastalık. Halsizlik, yorgunluk, uykuya meyil, üşüme, büyüme geriliği gibi belirtilerle seyrediyor.

Acıbadem Hastanesi Çocuk Endokrinolojisi, Büyüme ve Ergenlik Bölüm Sorumlusu Prof. Dr. Atilla Büyükgebiz, doğumsal hipotiroidin doğuştan itibaren tiroid bezinin az çalışması nedeniyle tiroid hormonlarının az salgılanması olduğunu söylüyor. "En önemli özelliği tedavi edilmediği takdirde kalıcı beyin hasarına yol açmasıdır" diyen Prof. Dr. Atilla Büyükgebiz, şu bilgileri veriyor: "Beyin gelişiminin yüzde 95'i ilk üç yaşta tamamlanır. Beyin gelişimini sağlayan en önemli madde ise tiroid hormonudur. Bu nedenle tiroid hormonu eksik olan bebek-

lerde değişik oranlarda zeka ve gelişim geriliği gözlenir."

Zekâ gelişimini olumsuz etkiliyor

Doğumsal hipotiroidi hastalarının yaklaşık yüzde 70'i doğumda herhangi bir belirti vermiyor. Bebekler son derece normal görünüyor. Sık rastlanılan belirtiler ise şöyle:

- Pelte gibi az hareketli bebek
- Dil büyüklüğü
- Ses kalınlığı
- Uzamış yeni doğan sarılığı
- Göbek fıtığı
- Emme güçlüğü

Zamanla tanı konamayan ve tedavi edilmeyen bebeklerde akranlarından geri kalma gözlenir. Bu bebekler boynunu tutma, anneyi tanıma, oturma, emikleme gibi faaliyetlerde akranlarından geri kalırlar. Beslenme güçlükleri ve ses kalınlıkları vardır. En önemlisi de zeka gelişimlerinde gerilik gözlenir.

Doğar doğmaz test yapılmalı

Doğumsal hipotiroidili bebeklerin erken teşhis ve tedavi edilmeleri gerekiyor. Bütün gelişmiş dünya ülkelerinde do-

ğumdan sonra topuktan alınan bir damla kanla tiroid fonksiyonları inceleniyor. Bunun rutin bir sağlık hizmeti olduğunu hatırlatan Prof. Dr. Büyükgebiz, şöyle devam ediyor: "Ülkemizde bazı üniversite hastaneleri ve bazı özel hastanelerde verilen bu hizmet dışında, ne yazık ki her doğan bebeğin doğumsal hipotiroidi inceleme şansı yoktu. Uzun süren çalışmalar sonucunda Sağlık Bakanlığı, yeni doğan fenilketonüri taramasına ilaveten bütün illerde doğumsal hipotiroidi hastalığı taramasını da zorunlu hale getirdi. Her yıl 1 milyon 400 bin doğum olduğu düşünülürse ve doğumsal hipotiroidin 3200 doğumda bir saptandığı varsayılırsa, yılda ortalama 440 bebeğin doğumsal hipotiroidi riski olduğu gerçeği ortaya çıkar. Tanı konmaz ve tedavi edilmezse 440 bebek de zeka geriliği potansiyeli taşıyor demektir.

Bu nedenle ailelerin her yeni doğan bebekte doğumsal hipotiroidi için topuktan kan alınıp alınmadığını sorgulaması ve bu konunun takipçisi olmasında son derece fayda var. Er-

ken tanı konup tedavi edilen hastalar, tamamen normal olarak hayatlarını sürdürdükleri için anne ve babaların bu konuda hassas olması gerekiyor."

Kan uyuşmazlığı ölü doğuma neden olabilir

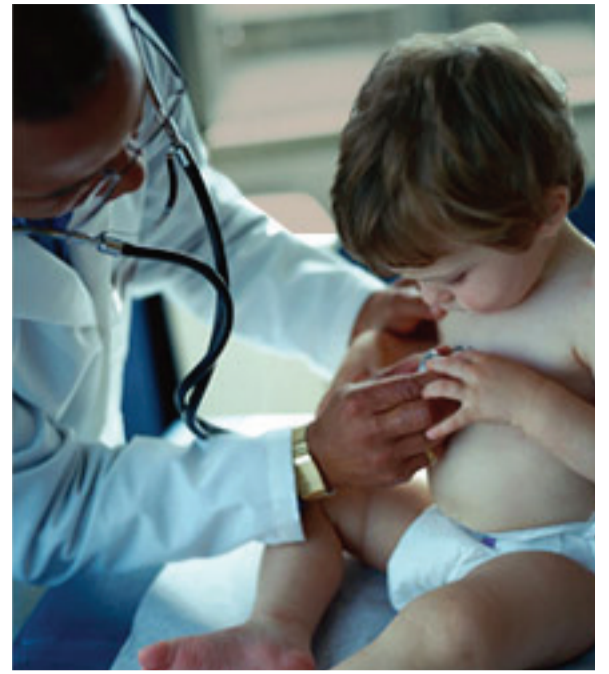
Annenin kan grubunun RH negatif, babasının ise pozitif olduğu durumlarda ortaya çıkan kan uyuşmazlığının, gebeliğin sağlıklı bir şekilde tamamlanması için yakından izlenmesi gerekiyor. Kan uyuşmazlığı yüksek riskli gebelik olarak değerlendiriliyor. Yenidoğan sarılığına ve ölü doğuma neden olabildiğinden bu konuda uzman klinikler tarafından takip edilmesi gerekiyor.

Ülkemizde kadınların yüzde 67.5'i kontrolden geçmiyor. Hamilelik dönemindeki rutin kontroller, oluşabilecek bir ris-

kin önceden saptanması açısından büyük önem taşıyor.

Acıbadem Sağlık Grubu'nda hizmet veren risk taşıyan gebelere yönelik özel bir bakım programı olan "Yüksek Riskli Gebelik Ünitesi" problemleri gebeliklerin takibini üstleniyor. Ünitelerde, tekrarlayan düşük ve genetik hastalık öyküsü olan gebeler, ilaç kullanan ya da röntgen ışını alan, diyabet, tiroit, kalp hastalığı, hipertansiyon gibi sağlık sorunları olan gebeler takip ediliyor. Ele alınan en önemli konulardan birini de kan uyuşmazlığı oluşturuyor.

Webhatti.com

Dünyayı Kurtarmanın

16 Yolu

Doğal bahçeler yaratmak:

Bahçelerde, suyu, toprağı kirleten ve sağlık için son derece zararlı olan kimyasal bitki ilaçlarını kullanmayı bırakmalıyız. Doğal ve sağlıklı koşullarda ürün yetiştirmeliyiz.

Et yemeyi azaltmak:

1 kg. bifteği elde edebilmek için 20 bin litre su ve petrol tüketiliyor. Sizi meyve ve sebze satan barlara davet ediyoruz...

Bisiklete binmek:

Bisiklete binmek sadece çevre için değil, formunuz için de çok faydalı bir hareket olacaktır.

Organik giyinmek:

Hem kendiniz hem de çocuklarınız için organik giysiler satın alabilirsiniz.

Kalıcı mobilyalar almak:

Mobilyalarınızı sık sık değiştirmeyerek ya da ikinci el mobilyalar satın alarak ağaçların daha uzun süre yaşamasına katkıda bulunabiliriz.

Sabun kokmak:

Duş jelleri ve sıvı sabunlara veda etmeliyiz. Tekrar petrol türevi maddeler içermeyen annelerinizin sabunlarını kullanmaya başlayın.

Daha az kimyasal:

Çevreye daha fazla kimyasal madde yaymamak için kullandığınız deterjanların, yumuşatıcıların, diş macunlarının ve şampuanların miktarını mümkün olduğunca azaltmaya çalışın

Kurşun kalem kullanmak:

Plastik tükenmez kalem ya da fosforlu kalemler kullanmak yerine kurşun kalemleri tercih edin

Kullanılmış kağıtları tekrar kullanmak:

Daha az kağıt kullanmak, daha çok ağacı yaşatmak anlamına geliyor.

Merdivenleri kullanmak:

Asansör yerine merdivenleri kullanmak aynı zamanda günden güne incelmek demektir!

Poşetlerden vazgeçmek:

Alışverişe çıkarken yanınıza alacağınız büyük bir çanta ile plastik poşet kullanımına "dur" demiş olacaksınız. Ayrıca çok daha kullanışlı ve şık.

Ampulleri değiştirmek:

Evinizin en fazla ışıklandırılan yerlerinde en az üç lambaya enerji tasarruflu ampul takarak tam dört tane nükleer santralin kapanmasına yardımcı olabilirsiniz.

Yoğurt yapmak:

Kendi yoğurdunuzu kendiniz yapmanız daha sağlıklı ve pratik olacak. 1 litre sütle 8 kase yoğurt üretebilirsiniz.

Su tüketimini ayarlamak:

Banyoda ve tuvaletlerde su tüketimini kısmak için düzenlemeler yapın ve su akıtan muslukları, sifonları vakit kaybetmeden tamir ettirin.

Kapakları kapatmak:

Yemek yaparken tencerelemin kapaklarını kapatarak yüzde 30 oranında enerji tasarrufu yapmış olursunuz.

Banyoyu kısa kesmek:

4 ya da 5 dakikalık duş sırasında en fazla 30-80 litre arasında su harcayabilirsiniz. Oysa bu rakam küveti doldurarak yapacağınız banyoda 200 litreye çıkıyor.

Milliyet

Ha Kokain Çekmişsin Ha Ekranı Bakmışsın

Bilgisayar kullanımı, gözlerde ilerleme ya da bozulmaya sebep olmuyor, ancak gözyaşlarını kurutması nedeniyle büyük tehlikelere yol açabiliyor. Uzun süreli bilgisayar kullananları uyararak Dünya Göz Hastanesi'nden Opt. Dr. Ertan Sunay; "Bilgisayar kullanımında gözyaşı kuruması meydana gelir. Göz kırpması sayısının azalmasıyla göz yorulur. Bu durum kokain kullanan kişilerle, alkolik hastalar düzeyinde gerçekleşir" dedi. Sunay, bilgisayar başında çok zaman geçirenlere şu önerilerde bulundu:

Ekranı en fazla 50 dakika bakın ve 50 dakika sonrasında 10 dakikalık aralar verin.

Bilgisayarınız göz hizanızdan yukarıda olmamalı, göz hizanızdan birkaç santim altı en doğru seçim.

Monitörün arkasında ışık kaynağı olmamalı, ışık yandan gelmeli.

Harfler en az 12 punto büyüklüğünde olmalı.

Fon koyu, şekilli elementler ise açık renkte olmalı.

Gözlerinizde bir problem olmasa bile her yıl bir kez göz muayenesi olmalısınız.

Akşam

newaya Sin

Başka insanlar bundan neden mutlu olurlar, ya da insanların ölümünü sevinç çılgınlıkları içerisinde karşılarlar... Ölümüne, yok etmeye gülen gözler, gülen yüzler... Bombalamayı canlı olarak kendi kargahında izleyerek 'yıllar sonra ilk defa evime gidip huzur içinde yattım' diyen bir Genelkurmay Başkanı...

Bu kadar ölüsever bir toplum haline gelmekten övünmeyi elbetteki gün gelecek tarih farklı yazacaktır. Siyasal boyutları bir yana ancak ölüseverlik her anlamda insanlık değerlerinin öldüğü en uç sınırdır. Ötesi yoktur... Oysaki her bir öldürme çılgınlığı, her bir doyuma ulaşmış yüz ifadesi kendini öldürmektir. İnsanlık değerleriyle aradaki uçurumu derinleştirmektedir. Militaristleştirilen duygular ve yok etme üzerine kurgulanmış, programlanmış psikolojiler, kendi egemenleriyle, asker beyinleriyle komple bütünleşmektedir. Bir toplum yaşanan haksız bir savaş karşısında kendi egemenleriyle aynı safta yer alıyorsa, bırakalım sorgulama ve karşı koyma gücünü insani olarak değerlerini yitirmiştir. Lümpenizme dayanan bir faşistleşmenin tek bir kıblegahı vardır: O da ölüseverliktir.

Değerli okurlar; 2007 yılının son sayısını sunarken, bu yıla damgasını vuran 'Edî Bes e' hamlesini haberler ve perspektif içeren sayfalarda ağırlıklı olarak işledik. 'Şiddete Karşı Dışıl Zihniyeti Geliştirelim' başlıklı yazıyı erkek egemen zihniyetin güncel sorgulanması açısından önemli görüyoruz.

Kürtçe sayfalarımızın içeriğinde gerilla kadınların yaşamından kesitler sunan röportajlar ve bir travesti kimliğiyle Esmeray'ın sunduğu Stand-Up'a ilişkin kendisiyle yapılan röportaj yer alıyor.

YJA'nın yapısı ve örgütlenme modeline ilişkin röportajı Flemenkçe dilinden takip edebilirsiniz.

Kültür ve Sanat'a ayrılan bölümde Selver Yıldırım'ın geçen aylarda kitap tanıtımını yaptığımız 'Aşksız Doğmanın Çocuklar Şiiri' var. Yine bir cezaevi penceresinden kadınların tüm özelemleri, acıları, isyancı yönleri ve en insani zayıflıklarıyla dile getiren kitabıyla Rojbin Perişan ve kitabı 'Gölgeler ve Saçlar' tanıtılıyor.

Henüz hayatın farkına varmaya çalışan, dillenmemiş bir çocuğun dilinden anne-babalara ve tüm büyüklere, bir çocuğun nasıl büyütülmesi gerektiğine yönelik göndermelerde bulunan 'Pulsuz Dilekçe' yazımızı büyük bir keyifle ve şaşkınlıkla okuyacaksınız.

Bu ay, yıllar sonra tamamlayabildiği 'Sozdar' belgeseliyle izleyenlerin büyük beğenisini kazanan Annegriet Wietsma'nın portresini işledik.

Sevgili okurlarımız; geçen yıl boyunca her sayımızda barış temasını öne çıkarmaya, Kürt halkının barış özelemlerini dillendirmeye çalıştık. Ölme-öldürme duygusuna hep yabancı kalmaya devam edeceğiz.

Öldürme olgusunu canlı yayında zevkle izleyen bir Genelkurmay başkanıyla ayrılan psikolojiler sadece cenazesever olabilirler...

Oysaki bu savaşı yüzyılların tüm katliam, yok ve inkar etme politikalarına karşı intikamı büyütmeyen, öldürmeye dayalı bir kan davasına dönüştürmeyen, her şeye rağmen insani değerlerinden taviz vermeyen Kürt halkıdır. Sabrın sınırdığı şu günlerde, Kürt halkı ve O'nun Özgürlük Hareketi, topyekün ölüsever kültür ve politikalara karşı kendi insani değerleriyle direnecek ve kimlik haline getirdiği bu değerler sayesinde kazanmasını da bilecektir.

Şiddet Kültürü Mevcut Sistemin Varolma Kaynağıdır

Insanlık 365 günlük bir zaman dönümünü daha tamamlıyor. 'Bir yıl 365 gündür' denilse de, dünyada ve coğrafyamızda 2007 yılının her günü, her anı bir önceki 365'li günlerin tekrarlarına tanıklık içinde geçti. 2007 yılı da kadın tarihinde yazılması, üzerinde düşünülmesi ve ataerkil sistem karşısında kadın direnişini daha da örgütlü bir temelde yükseltmesi gereken bir yıl olarak yaşandı. Kadın yaşam tecrübeleri açısından birçok örneğe tanıklık etti bu yıl. Tıpkı kadının tanıklığı gibi hem gurur duydu kadında, hem acı çekti, hem de dersler çıkardı.

2000'li yılların kimliği toplumsal cinsiyetçi sistemin çözümlenmesi temelinde ele alınmaktadır. Kadının, sistem tarafından ayrımcılığa-şiddete her boyutuyla maruz bırakılmasını çözdüğü, alternatif yaşam ve toplum modellerinin tartışıldığı bir sürece girildiği dile getirilmektedir. Bu yılın tüm kadın haberlerine bir göz attığımızda insanlık açısından sarsıcı olaylarla karşı karşıya kaldığımızı görüyoruz. Kadın katliamları açısından birçok olay artık üstü örtülemez denli kamuoyuna mal oldu. Genelde evrensel boyutlarda, özelde de coğrafyamız Ortadoğu'da hangi halk gerçekliğine dahil olursak olalım, tüm devletli toplumlarda kadına dönük imha saldırılarının devam ettiği bir gerçektir. En başta devletli sistemler kendi içinde ve farklı halklara mensup kadınlar başta olmak üzere gözü kara bir saldırı konseptini uygulamışlardır. Geride bıraktığımız yılda, kadın özgürlük mücadelesi yürütücülerinin emeklerini görmek, cins kimliğinin özgürlüğü ile birlikte halkların özgürlük mücadelesinde de yer alan kadınların verdikleri bedelleri de ele almak gerekmektedir. Birçok ülkede, kadının yaşadığı sorunlar, katliamlar gün yüzüne çıkarken, kadının her alandaki direniş örgütlülüğünün önemi, vazgeçilmezliği bir kez daha ortaya çıktı. Yine her yılın 8 Mart'ıyla sınırlı ele alınmayan kadın hak ve özgürlük arayışları bu yılın her gününe damgasını vurdu. Bu damga, kimi zaman dünyanın bir merkezinde yaşanan şiddet olaylarıyla ve bu olayların gündemleşmesiyle kendini hissettiren, kimi zaman alternatif arayış ve yaşam örnekleriyle kadın gündemini zenginleştirmiş, diğer arayışları cesaretlendirmiştir.

Bunlarla birlikte 2007 yılı kadın hareket ve mücadeleleri açısından özeleştirinin derin ve çözüme kilitli bir şekilde yapılmasını da gerekli kılmaktadır. Kadının karşı karşıya kaldığı tahakküm ve şiddet örneklerinin çok acımasız ve derin olmasına rağmen, çözüm ve alternatif toplumsal yaşamı yaratmada evrensel ortaklığa ve yerel uygulama deneyimlerini radikalleştirmede zayıflıklar yaşanmaktadır. Halen birçok ülkede, kadının sorunları, toplumsal depresyon vb. sorunlar devletçi sistem zemininde tartışılmakta, bu sistemle bağlar radikal bir şekilde koparılmamaktadır. 2007 yılı içinde sayısız konferanslar, seminerler yapılmakla birlikte, sorunun tespitinden öteye gitme ihtiyacı öne çıkmıştır. 'Çözüm' kadın açısından bir yerlerden beklenemeyecek kadar değerli hale gelmiştir.

Kadının, içinde yaşamak istediği toplum sistem ve değerlerini mevcut sisteme dayatması, bunun radikal çıkışı net yürütmesi her kadın özgürlük arayışçısının sözlerinde yer edinmiştir.

2007 yılından geriye kalanlar

Şiddet kültürü, mevcut sistemin temel karakteri ve varolma kaynağıdır. Kadın başta olmak üzere, çocuklar, doğa, yaşlılar, engelliler de her türlü ayrımcılığa, teröre ve bölücülüğe maruz kalmışlardır. Savaş, göç, yoksullaştırma, üretimine el koyma ile birlikte, kadının bedensel-beyinsel satışı, tecavüz olayları, zorla evlilikler, psikolojik baskıyla intihara sürüklenme vb. örnekler bu yıl da karşımıza çıkmıştır. Sistem 5 bin yıldır kadına karşı bir savaş yürütüyor. 2007 yılında yaşanan örnekler bu savaşın birer parçası oldular.

İşte bu savaştan bazı bilgiler:

- Dünyada her gün milyonlarca kadın dövülüyor, öldürülüyor ve mal olarak pazarlanıyor. Birleşmiş Milletler (BM) toplum fonu (UNFPA) medyada kadınlara karşı şiddetin haddinden fazla görmezden geldiğini ve küçümsenerek örtbas edildiğini kaydetti.

- Cezayir'de ulusal jandarma tarafından yapılan araştırmada kadına yönelik tecavüzün alarm verici düzeyde olduğu belirtildi. Ekim ayına kadar 190 tecavüz vakası tespit edildi, 239 kişi tecavüz suçundan mahkum edildi.

- Fransa'da suçluluğa ilişkin Ulusal Gözlemevi (OND) tarafından yapılan araştırmaya göre 2005 ve 2006'da yaklaşık 2 milyon kişi, diğer bir ifadeyle 18 yaşın üstündeki nüfusun yüzde 5,6'sı fiziki veya cinsel şiddete maruz kaldı. Eşinin şiddetine maruz kalan kadınların sayısı ise 330 bin olarak kayda geçti.

- Bu yılın başından itibaren Güney Kürdistan Federe Bölgesi'nde, 598 kadın töre cinayetine kurban gitti. 2006 yılında ise 553 töre cinayeti işlendi. Yine Güney Kürdistan'ın Çerçemal bölgesinde kadınlara yönelik baskı ve şiddetin yüzde 50 oranında arttığı açıklandı. Son 17 ay içerisinde bölgede 167 kadının baskı ve şiddete maruz kaldığı bildirildi.

- Güney Kürdistan'da son bir yıl içerisinde 'töre' adına işlenen kadın cinayetlerinde yüzde yüz artış oldu. Aileler, ceza almamak için kadın cinayetlerine intihar süsü veriyorlar. Kadınlar ise ağırlıklı olarak yakınları tarafından kendilerini yakmak suretiyle intihara zorlanıyorlar.

- Kadın intiharlarıyla gündeme gelen Batman'da 15 yaşındaki bir genç kız trenin önüne atlayarak intihar etti. (Bu örnek, Kürdistan'ın 4 parçasında, yaşları 11'lerden başlayan ve 70'lere uzanan, yaşamlarına kendileri son veren ya da verdirilen ve sayıları tam olarak bilinmeyen kadınları anlatmaktadır).

- İran'da yeni yılın başlangıcı olan 21 Mart 2006 ile 21 Mart 2007 tarihleri arasında resmi verilere göre 5978 kadın gözaltına alındı, sokakta 317 bin kadın uyarıldı, 8 kadın taşlandı veya infaz edildi, 19 bin kadın yabancı ülkelere satıldı.

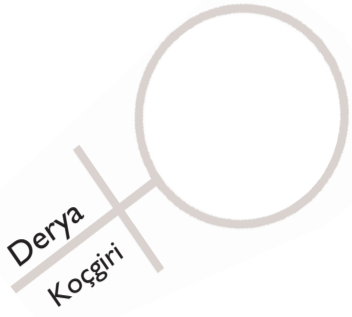
Yukarıdaki birkaç örnek 2007 yılının kadın açısından izdüşümü oluyor. Bu örnekler bile kadın açısından özgür olmak, özgür bir kimlik mücadelesini yürütmede ne kadar

çok çaba sahibi olunması gerektiğini göstermektedir. Örneğin Türkiye'de yeni bir anayasa oluşturma tartışmaları bu dönemde gündemdeyken, ortaya çıkan anayasa taslağında bile kadın hakları açısından varolan ve kazanılan haklar da bile geriye düşme vardır. Kadının yaşadığı her türlü katliam karşısında kadına tek bir yol gösteriliyor; erkeğin dünyasına kendini ne kadar bağımlı kılsan o kadar kabul edilirsin... Bu ABD öncülüğünde yürütülen "Ortadoğu'ya ılımlı İslam yönetim modelleri" projesinin bir parçasıdır. Türkiye gerçeğinde AKP kadrolaşması en çok kadının kapatılması (üstelik inanç adına gönüllü olarak) temelinde kendini yerleştirmektedir. AKP %47 ile iktidara taşınmış, mecliste ise AKP'deki kadın temsil sayısında gerileme olmuştur. Türkiye, yumşak İran haline getirilmektedir.

Kürt kadınları da her yönden şiddete maruz kalmaya devam etmiştir. Toplumsal gerilik "gelenek" adı altında katliamlarını sürdürmüştür. Toplumsal ve siyasal alanda DTP'li kadın milletvekilleri ve kadın belediye başkanları her türlü devlet baskısına maruz kalmışlardır. Kürt kadını feodal, erkek egemenlikli toplum ve aile kurallarından kaynaklı baskı altına alınmış, zorla evlendirme veya namus adı altında öldürülmüştür. Özgürlük mücadelesini Kürdistan dağlarında sürdüren gerillalara da, her türlü şiddet yöntemleriyle düşürüp sistem ajanı haline getirilen Kürt kızları eliyle ölümü dayatmıştır. Devletin özel savaş aygıtı olan JITEM özellikle de genç kızlara karşı çirkin tuzaklar geliştirerek kadın katliamlarını uygulamıştır. Bu örnekler birer kadın cinayettir. Bu şiddet örnekleri karşısında Kürt toplumunun ve kadının devlet ve erkek karakterli yaşam sistemine karşı örgütlenme ihtiyacı ortaya daha fazla çıkmıştır. Türkiye'de kendini Kürtlerin, Alevilerin, ezilenlerin, kadınların temsilcisi olarak kabul ettirmeye çalışan AKP yapılanması karşısında Kürt halkının ve kadının radikal demokrasi güçleri olarak tavır sahibi olmaları, eylem ve bilinçlenme çalışmalarını arttırmaları 2008 açısından önemli bir özgürlük ve demokrasi zeminini oluşturmuştur.

Kürt kadınları 2007 yılına "ÊDÎ BES E" hamlesiyle çok derin bir anlam yüklemişlerdir. Kürt halkının ve Ortadoğu halklarının Özgür yaşam projesinin mimarı olan REBER APO'ya dönük imha konseptini parçalama amacını taşıyan bu hamlesel hareketlilik 2007 yılını çok farklı kılmıştır. Bu hamle, devletçi-erkek sistemine ve onun her alandaki uygulamalarına ÊDÎ BES E demektir. Kadın olmanın onuru, güzelliği ve gücü, her türlü egemenlikçi anlayış ve dayatmaya karşı ÊDÎ BES E demekten geçmektedir. Yerinde durup izlemek, sessiz kalmak, "kaderdir" deyip teslim olmak, yaşamda ısrar etmemek artık kadın tarafından kabul edilmemektedir. 2007 yılı "artık kadın özgürlük zaman gelmiştir" diyerek, eyleme geçmenin yolunu açmıştır. 2008 bu ruhla örgütlenen, direnen, ÊDÎ BES E diyen ve mücadelesini yükselten kadınlarla karşılaşılıyor.

Kadına dair

Seksen Yaşında Kendini Yakan Ana

Seksen yaşında, bir çok çocuk büyütmiş bir ananın yaşam hikayesi... Ömrünün son yıllarında yaşamına kendi eliyle son veriyor. Yaşamın her türlü zorluğunun içinden geçmiş, savaşlara, katliamlara, yoksulluklara, sürgünlere tanık olmuş. Yine de yaşamın karşısında direngen olabilmeyi öğrenmiş 'Porayşe Teyze'. O da birçok Kürt kadını gibi, ailesi ve çocukları için hem toplumsal gerçekliğin hem de düşman baskılarına teslim olmadan ayakta kalma mücadelesinde seksen yıllık bir ömür geçirmişti. Güney Kürdistan gibi yıllarca savaşlar içinde geçen bir toprakta seksen yıl ömür sürmek... Bir kadına ait olan bu yıllar, kadın tarihinin canlı tanığı olması açısından da önemli bir manevi değerdir. Ne yazık ki bu tarihin canlı tanığını on beş gün önce kaybettik. Tüyle ürperten trajik bir ölüm ile kaybettik.

Porayşe Ana bedenine benzin dökerek kendisini yakıyor. Aile içi ve toplumsal şiddetin mağdurları olarak kendini yakan veya intihar eden çok genç kız veya evli genç kadın duyduk. Ama seksen yaşında bir ana... İlk duyduğumda 'şaka yapıyorsunuz' diye tepki gösterdim. Seksen yaşına gelmiş bir kadın neden kendisini yakınsın? Neredeyse ömrünün sonuna gelmiş. Bu kadar yıl ayakta kalan bir kadın neden ölümü tercih etsin, canına kıysın? "Hastalıkları var mıydı" diye sordum. "Yatalak bir durumda değildi, seksen yaşına rağmen çok dinçti" dediler.

Güney Kürdistan'ın Balakati denilen bölgesinde, küçük bir dağ köyünde doğmuş. Savaşlar içinde birçok köyü dolaşmak zorunda kalmış, hatta Saddam zulmünden kaçarak İran'a kadar gidip gelmiş. Ülkesini, doğduğu toprakları hiç terk etmemiş. Nereye gitmişse yine köyüne dönmüş. Tam on çocuk büyütmüş, onlarca torun sahibi olmuş. Yaşadığı tüm acılara rağmen, birçok Kürt kadını gibi her şeyi yüreğine gömmeyi tercih etmiş. Çocuklarını bırakmayarak eşinin tüm baskılarına sinesine çekmiş. Seksen yıl çektiği tüm bu acılar onu yıldırمامış.

Ömrünün sekseninde artık tahammül edecek gücü kalmamış. Aile içinde yaşanan sorunların karşısında uzun bir ömürle sabırla yaklaşan, acılarını yüreğine gömen bu anamız, Kürt kadınlarının yaşadığı trajedinin belki de küçük bir örneğidir. Trajik olan bu durum bir kadın olarak duygularımı, düşüncelerimi adeta dondurdu. Ne yazık ki nice kadınıımız bu şekilde yaşamına son vermektedir. Güney Kürdistan gibi her gücün hakim olmaya çalıştığı bir yerde, kadınların, çocukların haklarından bahseden neredeyse yoktur. Hatta kadınların böyle bir trajedinin içinde yaşamaları dahi kadınlarla ifadelendirilebiliyor. Seksen yaşında kendini yakan bu ana için bazıları, 'geçimsizdi' diyerek kadınlara dayatılan gerçeği gizlemenin argümanını yeniden kullanmak istemişlerdi. Gençliğinde belki tüm baskılara karşı koyacak bir direnç kendisinde oluşturmuş, şimdi ise yaşlı bir kadın olarak güç getirebilme direncini de kaybetmiş. Yaşanan olay üzerine köye giden kadın gerilla arkadaş, olaya tepkisini ortaya koyduğunda ise herkes bir suskunluk yaşamıştı. Suskunluklar da, kadınların yaşadığı şiddeti onaylamakla eş değerdedir. Oysa en başta kadınlar kıyamet koparmalıydı. Belki de görüyorlar. Ama çaresiz, çözümsüz, kendilerine sunulan bu yaşamı o kadar içselleştirmişler ki tepkileri nötürleşmiş. Tepkilerini ancak ölümlerle ifadelendiriyorlar. Ya ömür boyu susarak yaşamayı öğrenmek ya da yaşamlarına son vermek. İki seçenek arasında yıllarca gidip gelmek olmuş seksen yaşındaki ananınki de... Acıları o kadar birikmiş, sabır sınırı o kadar aşınmış ki ölüm daha kolay gelmiş.

Bu ananın trajedisi ile kadınlarımızın ne kadar çok bilinçlenmeye ihtiyacı olduğunu bir kez daha derinden hissettim. Kadınlarımızın yaşamın en temel yükünü kaldırmalarına, tüm zorluklar ile karşı karşıya gelmelerine rağmen, toplumsal gerçekliğin yazısız hukuku olan töreler ve gelenekler ile mücadele etmede çözümsüz kalmaları sadece bir yazgı değildir. Kadınlarımızın yaşamın geliştirilmesinde yaratıcı olabiliyorlarsa, kendilerine içselleştirilmiş gelenekleri değiştirebilme gücüne de sahiptirler. Çözüm ölümlerde değil, çözüm bilinçlenerek yaşamımıza yön vermeyi bilmekten geçmektedir.

Kadın Konferansında 'Êdî Bes e' Sloganı Hakim Oldu

Devlet, Kürtleri adeta bir sorgu odasına olarak AKP politikacılığı ile iyi polis, muhalefet partileri ve ordu kötü polis rolleri ile Kürt halkını siyasal kısıpca almak istemektedir.

Kürt kadınlarının Türkiye'deki çatı örgütlenmesi olan Demokratik Özgür Kadın Hareketi, 16-18 Kasım 2007 tarihleri arasında 4. konferansını gerçekleştirdi. 'Êdî Bes e' şiarı ile Diyarbakır'da toplanan 4. Kadın Hareketi Konferansı, DÖKH'nin bileşeni olan tüm çalışma alanlarından, özgün kadın kurumlarından seçilen ve aralarında DTP'li kadın milletvekilleri, belediye başkanlarının bulunduğu toplam 160 delegeyle gerçekleştirildi. DÖKH'nin yeni dönem sözcülerinden Sara Aktaş konferansın amacını ve sonuçlarını şöyle değerlendirdi:

"Konferansımız başta siyasal gelişmeler olmak üzere kadın örgütlenmesini, onun sosyal, siyasal, ideolojik, kurumsal ve sistemsel sorunlarını kapsamlı bir şekilde ele almak, yeniden değerlendirmek ve kadın kurtuluş ideolojisi, felsefesi ekseninde daha güçlü bir örgütlenmeyi yaratmak amacıyla toplanmış ve tartışmalarını da bu ekseninde yürütmüştür. Özellikle devletin ve ona dayanan eril siyasetin geliştirdiği milliyetçi dalga ve milliyetçi planların kadına ve özgürleşme zeminlerine acımasız bir saldırıyı ifade ettiğine dikkat çekilerek; milliyetçi dalgaya dahil edilen kadınlar ve milliyetçi saldırıya maruz kalan kadınların şahsında toplumlarda yürütüldüğü tespitine varılmıştır. Konferansımız demokratik ve ekolojik toplumun doğası olan kadının teslim alınmadan toplumun düşürülemeyeceğinin bilinciy-

le, ekolojik ve demokratik toplum mücadelesinde kadına yönelen bu siyasal tehdidi bertaraf etmek ve halkları kadın duyarlılığı ile buluşturma çalışmalarının gerekliliği üzerinde önemle durmuştur. Özellikle kadın örgütleri, feminist çevreler ve demokratik yapılarla bu gündem ekseninde bir çalışma ve siyasal iradeyi açığa çıkarma programını da gündemine almıştır." dedi.

Aktaş; Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın sağlık durumunu ve tecrit koşullarını öncelikli olarak gündemlerine aldıklarını, bu konunun iki halkın kader çizgisi olduğu tespiti ile tecrit koşullarının kaldırılması, sağlık sorunlarının giderilmesi

ve halkı ile uygun bir biçimde bir araya getirileceği bir yere nakledilmesi gerektiğini ortaya koyduklarını ve bunun Kürt sorununun çözümü için şart olduğunu belirtti.

AKP hükümetinin politikalarını da ele alan Aktaş bu konuda şunları belirtti: "Konferansımızda, devletin Kürtleri adeta bir sorgu odasına olarak AKP politikacılığı ile iyi polis, muhalefet partileri ve ordu kötü polis rolleri ile Kürt halkını siyasal kısıpca almak istendiği tespitine varılmış, AKP politikacılığının sahteliği ortaya konulmuştur."

Konferansta örgütsel, kadrosal ve sistem sorunlarını da kapsamlı bir şekilde ele alındığını belirten Sara Aktaş, "Geçen süre zarfında kadroda açığa çıkan ve ideolojik yaşantıda liberalleşen, yetkici, elit, halktan kopuk, demokratik bilinci yanılgılı özgürlük anlayışıyla çarpıtılan bürokratik, benmerkezci zihniyet ve çalışma tarzını mahkum etmiştir. Bu durumun kadının toplumsal karakterine ters düşüğünü ortaya koyarak, bunun eril toplum özelliklerinin dışına çıkılmamasına, kadın kurumlarının da genel olumsuz özellikleriyle buluşmasına yol açtığını ortaya koymuştur. Bağlantılı olarak, bu durumun devrimci kadın ve kurumlarının özgürlük ölçülerinden kopuş ve tasfiye olduğu tespiti ile örgütsel sorunlar ele alınmıştır" dedi.

Geçen dönemle birlikte sistem tartışmalarını aşmanın, sistemin netleşmeden ve anlaşılardan uygulanmak istenmesinin, hareketin bileşenlerinin kendini kadın hareketi

olarak görmemesine, salt yürütmeden ibaret gören merkezîyetçi bir yapılanmaya götürdüğünü ortaya koyan Aktaş; "kadınların sosyal sorunlarını çözmeye dönük yetersiz politika üretildiğinin özelleştirilmesinin yapıldığı konferansımızda, yerel-merkez ilişkisi zayıflığı, sistem kurma ve işletme sorunlarının bileşenlerde kurum korumacılığını, küçük iktidarcı yaklaşımları güçlendirdiği sonucuna varılmıştır", dedi.

Sara Aktaş, DÖKH'nin önümüzdeki dönem kararlaşma ve hedeflerini şöyle sıraladı: "Konferansımız kadına ve özgürlüğe dair her sorunun temel gündemimiz ve mücadele gerekçemiz olması gerekliliği konusunda güçlü bir kararlasmaya varmıştır. Sistemden kaynağını alan sonuç alıcılıktan uzak, yetersiz ve dağınık çalışma tarzını kabul etmeyecek, daha güçlü kadro ve örgütlülük, hızlı toparlanma ve halkla buluşma zemini olacak bir örgütsel sistemi benimseyerek dört temel alan üzerinden örgütlenmeyi kabul etmiştir. Buna göre siyasal alan merkezi, sosyal alan merkezi, ideolojik alan merkezi ve genç kadın alanı olarak yeni dönemde örgütlenmeyi önümüze koyduk. Bununla birlikte kent kadın meclislerinin ve il kadın yürütmelemlerini oluşturup kendi öz örgütlü güçlerimizi yaratmak da önceliklerimiz arasında yer alacaktır. Konferansımız Kürt sorununun çözümünde demokratik özerklik çözümünü siyasi tutum olarak benimserken 'Êdî Bes e Hamlesi'ne de ideolojik, örgütsel, eylemsel olarak öncülük yapmayı karar altına almıştır. Önümüzdeki dönemde 'Kadın ve Yerel Yönetimler' ve 'Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Katliamlarının Önlenmesi'ne dönük iki konferans gerçekleştirmeyi de kararlasmıştır. Türkiye'de başta Kürtçe olmak üzere anadillerin korunması ve yasal güvenceye kavuşturulmasına dönük çalışmalar yapmayı da planlayan konferansımız, 8 Mart startının 1 Mart'ta verilmesinin ve güçlü kadın eylemselliklerinin gerçekleştirilmesini de ortaya koymuştur. Ayrıca DÖKH adına çalışmaları yapacak bir diplomasi birimi, bir de proje biriminin oluşumuna gidilmiş ve bunun çalışmalarına başlanmıştır. Örgütlenilecek alan merkezleri kapsamında bir çok plan ve projeyi hayata geçirmenin kararlasması ve planlamaları da yapılmıştır diyebiliriz. Bu temelde çalışmalarımızı güçlendireceğimize inancımızı belirtiyor, bütün kadın arkadaşlara başarılar diliyoruz".

Çözüm Demokratik Özerk Kürdistan' Modelidir

Demokratik özerklik, 'Kürt halkının temel ulusal demokratik haklarının, Türkiye'nin demokratikleşmesi çerçevesinde gerçekleşmesidir. Demokratikleşen bir ülkede farklı ulusal, etnik ve dinsel toplulukların mutlaka elde edeceği haklar olarak da tanımlanabilir.

Kürt Özgürlük Hareketi ve Önderliği, 15 yıldan beri Kürt sorununu barışçıl yollarla çözmek için 1993 yılından bu yana beş kez tek taraflı ateşkes ilan ederek, barışçıl ve demokratik sürecin gelişmesi için yoğun çabalar sergiledi. Ancak her defasında geliştirilmek istenen bu süreçlere Türk tarafı kapsamlı imha operasyonlarıyla, yine Kürt Halkı üzerinde uyguladığı baskı, inkar, asimilasyon politikalarıyla cevap verdi.

tanıtısı ve daha sonra da 11-16 Eylül tarihleri arasında gerçekleşen Kongra-Gel Birinci Ara Dönem Toplantısında Kürdistan ve bölgedeki son siyasal gelişmelerle birlikte yeni bir kararlaşılmaya giden Kürt Özgürlük Hareketi güçleri; tüm bu toplantıların ardından bir açıklama yaparak; "Önderliğimizin içinde bulunduğu durum karşısında Hareketimiz, Önder Apo'nun sağlığı ve güvenliği başta olmak üzere, özgürlüğünü sağlamayı esas alan yeni bir süreci hamlesel te-

line getirir", dedi. İstanbul Valiliği Pazar günü Çağlayan Meydanı'nda yapılması planlanan mitingi yasakladı. Yasaklamaya dönük protestolar devam etti.

Kürt Hareketi cephesinden Êdî Bes e hamlesel süreci yoğun etkinliklerle geçerken, Türkiye, AB, ABD, özellikle de Ortadoğu'da, Irak-Türkiye, Irak-Suriye devletleri arasında yoğunlaşan diplomasi trafiğinde de tek bir amaç vardı. O da; kanayan bir yara olan Kürt sorununa asimilasyon, inkar ve imha temelinde konseptlerin geliştirilmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle 5 Kasım Erdoğan-Bush görüşmesinden sonra Kürtlere yönelik tasfiye planını devreye koyan Türkiye'ye Koma Civakên Kurdistan (KCK) ve Kongra Gel çözüm deklarasyonu ile yanıt verdi. ABD ve AB'nin desteğini arkasına alarak savaşın öncülüğünü yapan AKP hükümeti sınırötesi operasyon için orduya yetki verirken, KCK Yürütme Konseyi ve Kongra Gel Başkanlık Divanı ise, Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümü için deklarasyon yayınladı. 1 Aralık 2007'de yayımlanan deklarasyonda silahların bırakılması için 7 maddelik bir çözüm önerisi yapıldı. Çözüm maddeleri kapsamında Türkiye'nin güven verici adımlar atması durumunda gerillanın silah bırakmasının da kademeli olarak bir takvime bağlanabileceği kaydedildi. Deklarasyonda, Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın da önerdiği 'Demokratik Özerk Kürdistan' modeli kalıcı çözüm yolu olarak sunuldu.

Demokratik özerklik, 'Kürt halkının temel ulusal demokratik haklarının Türkiye'nin demokratikleşmesi çerçevesinde gerçekleşmesidir. Demokratikleşen bir ülkede farklı ulusal, etnik ve dinsel toplulukların mutlaka elde edeceği haklar olarak da tanımlanabilir. Kürt sorunu sözkonusu olduğunda bu haklar, Türkiye'nin demokratikleştirilmesi çerçevesinde Kürt kimliğinin anayasal kabulü, anadilde eğitim, Kürt kültürüne özgürlük ve diğer kültürlerle verilen desteğin Kürt kültürüne de verilmesi; düşünce, örgütlenme ve serbest siyaset yapma özgürlüğünün Kürt kimliği ile kullanılabilmesi ve bunlara bağlı olarak da Kürt halkının kendi iradesini açığa çıkarması temelinde yerelde kendi sorunlarını tartışacağı, bazı sorunlarını kendisinin çözeceği, bazı sorunları konusunda da taleplerini merkezi hükümete ileteceği bölgesel meclislerin kabul edilmesidir'. Demokratik özerkliği böyle tanımlayan Kürt tarafı, tüm örgütlenmeyle bu amacı gerçekleştirme konusunda kararlı.

1 Ekim 2006 tarihinden itibaren süresiz ateşkes ilan eden Kürt Hareketine karşı, Türk devlet güçleri toplam 579 imha amaçlı operasyon gerçekleştirmiş, bu operasyonlarda 460 kez çatışma yaşanmış, bu çatışmalarda her iki taraftan bine aşkın kayıp verilmiştir.

KCK Önderi Abdullah Öcalan'ın İmralı'da geçirdiği süre sekiz yıl dokuz aya ulaştı. Bu süre içerisinde ağır tecrit koşullarında tutulan, psikolojik baskı yöntemlerine maruz kalan, sağlığı giderek bozulan, strosyum ve kromla zehirlendiği de ortaya çıkan Öcalan, İmralı Kapalı Ceza ve Tutukevi'nde tutuluyor. Son olarak 9 yıldır İmralı'da ağır tecrit altında tutulan KCK Önderi Abdullah Öcalan'a 'yüksek güvenlik tedbirleri' içeren özel bir yönetmeliğin uygulandığı ortaya çıktı. Öcalan'a uygulanan yönetmelikte Türkçe dışındaki dillerin kullanılması da dahil birçok şey yasaklandı. KCK Önderi Abdullah Öcalan'a şu ana kadar avukatların dahi bilmediği özel bir yönetmelik uygulandığı ortaya çıktı. Yönetmeliğe göre, Öcalan'ın kaldığı hücre gündüz beyaz, gece mavi ışıkla aydınlatılıyor. Öcalan'la her türlü temas yasaklanıyor, ailesine Türkçe görüşme şartı getiriliyor, Öcalan'ın cezaevi idaresinin emirlerine uyması isteniyor. Yönetmelikte İmralı'da 'yüksek güvenlik tedbirleri' uygulanacağı belirtiliyor.

PKK Meclis Toplantısı ardından KCK Yürütme Konseyi Top-

melde geliştirme kararı almıştır. Mevcut durumda hem İmralı Adası'nın sağlığa elverişli olmayan özellikleri, hem de Önder Apo'nun içinde bulunduğu koşullar sağlığını ciddi bir biçimde bozmuş ve bu süreç hızla devam etmektedir", denilerek 'Êdî Bes e' (Artık Yeter) hamlesel süreci başlattığını tüm dünya kamuoyuna duyurdu. Başlayan 'Êdî Bes e' hamlesel sürecini sahiplenen Kürt Halkı; Türkiye, Kürdistan ve Avrupa'daki yürüyüş ve mitinglerle Avrupa Birliği üyeleri ve uluslararası kurumlara Kürt sorununun çözümünü için Türkiye'ye baskı yapmasını istedi.

Türk devletinin başta Kürdistan Demokratik Konfederalizmi (KCK) Önderi Abdullah Öcalan olmak üzere, Kürt özgürlük savaşçılarına ve Kürt halkına karşı başlattığı imha saldırılarına karşı, Avrupa'da yaşayan Kürdistanlılar "Êdî Bes e", "Kürdistan'a Barış, Abdullah Öcalan'a Özgürlük" sloganlarıyla 15 Aralık'ta Almanya'nın Düsseldorf kentinde Avrupa'nın birçok ülkesinden Kürdistanlılar ve dostları katıldığı bir yürüyüşle 'Êdî Bes e' dedi.

Batman'da yaklaşık 20 bin kişinin katıldığı 'Êdî Bes e' mitingine katılan DEP eski Milletvekili Leyla Zana, bütün kıskırtmalara rağmen barışı savunacaklarını belirterek, 'artık yeter! Parti kapatma ile sorunu çözemezsiniz. Parti olmasa da bu halk her alanı parti ha-

Kadına dair

Etiyopyalı Barış

Etiyopyalı... Adı Salam. Kendi dillerinde barış demekmiş. Barışa yıllarca özlem duymuş, savaş ve savaşın sonuçlarını fazlasıyla yaşamış bir halkın kadını Salam. Karnı burnunda doğurmak üzereyken tanıdım onu. Bir yandan kucakındaki iki yaşındaki oğlunu seviriyor, bir yandan evde bıraktığı kızını anlatıyor. Onun yaşam öyküsünü dinlerken 'yoksulluk içinde yaşayanların çoğalma güdüsü artıyor' diye düşünmeden edemiyor insan. "13 yaşlarındaydım, sokaklarda insanlar gündüz gözüyle toplu halde öldürülüyorlardı. Her gün sokaklardan arabalarla cesetler toplanıyordu. Anladığım tek şey, savaşın çok kötü olduğu ve hiçbir şeyi çözmediği idi" diyor Salam, gözleri dolu dolu. Tanıdığı birçok kişiyi kaybetmiş bu savaşta. Adının barış anlamına gelmesi hiç de tesadüf değil; barışa olan özlemidir ailesinin. Çok acıdır ki savaş dönemlerinde doğanlar 'Barış' adlı çocuklar. Bir umuttur barış, acıları dindirecek, bir sevdadır barış, uğruna gene de ölünecek... Oysa ki hiç kimsenin hiçbir şey uğruna ölmesi dileğidir barış dileği.

Salam anlatırken dalıp gidiyorum, benzer ne çok öyküde buluşuyorum farkında bile olmadan. Birbirimizi görmeden aynı yollarda yürüyoruz, farklı kimliklerde aynı acıları yaşıyoruz. Salam saçlarını geleneklerine göre tepesinde pembe bir tülle sararak toplamış. Ayrılığın hüznü çokse de, gözlerinde ülkesini anlatmanın ışıltısı var. Anlatıyor yarı coşku, yarı hüznü dolu bir sesle; "Bizim ülke çok büyük; Almanya'nın üç katı kadardır. 80'e yakın dil konuşulur ülkemizde, hepsi birbirinden ayrı. Ama bir tek resmi dil vardır. Onu öğrenmek zorundadır herkes. Bir ara diktatör çok ağır yasalar koydu, bazı diller neredeyse ortadan kalktı. Birçok da inanç vardır ama inançlar yüzünden bir sorun yaşanmaz ülkemizde. Herkes bizi yoksul bir ülke olarak biliyor. Oysa çok verimli, çok sulak yerlerimiz var. Ama diktatör ülkemizi mahvetti, insanlar açlıktan ölmeye başladılar. Açlık ve savaşların adı Etiyopya oldu."

Anlatıyor Salam şimdi de gururla: "Beş yıl önce gidebildim kaçtığım ülkeme. Oyle değişmişti ki, şaşırıp kaldım. Diktatörden sonra demokrasi geldi, şimdi Etiyopya bambaşka, bir de Eritre sorunu olmasa..."

'Mesele nedir' diye sordum.

'Aynı halkız Eritre ile, ama onlar başka bir ülkenin sömürgesi idiler. Şimdi de bağımsızlık ve top rak istiyorlar. Biz de vermiyoruz" diyor Salam. Gülmüyorum istemeden, 'biz de vermiyoruz' lafına.

Yine çok ölümler olmuş, aynı halkın çocukları birbirini kırıp geçirmiş.

Sebepler, sonuçlar, savaşlar benzerlikler, ayrılıklar... Üç aşağı beş yukarı insanlığın sorunları aynı. Ne olursa olsun çözüm yolunun savaş olmadığı da ortada. Çünkü kayıplar insanlığın olduğu sürece 'insanım' diyen hiç kimse kazançtan bahsedemez. Savaş, aynı zamanda konuşmayı becerebilen insanlığın en büyük utancısıdır da. Ben Salam'la bunları konuşurken, düşüncelerime Antakya'lı Yahudi bir hahamın bir TV kanalında dünyaya verdiği mesaj takılıyor. Şöyle diyordu haham: "Biz Antakya'da yüzyıllardan beridir Arap, Türk, Ermeni, Yahudi halkı olarak, aynı zamanda alevi, sunni, hıristiyan, müslüman ve yahudi inançlarına sahip insanlar olarak barış içinde yaşamaktayız. Dünyada bu kadar farklılığın birbirine bu denli hoşgörüsüyle yaklaştığı bir yer daha var mıdır, bilmiyorum. Tüm dünyanın bu konuda Antakya'yı örnek almasını dilerim. Barış bu küçük şehir becerebiliyorsa, dünya niye başaramasın?" Bir mesajınız var mı sorusuna "şalom" diyerek yanıtıyor haham, o da İbranice 'Barış' demekmiş.

Bir Antakya'lı olarak Haham'ın bu dileklerine tümüyle katılırken, güzel ülkemizin ve dünyamızın her karış toprağına barışın hakim olmasını diliyorum. Yeni bir yıla girerken tüm dünyanın tüm dünyaya dileyebileceği en güzel dilek, barış ve dostluk olmalı. Barış ve dostluğun elleri 2008'de tutulmalı ve devletlerin değil, insanlığın çıkarları için, yüreği tüm dillerde insan sevgisiyle dolu herkes 'Barış, Aşiti, Salam, Peace, Frieden, Freedom' diye haykırmalı. 2008'iniz barış dolu olsun.

Şiddete Karşı Dişil Zihniyeti Güncelleştirelim!-I

Bir kurumda reis varsa, ona itaat edenler de vardır. Çünkü itaatçi bir gruba reis olunur ancak. Yoksa erkek tek başına neyin ve kimin reisliğini yapacak ki?

Erkeklik bir zihniyet, bir felsefe, bir bakış açısı, bu bakış açısıyla şekillenmiş bir kültür ve bu kültür ekseninde geliştirilen olay ve olgular toplamı ve egemenliğini kurmuş bir sistemdir. Erkekliği, sadece fiziki anlamda bir erkeklik olarak algılayıp bunun üzerinden bir tarife gitmek yetersiz ve yanılgılı bir yaklaşım olacaktır. Erkeklik zihniyeti ve kültüründe egemen olan yanlar; devletçilik, iktidarçılık, çıkarıcılık ve bunları elde etmek için her türlü şiddet ve militarist yöntem olmaktadır. Bu siyaset sadece kadınlara karşı yürütülmemektedir. Halklara, çeşitli farklı kültürlere ve çeşitli toplumsal kesimlere karşı da yürütülmektedir. Bir anlamda güçlünün, kendinden daha güçsüz gördüğüne uyguladığı iktidar siyasetidir. Bu egemenlik ve iktidarçılık adeta bir hastalık gibi bazen kadına da bulaştırılmıştır. Bazı toplumlara da ırkçılık, milliyetçilik, cinsiyetçilik gibi biçimlere bürünerek bulaştırılmıştır. Önemli olan hastalığı kimin taşıdığından ziyade, herkese bulaşma riskine sahip olan bu hastalığın, kendisini tanıyıp teşhis etmektir. Tarihi incelediğimizde bu hastalığın özelliklerini taşıyan kurumlaşmaların en çok kapitalist sistemle güçlendiğini görmekteyiz. Kapitalizm öncesi sınıflı toplumlarda da bulunmakla beraber, kapitalist sistemde hızla güçlenmesi, emperyalist yayılmaya doğru orantılıdır. Emperyalist politikalar sayesinde bu zihniyet ve kültür, bütün dünyaya egemen kılınmış durumdadır.

Bu egemen zihniyete göre; erkek olan ya da eril olan tanrısal, güçlüdür, otoriterdir, amaçladığı şeyi elde etmek için engel tanımazdır. Öngördüğünü ne pahasına olursa olsun yapmaktır. Acıma, hoşgörü, sevinç, üzüntü, bağışlama, hak tanıma gibi özellikler ön planda değildir. Çünkü bu tür özellikler; güç ve iktidar olma önünde engel olarak görülür. Bu zihniyette daha çok öne çıkan yanlar; kin, intikam, kandırma, sahip olma, ele geçirme ve bunları başarmak için tahakküm ve şiddet uygulama yöntemleridir. Fakat tarih boyunca bu zihniyet ve felsefenin önüne çıkan çeşitli engeller de olmuştur. Bazen bir halkın özgürlük talebi, bazen kadınların özgür yaşam istemleri ve arayışları, bazen de diğer toplumsal kesimlerin daha insanca yaşam talepleri olabilmis ve hala olabilmektedir. Hatta çağımızın en temel sorunu haline gelen ekolojik denge sorunu kapsamında doğa bile, erkek egemen zihniyet ve kurumlaştırdığı sisteminden belli talepler de bulunmaktadır. Doğa bu istem ve taleplerini belki sözle ifade etme koşullarına sahip değildir. Ama dengesizliğin yarattığı felaketlerin, uyarıcı mesajları bu egemen sistemi artık tehdit eder bir konuma gelmiş bulunmaktadır. Buna rağmen egemen sistem hala bu zihniyet ve felsefesinden vazgeçmiş değildir. Çünkü bu felsefeye göre; ne halkların, ne kadınların, ne diğer toplumsal kesimlerin ne de doğanın hiçbir hak talebi, eril çıkarlar önünde

engel oluşturmamalıdır. Bu bakış açısı günümüz toplumlara da kendisini ırkçılık, milliyetçilik, cinsiyetçilik ve militarizm biçimlerinde enjekte ederek, kabul ettirmiştir. Bu egemen zihniyetin kendini, bu engelleri tanımadan yaygınlaştırma pratiği ile doludur tarih. Engel tanımayan savaş ve şiddet, ölme ve öldürme pratikleri, bu zihniyet ve ideolojinin egemenliğini korumaya ve yaygınlaştırmaya dönük gerçekleştirilmiştir.

Temel konu başlığımızı oluşturan şiddet, erkek egemenliğinin günümüze kadarki ömrünü oluşturan beş bin yıllık egemenlikli tarih boyunca insanlığın başına bela olmuş bir olgudur. Kimi zaman kan dökerek, öldürerek, kimi zaman dayak, tartaklama, kimi zaman taciz ve tecavüz, kimi zaman ise psikolojik ve ruhsal açıdan çökertme ve tahakkümüne alma yöntemidir şiddet. Şiddetin çıkış noktasını; bir kişinin veya bir topluluğun diğer bir kişi veya topluluğun sahip olduğu değerleri ele geçir-

mi ise, aile kurumlaşmasını statik bir biçimde ayakta tutma yöntemidir. Dikkat edilirse, kadına karşı uygulanan şiddetin en derini, aile içi uygulanan şiddettir. Günümüzün bilimsel, tekniksel olanakları ve toplumsal mücadeleler sonucu elde edilmiş insan hakları, birey hakları gibi bazı liberal argümanlar, kadının yaşamında bazı küçük marjinal iyileştirmelerin önünü açmıştır. İnsan hakları ve birey hakları kapsamındaki bu liberal, marjinal iyileştirmelerden yararlanmaya çalışan bir kadın, erkeğin kaba biçimlerdeki tahakkümünü kabul etmez. Ona karşı direnmeye çalışır. Çünkü ona çizilen marjinal de olsa çeşitli haklar çemberi, hiç hak sahibi olmayan bir kadının mahkum olduğu daha dar bir yaşam çemberinden, biraz daha rahatlatıcıdır. Ancak erkeğin fiziksel, ruhsal ve düşünsel anlamda bir şeye egemen olma dürtüsü, liberal insan hakları ahlakına rağmen, kadına karşı şiddet uygulamaya götürüyor.

mek için veya ona kendi değerlerini kabul ettirmek için kullandığı zor yöntemleri oluşturmaktadır. Karşısındakine şiddet uygulayarak ele geçirilmek istenen değerler maddi zenginlikler olabileceği gibi, kimi zaman akıl, duygu, fiziki yetenek, iradi yetenek, ruhsal yetenek de olabiliyor. Karşısındakine kendi değerlerini dayatma biçimlerinde ise; kendi aklını ve fikirlerini, fiziksel gücünü, iradi gücünü, duygu ve güdüsünü karşısındakine zorla dayatma biçimleridir.

Kadına karşı şiddet; ise erkek egemen zihniyetin ve cinsiyetçi toplum sisteminin temel yaşam tarzıdır. Erkeğin kadına kendi aklını, iradesini, benliğini, duygu ve güdüsünü, fiziğini ve cinselliğini dayatma biçimidir. Kadına karşı şiddet, günümüz toplumsal yaşamı kapsamında; iş yerinde, okulda, caddede ve sokaklarda, evde ve her yerde uygulandığını görmek mümkündür.

Peki, neden şiddet en çok kadına karşı uygulanıyor? Çünkü cinsiyetçi bir toplumda kadına, sahip olunması gereken bir mal olarak bakılır. Kadına bir mal gibi sahip olmanın en temel yönte-

İktidar güdüsü siyasal, sosyal ve kültürel açıdan doyuma ulaşmamış bir erkeğin en kolay elde edebileceği iktidar zemini, aile içi iktidardır. Aile, adeta erkeğin küçük bir devletçisidir. İktidar güdüsü gelişkin olan erkek, bu küçük devletçisinin başında olmak ister. Bunu da cinsiyetçi toplumun ona yüklediği "reislik" haklarından yararlanarak sağlar. Bir kurumda reis varsa, ona itaat edenler de vardır. Çünkü itaatçi bir gruba reis olunur ancak. Yoksa erkek tek başına neyin ve kimin reisliğini yapacak ki? Kime hükmedecek ki? Dolayısıyla aile içinde hükmeden erkek, hükmedilen ise kadın ve çocuklardır genellikle. Çocuklar arasından da erkek çocuklar, kız çocuklara hükmederler. Rollerle belirlenmiştir cinsiyetçi toplumun. Aile içinde kadın, ona sahip olan erkeği memnun etmek ve her türlü ihtiyacını karşılamak durumundadır. Bu onun en temel görevidir. Bu görevlerini ihlal eden kadın, egemen aile hukukuna göre suç işlemiş ve cezayı hak etmiş olur. Erkeğe itaat etmeyen kadının cinsiyetçi toplum yasalarına göre cezası, çeşitli

şiddet uygulamalarıdır. Bu şiddet biçimleri fiziksel dayak olabileceği gibi, cinsel ve ruhsal şiddet de -ki çağımızda kadına karşı uygulanan şiddet türleri arasında, en fazla rastlanan şiddet biçimi, cinsel ve ruhsal şiddet biçimleridir- olabilir. Cinsel ve ruhsal şiddet biçimleri en çok liberal insan hakları kültürünün gelişkin olduğu batı toplumlarında görülmektedir. Bu toplumlarda kaba fiziki şiddet uygulama koşulları biraz daha ortadan kalkmış gibi görünüyor. Ancak cinsel ve ruhsal şiddetin bedeli, kaba fiziki şiddet bedelinden daha ağırdır. Henüz gelişmekte olan ülkelerde ve Orta-doğu toplumlarında ise hala kaba fiziksel şiddet yöntemleri de ön sıralarda yer almaktadır. Özellikle Uzakdoğu olmak üzere dünyanın hemen her yerinde ise kadına karşı cinsel şiddet üst düzeyde uygulanmaktadır. Cinsel şiddet biçimleri, evlilik içi tecavüz olabileceği gibi kadının cinselliğinin fuhuş ve pornografi sektöründe yoğun kullanılması da, kadına karşı uygulanan şiddet türleri arasında bulunmaktadır.

En çok kadına karşı şiddetin uygulanıyor olmasının bir diğer nedeni de vardır. Daha doğrusu cinsiyetçi toplumu şekillendiren bir nedendir bu. Kadın, erkek egemenlikli zihniyet ve oluşturduğu sistemin gözünde denetime gelmeyen, analitik aklın yasalarıyla sınırlandırılmayan bir yapıya sahiptir. Tıpkı doğa gibi... Kadın doğasının neye karşı nasıl bir reaksiyon göstereceği kestirilemez. Kadın dünyasını zengin ve erkekten farklı kılan, sevgi ve duygularının aklına yön veriyor olmasındır. Dolayısıyla erkeğin salt analitik aklı karşısında, sezgisel ve duygusal bir akla sahiptir kadın. Yani kadının doğası, kendi başına buyruk ve analitik aklın otoritesine gelmeyen, iradi bir doğaya sahiptir. Bundan dolayı kadın, politik-analitik alanın dışında görülmekte, kendi kendisini yürütebilecek, kendisi hakkında karar verebilecek, kendi yasalarını oluşturabilecek güç ve yetenekte görülmez. Dolayısıyla analitik aklın tekeline eline alan erkeğin, kadına bir biçimde sözde sahiplik ve rehberlik etmesi gerekmektedir. Bu cinsiyetçi bakış, kadını beş bin yıllık erkek tahakkümüne maruz bırakmıştır. Bu tahakkümün adı kimi zaman namus olmuş, kimi zaman töre olmuş, kimi zaman ahlak olmuş, kimi zaman gelenek ve görenek olmuş, kimi zaman yasa ve kanun olmuştur. Erkeğin kendi tekeline oluşturduğu bu töre, yasa veya kanunların tümü, yaşamı erkeğin lehine ve çıkarlarına göre şekillendirmiştir. Erkeğin bu yasa ve kanunlarına gelmeyen kadının, sezgisel ve duygusal zekasını erkek; her zaman çiğnemek, kırmak, fethetmek ve hükmetmek istemiştir. Erkek kadını, belirlediği bu hükümlerinin altına almak için her türlü şiddet yöntemini kullanmış ve kullanmaktadır.

devam edecek...

Kadın Akıllı Düşünmek...

Akvaryum sarmalındaki ruhumda
Ne okyanuslar çırpınıyor
Taşırarak bir kumsalim bile yok...

Su okuduğunuz sözleri yaşamaya maruz kaldıklarımın bu anlama geldiğini bütün çıplaklığıyla hissettiğimde yazmıştım defterime. Bir okyanus nasıl akvaryuma alınır ki? Var mı böyle bir örnek? Düşünün ki içinizde bin bir çeşit düşünce, bin bir çeşit yaşam arayışı ve bir o kadar soru var, ama siz tüm bu renkli iç dünyanıza rağmen biraz fazla öğrenmenizden bile ürken insanlar arasındasınız. Onların size uygun gördüğü yaşam biçimini, sizden önceki kuşağın yaşadıklarını devam ettirmekle sorumlu tutuluyorsunuz. Anneniz ya da anneniz nasıl yaşadysa öyle. Gelenekleri ve adı saygınlık olan baş eğmeyi nasıl yerine getirmişse aynı temsili yapmanız bekleniyor. Varsın onlar yüz, iki yüz yıl önce yaşamış olsun. Varsın dünya bir bütün değişmiş olsun, hiç fark etmez. Bu gelenektir, geleneğin zamanı ilerlemez. Başladığı yerde –ki uygulayanların hiç biri nerede ve ne için başladığını onca soruma rağmen cevaplayamamıştır– kalmıştır gelenekler ve her nesil oradan, en eski zamandan başlar öğrenmeye.

Şimdi daha iyi anlıyorum erkek kardeşime öğretilen diye dayatılanların benden neden esirgendiğini. O ayakları üzerinde durması gerektiğini küçük yaşta duymuş ve hep kanıtlanma yarışında bulmuştu kendini. Bense kendimi kanıtlayacak onca nedene rağmen bunları bir sır gibi içimde tutabilme savaşında bulmuştu kendimle. Onun için kapılar her zaman açıktı. Benden yaşça oldukça küçük olsa da ona her zaman ve her saatte kapılar açıktı. İsteddiği yere gidebilir, istediği kadar okuyabilir, istediği kişilerle arkadaşlık yapabiliyordu. Onun kendi ayakları üzerinde durmasını bilmesi gerekiyordu. Öğrenebilir miydi hiçbir yaşam yolunu kendisi seçmeden? Kendini bile tanıyamadan, sadece görevlerini tanıyarak ve üstlendiği görevlerle ayakta durabilir miydi insan? Kendine yetmek için erkek

olmak yeter miydi? Bana sorarsanız bir adım bile gitmek için yeterli bir neden değildi. Diyelim ki yetiyordu, onlara göre yetiyordu. Peki, niye benim kendi kendime yetecek düzeye gelmem, kendi ayakları üzerinde duracak kadar bir şeyler öğrenmem için bu kadar sınır konuluyordu?

Sınır, yalnızca tel örgü müdür sanıyorsunuz? Sınır, bazen tehditkâr bir bakıştır. Bazen tek başına bile olduğunda beyninden silinmeyen ikazlardır. Sınır, ulaşmak istediklerinin ya da bütün yaşamın yanı başında bir okyanus olması, buna dalmak için çırpınan da içindeki okyanusa hapsolmek zorunda kalmaktır. Üstelik içindeki okyanusta yaşamın ve nefesin kesilse de başını bir kez olsun kaldırmadan, orada sadece soluyarak kalmayı minnetle karşılamanı isterim. “Adam akıllı” düşünmeye başladığımda... (yok, bu tanımlama yanlış oldu). Aslında kadın akıllı düşünmeye başladığımda, dışımda örülen yaşamın sınırları arttıkça içimdeki sınırları yıkarak intikam alabilirim diye düşündüm. Belki de yaptıklarıyla bana iyilik yapmışlardı, kim bilir? İçimdeki sınırları yıktıkça kendime daha bir yaklaşıyordum.

Kendime yaklaştıkça öğreniyordum ayakları üzerinde durmanın nasıl olduğunu. Bu daha gerçekçiydi. Erkek kardeşime öğretilenden çok daha gerçekçi ve güçlüydü. Çünkü birileri tarafından dayatılan bir algılayış ya da bir görev değildi bu. Yaşamak için gereksinim duyduğum bir savaşımdı. Sanırım erkek kardeşimle aramızdaki farkları, içimdeki dünyada böylece en aza indirmiş ve lehime çevirmiştim. O yaşamı büyükleri tarafından öğreniyordum, ben ise kendim öğreniyordum. O bir ailevi sorumluluk olarak yaşıyordu, ben sorumlulukların gereği yaşamaya fırsat bulamadığım için, kendi yaşamımı başka yollardan yaratıyordum. Tabii yarattıklarımı artık bedenim kaldıramaz konuma geliyordu. Çünkü dışıma taşıramıyordum. Taşıramazdım...

Sınırlar sadece beni fiziki olarak dar bir yerde hapsedmekle olmuştur. Sınır önce benim düşünce-

lerim için planlanmıştı. Benim kadın akıllı düşünmem için, hatta adam akıllı bile düşünmemden korkulduğu içindi bunca engel. Yoksa anne- babalar neden kız çocuklarını okula göndermesinler ki? Hele hele Ortadoğu’da yaşıyorsanız, feodal bir toplumdan gelmişseniz kız çocuğu olarak okuma şansınız çok azdır. Belki ben de o şansızlardandım. Bilmiyorum, kaç ay, kaç yıl bunun sancısını yaşadım. Okuluma sudan bahanelerle son verenler, öğrencilerin ardından nasıl da imrenerek ve derin acılar çekerek baktıklarını hiç görmediler. Ne dışıma akan, ne de içime akan göz yaşını hiç fark etmediler. Hoş, gör-seler de bir şey değişmeyecekti ya, en azından duyarlı olmaları belki biraz olsun öfkemi avutabilirdi.

Artık bir öğrenci olamamayı sineye çektiğim yıllarda annemi karşımaya alıp sordum: Neden okuma şansım elinden alındı? Okumamın faydaları çoktu bana göre, oysa ne zararları olacağını hesaplayacak yaşta değildim. Tabii aradan epey zaman geçmiş olsa da aldığım cevap hala içimi sızlatabiliyor. “Senin öğrenme merakın ve aldıkların yeter. Daha da ileri gidersen başımıza bela olursun.” Buna karşılık biraz da his ve duygularla bir cevap verdim ama sonradan verdiğim cevabı uygulayacağımı hiç düşünmemiştim. Pek düşünmemiş olsam da hissetmiş olmalıyım. Başlarına öyle bir bela olacaktım ki “keşke okula gönderseydik” demeliydiler. Şansızlık olarak gördüğüm muameleyi şansa çevirmeliydim. Kadının öğrendiklerinin değil, tam tersine öğre-nemediklerinin, ya da eksik kalan bilgilerinin hem kendi, hem de toplumun başına bela açtığını düşünürsek şimdi de bela olamadığımı söyleyebiliriz. Ne kendimin ne de baş-

kasının belası olmamak için o cevabı vermişim meğer. Kendimden bile habersiz verdiğim bir cevap beni buralara kadar, yani kadın akıllı düşünebileceğim özgürlük dağlarına kadar getirdi. İçimde bir özlem olarak kalmışsa da, iyi ki gitmedim o düzen okullarına. Gitmiş olsaydım belki de özümde nüfuz eden özgürlük dağlarındaki okulu aramaz, bulmazdım. Bu yüzden kendimi artık şanslı hissettiğimi rahatlıkla söyleyebilirim.

İçimdeki okyanusu taşırayabileceğim bir kumsal arayıştı belki bu kadar yol aldım. Ve hala da yol alıyorum.

Defterimin bir sonraki sayfasına kadının içindeki okyanusu hiçbir akvaryum zapt edemez ve hiçbir kumsal kolay kolay cesaret edemez bu okyanusu karşılamaya, diye yazacağım.

Tavge Emek

Gençlere dair

Ömürlük Mektup

Evet bir yılı ardımızda bıraktık. Herkes yaşadıklarının ruhunda bıraktığı yaraları iyileştirmeye çalışacak yeni yılda. ‘Adettendir’ diyerek rakamlara bölünmüş hayatın kendisine güzel şeyler bahsetmesini dileyen umutla. Varsa hataları, ödenmemiş borçları hepsini silip hayatının çetelesini yeniden tutacak.

Yeni yıla biçilen anlamları, bir güne sığdırılmış o curcunayı ne kadar anlamsız bulsa da yine de bir şeyler kıpırdayacak çoğu insanın içinde.

Savaşları, katliamları, haksızlıkları insan aklının almayacağı adaletsizlikleri unutacak ya da o gün zamanı durdurup bunları yok sayacak. İnsan aklının ermediği onca savaşın, katliamın hiç yapılmadığını sayacak olanca iyimserliği ile. Sür-günlüğün insanı kemiren, hiçbir paylaşımın gidemeyeceği derin bir yalnızlığa iten sızısını unutmaya çalışacak. Zoraki bir eğlenme, zoraki bir mutluluk moduna girecek herkes. İçindeki uğultuyu bastırmak için de tiz kahkahalar atacak yeni yıl kutlamalarında.

Dünyadaki tüm insanların ortak duyguları, yaşadığı tek gün olan yeni yılın tadını çıkaracak herkes. Zengin-fakir, kara-beyaz, Kürt-Türk, kadın-erkek olsa da, herkesi umudun tatlı sarhoşluğu saracak biraz. Ertesi gün aynı hayata, aynı mekanda uyanacağını bilse de, bir mucize olur diye yine de bekleyecek.

Kimseyi eleştirmiyorum zaten. Olasılıkları sayıyorum. Ve bunların hepsi de insan olmanın güzellikleri. Tüm insanların bunlardan çok daha fazlasını da hak ettiğine inanıyorum.

Ama yeni yıla dair benim hissettiklerim bunlara hiç mi benzemiyor. Umutlarını bir uçurtma gibi göğe salacağım insanlar, o maviliğin ardına çekildi. Birlikte hayaller kuracağım çocuk yürekleri acımasız bir savaş bizden alıp götürdü. Anılarını taşıyamayacağım kadar ağırlaştı bu yürek. Kısacık yanılısamalar dışında mutluluğa kapılarını çoktan kapadım. Hüznün çizdiği sınırların dışında bir coğrafyam yok.

Aslında şu yazıya başlarken bile böyle çok umut vaat eden bir yazı yazmak istedim. Ama işte her biri bambaşka bir dünya olan onca insanın yokluğu daha ağır bastı demek ki.

2004 yılının son günü, 31 Aralık. Çok yalnızdım. Aynı dili bile konuşmadığım bir topluluğun içindeydim. Hatta başta söylediğim şeyleri yaşamaya hevesliydim. Ama içinde bulunduğum koşullar yeni yılı böyle kutlamama izin vermemişti. Sonra bir mektup aldım tam o gün. Yalnızlığımı öyle dindirdi ki o mektup. Çünkü bana mektubu yazan arkadaşım içinde bulunduğum yalnızlığı hissediyordu. ‘Ben senin durumunu bildiğim için yeni yılda bir eve kapanıp sana mektup yazacağım’ diyordu. Bütün davetleri geri çevirdiğini de söylemişti.

Şimdi o arkadaşım da o mavi göğün ardına çekilmiş. Mektubunu ‘birlikte geçireceğimiz nice güzel yıllara’ diye bitiren o insanla geçirebildiğim bir yıl daha olmadı. Savaş denilen o çirkin yaratığın doyumuzluğuna eklenecek bir güzel can oldu. Artık aramızda değil. Onu tanıyan herkesin ruhunda en güzel yerde saklı. Ama hayatın içinde değil.

Bu yüzden yeni yıllar beni hüznlendiriyor. Beni mazur görün. Ben hayatımın en güzel, en unutulmaz hediyesini o yılbaşında aldım. Bu yüzden umut edecek yeni bir şeye gerek duymuyorum.

Kendime dair sadece ölümleri taşıyamayacak kadar ağırlaşan bu yüreğin daha fazla dolmasını istemiyorum. Sizlere de yeni yılda sadece iki şey diliyorum. Birincisi; yalnızlığa dibine kadar batmışken, bir dost mektubu almanız. Mutluluğunuz da hüznünüzü de ak göğsünden emzirecek bir dost mektubunuz olsun isterim. İkincisi; ölümün umut etmeyi ne kadar zorlaştırdığını öğrenmenizi hiç istemem.

Kazanacak Yılımız Var

Her başlangıç yeni umutları ve hedefleri barındırır içerisinde. İnsanlar yaşamlarını bu hedefler doğrultusunda şekillendirirler. Yine her yeni başlangıç, geçmişin deneyimleri üzerine kurulur ve geçmişte yapılamayanları yapmayı, başılamayanları başarmayı hedeflerler. Umutlar, inançları tazelenir. Bu kez asla, bu kez mutlaka gibi sözcükler zihinlerde kararlılıklara dönüşmek için tekrarlanır. Her son bir başlangıç olur yaşanmamışlıklara.

İşte savaşla yoğrulmuş bir yılı geride bırakıp yeni bir yıla girerken, yaşamımızdaki keşkeleleri azaltma kararlılığını geliştiririz kendimizde. Ama yine de tekerrürü meziyet sanıp yıllanmış yaklaşımlarda ısrar edenler de hep olmuştur. Mesela şiddet, baskı, inkar, imha gibi egemen kültür yöntemleri; yeni ittifak, özü değişmeyen ama kısım biçim değiştirmiş politikalarla sonuç alma çabalarını eski yılda değiştirmedikleri gibi, yeni yılda da değişecek gibi gözüküyor. Bu durum ülkemizde, bölgemizde olduğu gibi halen dünyanın birçok yerinde değişik biçimlerde sürmektedir. Faili belli cinayetler yakınlığımızda ve uzağımızda devam etmektedir. İşkence, linç, yasaklar, tutuklamalar birçok şeyde tekerrür eder. Namus cinayetleri, recm, kadın sünneti, ekonomik eşitsizlik, aile içi şiddet çokça tekrarlanıp son yıllarda iyice desifre olanlar. Kürt halk Önderi Reber Abdullah Öcalan'ın zehirlenmesi, Türkiye'deki insan haklarının durumuna çok çarpıcı bir örnek. Milliyetçiliğin miadını doldurmasına rağmen halen ısrarla ısıtılması gibi örnekler çoğaltılabilir. Amacım kimsenin umutlarını

köreltmek değil elbette. Ancak anlaşılması gereken bir çoğunun yüzlerce yıldır farklı araçlarla kullanılıyor olmasıdır. Kullanılıyor, çünkü yüzlerce yıldır aynı zihniyetle sorunlar çözülmeye çalışılıyor. Zihniyetin değişmesi ne yazık ki bugünden yarıya kısa sürede, hele de sadece umut etmekle değişmeyecek kadar zor bir olgudur. İnsanlığın yarattığı bütün değer yargılarını özünden boşaltarak kendi çıkarları için kullanan erkek egemen zihniyetle mücadele etmek, kendi yaşam yasalarımızı oluşturmak, bunun kullanım zeminlerini geliştirmekle mümkün olacaktır.

Bugün evrensel düzeyde geliştirilen birçok yasadaki insan hakları başta olmak üzere kadın-erkek eşitliği, din, dil, kültür, siyaset vb. birçok konu düzenlenmiştir ve onlarca ülke de bu yasaları imzalamıştır. Ancak yasa çıkarmakla uygulamak arasında zihniyet değişikliği olmalıdır. Çıkarılan yasaları uygulamadaki çatışma noktası, zihniyet boyutudur. İşte erkek egemen zihniyet değişmedikçe yeni başlangıçlar yukarıdaki olay ve olgulara her zaman gebecektir.

Bu zihniyetin en büyük mağdurları biz kadınlar değil miyiz? Yaşanılır bir toplum çok da kadınlar için gerekli değil midir? 2007 yılında başta namus cinayetleri olmak üzere gerek devlet gerekse de erkek şiddetine daha çok maruz kalan biz kadınlar değil miyiz? Dolayısıyla bir yılı değerlendirirken kadın olarak başarı hanemize neler kattığımızı, başarısızlığımızın sebeplerinin neler olduğunun sorgulamasını doğru yapmamız gerekmektedir. Özellikle Kürt kadınları olarak 2007 yılını çok yoğun geçirdiğimiz bilinmektedir.

Başta yaşam hakkımız olmak üzere siyasal, sosyal alanlardaki yerlerimizi belirlemek için aktif bir süreç yaşadığımız gözardı edilemez. Bu çabaların ortaya çıkardığı en önemli sonuç başta namus cinayetleri olmak üzere kadın üzerindeki şiddetin görünürliğini sağlamaktı. Nitekim kadını bu şiddete maruz bırakan zihniyet sahipleri bile bu durumu ele alma ihtiyacı duymaktadır. Son yıllarda hemen hemen birçok güç tarafından kadın üzerindeki şiddetin mercek altına alınması başta Kürt kadınları olmak üzere genel olarak kadın mücadelesinin sonucu olmuştur. Yine Türkiye'deki seçimlerde kadın milletvekillerinin artması tabii ki Kürt kadınlarının mücadelesiyle direkt bağlantılıdır. TBMM'de kadın oranının en yüksek olduğu partinin DTP olması bir tesadüf olmadığı gibi, farklı amaçlarla da olsa diğer partilerdeki sayının artışı, Kürt kadının mücadelesinin geldiği düzey ve sonuçtur. İlk kez dört parçayı kapsayan bir konferansın düzenlenmesi ve bu konferansta Kürt kadını üzerindeki şiddete karşı ortak çözüm arayışları ol-

muştur. Siyasal, sosyal ve ideolojik olarak derin farklılıkların yaşandığı Kürdistan gerçeğinde çok önemli bir çalışma olarak Kürt kadının mücadelesine kapıları aralanmıştır. Ayrıca Kürt kadınının ulusal mücadele düzeyindeki çabaları, Önderliğini sahiplenme düzeyini büyük bedellerle devam ettirmesi, analarımızın görkemli direnişleri, sorumluluklarımızın yakıncılığını da ortaya koymaktadır. Tabii ki başarısızlıklarımız da olmuştur. Yaşadığımız coğrafyada şiddetin tek seçenek olarak kullanılması kadın eksenli zihniyetten uzaklığı gösterdiği gibi, kadınlar arası dayanışma ve kopukluğu da göstermektedir. Yine amacımız her türlü şiddeti ortadan kaldıracak dönüşümleri başarmakken kadın olarak halen yaşam hakkımızın bile sorgulanıyor olması, işimizin zorluğunu ve yolumuzun uzunluğunu göstermektedir.

2008'e girerken gerek toplumsal gerekse de kadın boyutuyla erkek egemen zihniyetin panzehirinin demokratik ekolojik cinsiyet özgürlükçü toplum paradigması olduğunu ya-

Son yıllarda hemen hemen bir çok güç tarafından kadın üzerindeki şiddetin mercek altına alınması başta Kürt kadınları olmak üzere genel olarak kadın mücadelesi sonucu olmuştur. Türkiye'deki seçimlerde kadın milletvekillerinin artması tabii ki Kürt kadın mücadelesiyle direkt bağlantılıdır.

şamın her alanına yansıtılmak durumundayız.

Aksi halde keşkelerimiz asla bitmeyecektir. Bizim gibi toplumlar her ana bir şeyler sığdırmak, gelecekte bir parça daha fazla kazanmak durumundadır. Kaybettiğimiz her gün ise tersidir. 'Kaybedecek, hayıflanacak bir şey olmaz' diyecek lüksümüz yoksa -ki yoktur-, o zaman kendi yaşamımızı yaratma çabamızı dönemsel günlere sığdırmadan, erkek egemen sistemin amaçlarımızdan uzaklaştırma çabalarına karşı tedbirli olarak kazanacak günlerimiz olduğunu bilmeliyiz. Yeni yılda tekrarların olmasını, sevginin çoğalmasını, insan olmadan insanlığın olmayacağını herkese duyuralım. Hiç bir şey için geç olmadığı inancıyla Yeni yılın adı barış, özgürlük, insanlık olsun. Barış kutlu olsun.

Roje Avaşın

özgür yaşam diyalogları

Ortadoğu'da Aile Adeta Toplumların 'Kara Deliği' Gibidir

Ortadoğu uygarlığı çözümlenmelerine girişirken, öncelikle zihniyet yapısına bakmak gerekir. Üç tek tanrılı zihniyet yapısının doğuş ve kökleşmesi bölgenin temel gerçeklerindenidir. Din sosyolojisinin bu alanda çözmesi gereken birçok temel konu var. Yine bu çabanın edebiyat ve diğer sanat yaklaşımlarıyla somutlaştırılması gerekir. Bölgede hala etkili olan neolitik toplum değerlerini ayırtmadan zihniyet haritasını çizmek önemli bir eksiklik taşıyacaktır. Diğer yandan iktidarla bütünleşmiş kavim ve din olgularının alt birimleri olarak yoğun mezhep, kabile ve aile yapıları halen yaşanan bir gerçektir. Kapitalizmin yol açtığı zihniyet

kalıpları bölgede adeta kırılmaya uğrayarak anlam bulurlar. Zihniyet kalıplarının kökenlerini tarihin başlangıcında, hatta öncesindeki çok tanrılılıkta, mitolojik dünyada, özellikle de Sümer mitolojisiyle ilişkisi içinde ele almak, birbirine geçmiş zihniyet örüntülerini daha iyi anlamamıza katkı sunacaktır. Ortadoğu güncelinde söz ve pratik, kavram ve olgu, hayal ve gerçek, din ve yaşam, bilim ve ideoloji, felsefe ve din, ahlak ve yasalar arasında muazzam bir kargaşa, iç içelik, bozulma ve siliklik yaşanmaktadır. Neredeyse insanlığın tanıdığı tüm zihniyet tabakaları yol açtıkları kirlilikle birlikte sorun yığınları halinde istiflenmiş olarak durmaktadır. Gerek eski

gerek yeni dil yapıları da zihniyet durumlarını tüm tutuculukları içinde yansıtmaktan geri durmamaktadır. Son yüz yıllarda oluşan sınırları çizilmiş memleket, vatan, ulus, devlet gibi kavramlarda yoğun bir cehalet ve dar görüşlülük yaşanmaktadır. Çağdaş zihniyet unsurlarıyla ortaçağ ve arkaik çağ zihniyet unsurları arasında en şaibeli bir evlilik yaşanmaktadır. Ortadoğu zihniyet yapılarını bombalamadan, yapılacak fiziki yapı "politik, sosyal, hukuki, ekonomik" bombalamaları günümüzde de tanık olduğumuz gibi özünde zihniyet yanları ağır basan resmi ve gayri resmi vahşet boyutlarındaki terör, katliam ve işkenceli uygulamalardan başka sonuca

yol açmaz.

Sosyal yapı kurumları ve özellikle aile olgusu en az iktidar kadar karmaşıklık taşır. Ortadoğu erkeği ve kadını özgün bir çözümlenmeyi gerektirecek bir karmaşıklık taşır. Genel sosyolojik kalıplarla yapılacak bir aile, kadın ve egemen erkek çözümlenmesi önemli eksiklikler taşıyacaktır. Siyasal, ideolojik ve ahlaki gerçeklik en katı ve karanlık yanlarıyla erkek ve kadında yansıtılır. Aile kurumundaki çelişkiler devlet kurumundaki çelişkilerden az değildir. Aile sosyal bir kurum olmanın ötesinde anlamı olan, adeta toplumların 'kara deliği' gibidir. Kadını mercek altına aldığı-mızda, belki de tüm insanlık dramını okumak mümkün

olabilecektir.

Hem tarihsel toplumsallık, hem jeotoplumsallık çok sıkı bir diyalektik bağ içinde bölgeye yaklaşımı gerektirir. Tarih zamanları ve coğrafya mekanlarının her bir dönemi ve parçası çözümlenmeden, ne günümüzü ne de tüm uygarlık düzenlerini tam anlamak mümkündür. Yazılan tarihten ziyade yazılmayan tarih çok önemlidir. Yine adı çok söylenen mekanlardan ziyade söylenmemiş, dile kavuşmamış mekanların öyküsü çok önemlidir.

KCK Önderliği
Abdullah Öcalan

'Dixwazim Du Rûyên Mirovan ku Kes Nabîne Eşkere Bikim'

Jinekî Kurd a yek ji travestiyên rûerdê ye, hem jiyana xwe ya aborî temîn dike, hem jî di nava civakê mafê jiyane nade ji hîlbijêrka jiyana din re de dixwaze bi rîya rêxistinî nasnameya xwe ya Kurdayetî û terciha xwe ya cînsî biparêze. Dema Stand-Up a ku li Stenbolê pêşkeşî temaşevanan kir, me bi Esmeray re di derbarê jiyana û Stand-Up'ê peyivî.

• Esmeray kengî hat nav çîhana jinan?

Ez bi nasnameya xwe ya transeksuelê sala 1992'ê hatim nava çîhana jinê. Çawa ku li çîhanê her kes û her mirov xwedî nasnameyek in, transeksuel jî xwedî nasnameyê ne. Lê mixabin wekî li deverê, li Tirkîye jî tu şens nahelin ji nasnameya me ya transeksuel re. Bi salan min jî wî karî kir û bedena xwe firot. Paşê min li dora xwe, li civakê nêrî, cara yekemîn tevgerên çepgir nasîn û hedî hedî ez jî ketim nava wan, paşê jî min sazî û rexistinên Kurd nasî. Jixwe malbata min malbateke Kurd e û Kurdîtiya xwe jî dizanin, lê wê çaxê min bi awayekî berfireh tevgera Kurd nedinasî. Ez sala 1997'ê ketim nav kar û barên siyasî û civakî. Bi giştî dev ji karê xwe bernedabû lê, di demek fikrandin û biryargirtinê de bûm. We çaxê ez ditirsyam ku saziyên Kurd min bi vê nasnameya min qebûl nekin. Cara yekemîn çûm Komeleya Dayîkên Aştiyê û min dît ku çiqas ew dayik bi germahî nezî min dibin. Wek yek ji keçekî xwe jî min hez dikirin û ez gelek di bin bandora wan dayikan de mam.

• Fikra Stand-Up ji ku hat û kengî dest pê kir?

Ez dikarim bejim ku di zarokatiya min de ev huner bi min re hebû. Ez dema biçûk bûm, min tim texlitê mirovan dikir û tiştên ku bala min dikşandin min dileyistin. Lê wek min li jor jî anî zîman, piştî ku min sazî û rêxistinên

Kurd nasî, ez weke şagirt çûm qursê û min xwest bi vê nasnameya xwe ve hunera xwe derînim pêş. Demekî çûm NÇM'ê, min nezî salekî perwerdeya şanoyê dît.

• Cara yekemîn hûn kengî derketin ser sahnê û pêşberî temaşevanan?

Cara yekemîn ez 6-7 meh berê li kafeya 'Başak Kültür' derketim ser dikê. Paşê jî li hin cihên din derketim pêşberî temaşevanan. Temaşevan bi vê derketina min pir şabûn, li ser sahnê li min dinêrîn. Mereq dikirin ka ezê çi bêjim û çi bînim zîman? Min ev pirs di rûyên wan de li ser sahnê dixwend û didît. Piştî ku listik temaşê dikirin û qediya di navberê de dihatin ji min re digotin, 'te em hem girandin, hem kenandin hem jî fikirandin'. Ez jî bi vê yêke şa dibim ku tiştêkê û nerînekê civakê tînim zîman.

• Tu di listikên xwe de kîjan mijaran dixwazî bilîzî û bînî zîman?

Du rûyên mirovan hene; yên jinan jî yên mêran jî. Lê yên mêra zedetir in. Dixwazim rûyên wan deşifre bikim. Derde min ev e. Mînak birayê te, bavê te, yarê te, li cem te rûyêkî wan heye, li kûçan jî yekî din. Ez dixwazim ew rûyên wan yên ku kes nabîne û nayê dîtin derxînim.

• Tu wek jineke transeksuel di jiyana rojanê de zahmetiyên ku derdikevin pêşya te çi ne?

Li çîhanê dema ku dibejin transeksuel, hema tê bîra wan ku ew xwe difiroşin. Hemû kes bi wî çavî li vê yêkê dinêrin, wisa dizanin. Mînak; li Taksîmê dema ku saet ji niha û şûnde dema ku jinek bixwiyê, herkes bi wî çavî lê dinêre û dibêjin ev jin xwe difiroşe. Ev yek hatiye bi çîhkirin di serên mirovan de. Ji bo vê yêkê zoriya jinbûnê heye lê dema ku tu transeksuel be, zehmetî dibe tu qat. Dibe ku ji niha û şûnde ez ji bo xwe wisa nefî-

kirim; ji bo ku fikreke siyasî û îdeolojîk bi min re çebûyê. Lixwekirina kinc, makyaj û birêve çûna min a di nava civakê de ez van gotinan ji xwe re nakim derd. Ez bi vê nasnameya xwe ya siyasî rihetim û ew kesên ku wisa şaş difikirin, dikarim bersiva pirsên wan yên pûç bidim û li hemberî fikrên şaş li berxwe bidim.

Lê belê heger kesek rabe bêje, 'ezê herim transeksuelekî bikujim', ezê derkevim pêşya wan bêjim, 'min jî bikujin!' Her çiqas min ji xwe re nasnameyek siyasî û femînîstî peyde kiribe jî mixabin bûyerên mîna wisa carna diqewimin. Divê ev yek bi xebatê bê vegotin û were şikandin. Ez niha ji bo debara xwe a aborî midye difiroşim û taxa ku ez lê dimînim ji her gelfî mirov hene.

Kurd, Tirk, Efrîqî, zarokên xirab yên ku ji hela sîstemê ve hatine rizandin hene. Caran dema ku ez diçim kar an jî di rê de dimeşim, kesên ku nûh ji wela-tên xwe hatine, ew bi çavek din li min dînerin û dest bi gotinên nebaş dikin. Dema yekî din jî jê re dibêje, 'Ev xwişk-a siyasî ye û ji tevgera Kurda ye, ew kes te lêborîna xwe ji min dixwaze. Yanî bûyerên ku di jiyana civakî û rojane de derdikevin pêşya min pir in û jixwe ez bi vê listika xwe a Stand-Up dixwazim van derxînim pêş û zehmetî, jiyana û nasnameya xwe ya transeksuelî ji komên civakê re bînim zîman.

• Jin û Stand-Up çiqas nezî hev in?

Çawa ku jin tim bi karên mal, zarok, kinc û xwaringehê ve girêdayî ne û ji jiyana derve dûr hatine hiştin, ji çand û hûner û Stand-Up'ê jî dûr hatine hiştin.

• Di herî dawî de hûn dixwazî ku çî bîjin? Xebatên we yên pêşerojê wê li ser çî bibin?

Xebatekî me li ser van transeksuelên kuça û yên ku ku hêjî xwe difiroşin wê hebe. Di nava wan de gelêk kesên ku bi perwerdehiyê re eleqedar in, bi wan re bê axaftin û projeyên ku ji bo wan bibin alîkar wê werin amadekirin. Mînak; pir ji wan mamoste ne, bi-jîşk in û parezer in. Ji bo ku ew dîsa karê xwe bikin û ji vî jiyane xwe firotinê werin rizgarkirin, emê dest bi xebata bikin di dema pêş de.

Niha 'Bexçika Bîravokê' pêşkeş dikim. Paşê jî 'Bexçika Bîravokê di Rê de ye' heye. Heya payîze ez vana bilîzim. Dûv re 'Bexçika Bîravokê Derket Rê' amade bikim û ji bo temaşevanan pêşkeş bikim. 'Bexçika Bîravokê Di Rê de Ma' û herî dawî jî 'Bexçika Bîravokê Nayê Re' bilîzim. Yanî ev rez bi rez wê were amadekirin. Xebatekî baş jê re divê. Difikirim ku vê yêkê bi Kurdî jî wergerînim û li ser vê bixebitim.

Reyhana Sarhan

Sazî û Jin

Li welatê min jin hê jî xwe dikujin, tene kuştin û dema dijîn dimirin...

Saziyên demokratîk, tevgerên jinan, dema darbestên jinan hil-digirin, dibêjin 'bila ev ya dawî be'. Û her sal rexneyan li xwe digirin ji ber ku ji bo pêşiyê li komkujiyên li dijî jinan û xwekujiyên jinan bigirin nikaribûn têra xwe çareseriyên hilberînin.

Ev demeke dirêj e ez difirikirim; gelo tevgerên jinan ji bo çareseriyê çi dikin, çi kêmasiyan dikin heta ku ev mirin kêmanabin. Bi ser de jî di nava derdorên têkildarî saziyên demokratîk ên jinan de rêjeya xwekujîya jinan û kuştina wan jî ne kême e. Îsal xwarzêyê min a 17 salî bi derbekê wenda bû. Bêyî ku were zanîn gelo bi dilê xwe çû, an jî kete dafa hêlinên ku berhemên sîstemê ne, bi mehan ji ber fikarên ji nasnameya wê ya jin tî, lê hate gerîn... Min hewl da nameyan ji hemû saziyên demokratîk ên jinan û kesên re binivîsim, bigihîjim wan û tîkiliya wan bi

malbatê re deynim. Weke erkeke dostbûn û demokratbûyîne û ji ber ku ez di girtgehê de me, ez malavahiya sazî û kesên em tenê nehiştin, dikim. Lê di nava vê demê de bi min re fikrekî diyar peyde bû, ji bo çî di demê de nagihin jinên tî kuştin an jî xwe dikujin.

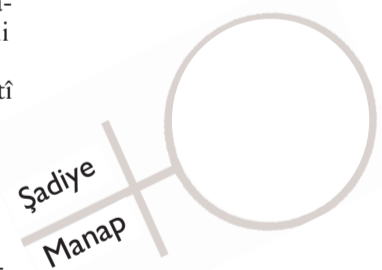
Û ev jî bo min erkeke e, ez van fikrên xwe bi giştî pêşkêşî hestyariya demokratîk û bi taybetî jî pêşkêşî hestyariya tevgera jinan bikim.

Saziyên me li bendê ne ku jinên ciwan ên bi tehlûkeya kuştinê re rû bi rû ne, an jî mên-la wan a xwekuştinê heye an jî malbatên ku wê van jinan bikujin (an jî kuştine) werin serî li wan bidin. Lê jixwe jineke ciwan ku dikare lêgerînan bike û serî li saziyekê bide, ne neçar e xwe bikuje. Ger malbatek bi-qasî ku serî li saziyekê bixe li pey lêgerînan çareseriyê demokratîk be, ji xwe rîska ku ew keça xwe, bûka xwe, jina xwe bikuje hema hema nîne. Eşkere ye ku tevgera jinan bêyî ku bi-

şopîne, xwe bigihîne jinên ku serî li saziyan nadin, nikare pêşî li komkujîya li dijî jinan bigire. Ji ber vê yêkê girîng e xwe ji şewazê burokratîkê ê karê li ser masê navendî yê li bajarê rizgar bike, biçê taxan, kolanan, gundan û li wir çî bi awayê komun, çî bi awayê yekîne xwe birêxistin bike. Eger hemû saziyên demokratîk û yên jinan ji bilî xebatên xwe yên din tesbîta 'rêxistinbûyîna me li kîjan taxê, li kîjan kolanê di çî astê de ye' û rêxistinbûyîna li gorî vê weke yek ji bingehên xebatên xwe bi-hesibîne, bi rastî jî wê karibe pêşiyê li kuştina û întiharên bigire û bi ser keve. Saziyên me ne bi berpîrsiyariya afirandina civakeke demokratîk û azad a xwedî perspektîfêke paşerojê ya ku tevahiya civakê û bi taybetî jî jinan digre nav xwe, lê bi awayê 'xwediyê kartê nasê min e' pîrsgirêkan digre dest. Helbet wê pîrsgirêkên kesên yekser tîkiliya wan bi saziyê re heye û an jî nasên wan wê zûtir werin zanîn û mirov karibe bi pîrsgirêkê re eleqedar bibe. Belkî mirov karibe kesên ku xwe nezî xebatên demokratîk nekirine, heta dûr sekinî ne, lê ku dikevîne

tengasiyê alîkariyê dixwazî, rexne bike. Lê divê ev neyê wateya ger kesekê ku ti nasê wê di saziyê de an jî tîkildarî saziyê nebe, kesekê ku ne li ser hevalti an jî dostaniyêkê hatibe, daxwaz jî bike mirov destê alîkariyê nediyê. Ev tişt navê hebûna tîgîna 'xwediyê kartê nasê min e' û şewazê wê yê xebatê di nav me de ye. Jixwe dema mirov destê alîkariyê bide kesên dûr disekin, ev navgîneke rêxistinbûyîne ye, navgîna afirandina tîgîna xwedî derketina li saziyan û tîkoşîna demokratîk, pêwîstiya lêgerîna çareseriyê di saziyên xwe de ye. Navgîneke girîng e. Timî kar û xebatên saziyên me yên girîngtir hene. Ji ber vê yêkê bi pirranî dem û derfetên eleqedarbûyîna bi jiyana di tehlûkeyê de ya jinan re nabînin. Gotin û helwestên mîna "Civînen me hene... Konferansa me heye... Bila serê me nekeve belayê... Dema me nîne serê xwe bi malbat, çete û eşîretan re biêşînin..." Nîşan bi hebûna tîgînekê dîke ku pîrsgirêka jina dimire, tî kuştin, rastî şidetê tî bi rastî jî talî dibîne.

Tevî ku bi salan ev pîrsgirêkê weke rojê sereke ya Tevgera

Jinan xuya dibûn jî, rêxistinbûyîneke bi pergala koordînasîyoneke bi van pîrsgirêkan re eleqedar dibe nîne. Ji ber vê yêkê eleqedarîya bi van pîrsgirêkan re jî hev qut e, parçe parçe ye, bê ser û ber e. Divê jin bi bahaneyên mîna "Ger li bajarê em lê ne bûya, meyê alîkarî bidaya, ger qada saziya me bûya, meyê tiştin bikira", jin bi pîrsgirêkên xwe re tena serê xwe neyên hiştin, bêmuxateb neyên hiştin. Ez dizanim ku tevgera jinan ji tîkoşîna li dijî desthilatdariya mêran heta bi zehmetiyên aborî bi gelek pîrsgirêkan re rû bi rû ye. Lê îdfaya me ya azadiyê û berpîrsiyariyên me xwe daye bin barên wan, li ser me ferz dike em rastiya xwe jî bibînin.

Merheba Welatê Xwedawendan

Merheba Welatê Rojê!

Cihan bi jinê xweşik dibe. Ji bo ku astengiyên li pêşiya jiyane rabin, ji bo ku desthilatdariya zilam li ser jinê ji holê rabe, jinên gerilla li ser çiyên tédikoşin. Me bi du gerilla re li ser jiyana sivîl û ya jiyana gerilla axivî. Birêz Pîray Ardil û Zilan Helep berawird kirina her du jiyana raxistin pêş çavan.

• Berî ku hûn tevî gerilla bibin cihê hûn lê rewşa jinan çawa bû?

Bi van gotinên we, di nava çend saniye de şerîda filmekî bîst û heşt salan di ber çavên min re bûrî û di dimenên 21-27'ê Îlona sala 1996'an de sekinî. Erê, beriya niha tam yazdeh salan di vê heftê de, ez di nava biryara tevlibûn û netevlibûna şoreşê de diçûm û dihatim. Gelek pirs dibûn mewanên min. Hînan ji wan bersivên xwe didîtin, lê hin ji wan dibûn girêkên kor û ne hêza min û ne jî zanebûna min a wê çaxê dikaribû wan girêkên kor veke. Yek ji wan girêkan, rewşa jina rojava bû. Di nava civaka Ewropa de û weke keçeke Kurd ez li kûdera wê me? Hêstyarî be jî weke jinekê ez di zanabûna rastiya civaka xwe de bûm û min vê rastiye nedipejirand. Vê jî bi xwe re du rê li pêşiya min vedikir; ya xwe piştaftin (otoasîmilyasyon) ya jî vegeza ser rehên xwe. Rewşa jinên Ewropa çibû û weke jinekê Kurd helandina min wê li ser kîjan hêmanan bûba. Wan pirsan weke sîk, bi min re digeriyan û bela xwe ji min venedikirin. Her ku dihatin bîra min nefesa min diçikîya.

Li Ewropa ji hêla hiqûqê de bi dayina têkoşîna sed salan, di encama kuştina bisedan jinan, gelek maf bidest xistibûn. Di zagonan de jî cûdabûna jin û zilam tunebû, lê rastiya rojane di rewşeke berevajî vê de bû. Gelek rêk ji bo pêşketin û tevlibûna jinê vebûn. Lê belê di van rêkan de gelek kemîn jî hebûn. Ji bo ku jin bibe biyaniya xwezaya xwe û jê dûr bikeve. Ger mirov asta ku jin tede ye le binêre, van listokên ku pergale li serê jin hûnabûn gelekî bi serkeftin bûn. Ji ber ku her kemînek ku jin tere derbas bûye, wê hinekî din ji tevgera wê ya xwezayî dûr xistiye û rengê wê di nav bêrengiya pergale de fetisandiyê. Hebûna (rih, mejî, ziman û bedena) wê bi rojane tê perçekirin û bê ku ew pê bihese, perçe-perçe li sükên sistêmê tê firotin. Ew, ji bo pergale metaya herî bingehîn a sermaye ye. Bi her perçê bedena wê civaka birçî tê têrkirin û tê terbiyekirin, lê weke navê wê, ew bi xwe jî tune bû. Weke Rêber APO jî dibêje; 'jin di nav pergala desthilatdariya mêranî de, weke ku bilbila di nava qefesa zêrîn de ye.' Ne dikare baskê xwe azad li ba bike û ne jî dikare di

stranên xwe de awaza xwe werz bike. Şertê hebûna jin di nava sistêma desthilat de lasayîkirina (teqlîd) zilam e. Li hemberî bûyer û rastiyan pêwîst e weke zilam hîs bike, bihizire û tevbigere. Di bin navê qaşo azadiyê de qeydên koletiyê yê nayan dîtin, li der û dora wê, bi taybet jî dil û mejiyê wê hatine xistin. Tiştê herî balkêş, di her pişeyê siyastî, aborî û civakî de dixebite, lê ji ber ku bi rengê xwe nikare tevlibûnê çêbike, rista jinê ya pergala guhertinê li milekî dimîne û berevajî vê jin yek ji stûnên bingehîn a ku pergala li ser piyan dihêle û bihêz dike.

• Hûn bi kîja armancê tevî refên şoreşê bûn û hatin çiyê?

Di nava jiyaneke ku min her roj vê nakokiyê jiyana dikir de mîhrîcana 21'ê Îlona sala 1996'an a bi navê Zilan hat lidarxistin, ji min re bû ronahî. Rastiya jina rojhilat, di cewhera xwe de jî rastiya jina Kurd a ku min biçûk didît, hêza wê bi awayekî tazî li nav çavên min keti bû. Weke min berî niha jî gotî, du rêk li pêşiya min bûn. Pêwîst bû min biryara xwe ji bo yekê daba. Di wê mîhrîcanê de xwesteka min a nasîna kesayeta heval Zilan pêşket. Zilan jinekê çawa bû ku bi deh hezaran Kurd ji sedan bajarên Ewropayê di rojekê de li cihekî anîbû gel hevdu. Di pênc saniyeyên dawî de Zilan çî hîs dikir? Dilê wê ji bo azadiyê çawa lêdida ku hêza çalakiyê ewqas mezin bi xwe re afirandibû. Biçûk be jî bersivên wan pirsan di sere min de ava dibûn. Azadiya ku Ewropa dabû jin û daxwaza jina Kurd ji bo azadiyê di hundirê min de di nava şerekî de bû. Her ku dildariya Zilan di dilê min de cih digirt û min nikaribû pêşiya vê rastiye bigirta, dilê min deriyê xwe li jiyana wê derê digirt û wekî rûbarekê, li çavkaniya xwe digeriya. Bi vê lêgerê 27'ê Îlona 1996'an ez li Elmanya tevî refên şoreşê bûm. Piştî sê salan xebatên nava gel, ne daxwaz û ne jî hêza tehamûlkîrîna jiyana wir bi min re mabû. Çiyayên azadiyê bi rojane ez bervey xwe dikişandim û sala 1999'an dema pîroz a ku riya min û Ewropa ji hevdu cûda dikir li derî da. Balefirê dilê min, mejiyê min, rihê min û zimanê min bi hev re di gotin; 'heta bêdawayî bi xatirê te Ewropa! Merheba, merheba û merheba welatê xwedawendan! Merheba Welatê Rojê, heta mirinê merheba!

Jinên Kurd Li Çiyayên Kurdistanê Jiyanê Nû Afirandinê

• Berî ku hûn tevî gerilla bibin, cihê hûn lê rewşa jinan çawa bû?

Cihê ku min lê jiyayî rewşa jin pir cuda bû. Li wir desthilatî di destê mêran de bû, lê jin zêdetir xwedî li jiyane derdiketin. Cihê ku em lê diman, niştecihê wan Erep bûn. Ev yek ji aliyê nakokiyên netewî de bandora xwe li ser min kir. Li gel taybetmendiyên jinên Kurd, taybetmendiyên jinên Erep jî bandor li ser me kiribû. Bavê min ji aliyê hestan ve pir kûr bû. Li vir ez dikarim ji bo bavê xwe minakek bidim. Apê min tevî ku jina wî hebû, xwest careke din jî bizewice. Bavê min nehişt. Navbera wan xera bû. Paş apê min dîsa bi keçekek temen biçûk re zewicî. Li ser vê bûyerê bavê min pir êşiya. Digot, 'çawa keçeke evqas biçûk, bi zilamekî 40 salî re bizewice. Ev yek ne wicdanî ye.' Ji ber vê taybetmendiyê bavê xwe heta 12 salê xwe ez bi bavê xwe re girêdayîbûm. Piştî 12 saliya xwe girêdana min ji dayikê min re pêş ket. Min nakokiyên xwe bi xwişkê xwe re par dikir. Bavê min ji

ber ku daxwaza min ji bo dibistanê tunebû, carekê li min da û di encama vê bûyerê de ez ji bavê xwe û dîr ketim. Bavê min di pir aliyên de pêşketî bû, lê belê wî jî dixwest jinê bixe bin desthilatiya xwe. Piştî xwişkên min mezin bûn, ji wan re sînor danîn. Min ji van nezîkatiya re wate nedida. Di nava civakê de jî jinek reviyaba angos xwe kuştiba, dîsa jin sîncdar dihat dîtin. Piştî 14 salî, hebûna jin di nava civakê de ji min re bû nakokiyekê.

Di 1997'an de nakokiyê min ên netewî pêş ketin. Ji ber ku em di nav Ereb'an de mezin bûbûn, heta 1997 jî min nizanî bû ku em Kurd in. Nakokiyên min ên netewî pêş neketibûn. Piştî min vê rastiye dît, naskirina netewî welatê xwe ez ketim nava lêgerîneke nû. Wê demê, sala 1996'ê çalakiya Heval Zilan pêk hat. Ev bûyer bandoreke mezin li ser min kir. Piştî vê bûyerê nerîna min ya jiyane guherî. Ez ji dibistanê sar bûm. Lê ez ji her tiştî dûr ketibûm. Xwesteka min ya dibistanê jî nemabû. Êdî tekiliyên di nava civakê de jî min re pir sar dihatin. Tim û tim çalakiya Heval Zilan di mejiyê min de bû. Bavê min dixwest ez bixwînim. Ji bo ku ez bi pergale ve werim girêdan her tiştî dikir. Lê bi ser neket.

• We bi kîjan armancê û çima berê xwe da çiyayên Kurdistanê?

Piştî sala 1998'an lêgerînên min pêş ketibûn. Di aliyê naskirina tevgera aza-

diyê de piştgiriya xalê min pir çêbû. Min li ser lêgerîna xwe ya azadiyê û di derbarê pirs û lêgerînên xwe de bi xalê xwe re nîqaş dikir. Ew carekê çûbû cem Rêberê Gelê Kurd. Li ser nîqaşên me ji min re pirtûka Serokatiyê a bi navê 'Divê Çawa Were Jiyîn' anî. Ez pir bi wê pirtûkê bandor bûm. Ji ber ku bersiva pirsên min tede hebûn. Piştî wê jî ji min re rojaneya gerillayekî anî. Rojekê min jê re got; 'Vê carê Serok were, xwesteka min ya tevlibûna refê gerilla jê re bêje.' Piştî demeke kin Serokatî ji Sûriye derket. Ez pir pê êşiyam. Di pirtûka Serok de min dît ku ez dikarim bê malbat jiyana bikim. Weke heval Zilan dikarim serxwebûna xwe bibînim. Ez dikarim jiyana ku bi destê jinê hatiye afirandin bibînim û li wir bijîm. Min dixwest vî tiştî teqez bikim: Bi rastî jiyaneke ku bi destê jinê hatiye afirandin heye, an na? Di dawî de ez gihîştim vê encamê: Heval Zilan çalakiyek wiha kiribe, jin dikare her tiştî biafirîne.

Sala 1999'ê Serok hate dîl girtin. Xwestekê min ew bû ku, ez Serokatiyê bibînim û piştî tevî bibim. Lê min keda Serokatiyê ya ji bo jinê dît. Li Suriyê hevalên jin ên perwerdeya Serokatiyê didîtin hebûn. Min digot, divê ez weke wan bibim. Di hêla leşkerî, şer û hêla mejî de pêş bikevim. Ez sala 2000'î ji bajarê Helebê tevî bûm.

Min dixwest perwerdeya Serokatiyê bibînim û bizanibim armancê Serokatiyê ji bo jinê çî ye. Di kesayetiya heval Berîtan û Zilan de ez têgihîştim armanca Serokatiyê ya ji bo jinê. Ez li ser vê hîmê tevî şoreşê bûm. Yanî ne ku li Suriyê yan jî di sistêmê de nakokiyên min yê kûr hebûn. Tenê nezîkatiya Serokatî a ji bo jinê hişt ku ez tevî bibim.

Gelek pirs û lêgerînên min ji bo jinên tene gerilla hebûn. Armancê wan çî bû, çima şer dikirin? Di nav gerilla de nasîna min li ser jinê pêş ket. Piranî jî diroka jinê ya di nava şoreşê de bala min dikişand. Ji ber ku di nava şoreşê de jin bi lehanga xwe dihat nasîn. Serhildan û lêgerîna van li hember pergale pir mezin bû. Hevalên weke heval Zilan, Berîtan, Nûcan, Sema her tim ji me re weke sembol û minak in. Ez dibînim ku hevalên jin dikarin bi serê xwe her tiştî bi ser bixin. Serok hewl da ku jin jiyana xwe ava bike.

Xwircezînên Dil

Di payiza emrê xwe de, me dest bi qurafa azadiya xwe dikir. Hêviyên ku me ji dêliyên jiyane kiribûn li erda giyana me dîçirîsîn. Mîstaxeya daxwazên me, ji kena dîberîqîn. Xurcezînen dilê me, ji stêrkan misêwa dibûn. Di cîrnen êşan de, me canê xwe diesirand, behayê heft zeman bextewarî, dimsa xweşiyê diafirand.

Cêziya xeyalên me bilind dibû, destên zarokatiya me jî hew digihîştîyê. Me li ser pelê çilo hew hêstîrên Pepûkê didan hev. Me tenê bindariya bav û birayan nekîr êdî, di awîrên dilovan yê serfiraziyê de, heftsed reng û newayê rozerîne didî.

Li gor saloxan, Pîra Sêhra pîfî rihê

keçikan kiriye. Loma ye di ciyên xwe de nasekinin û bi şikestina stûyê gula nava xwe re ne qafl in.

Zûde ye, me dil hebû di xewneke zîvîn re derbas bibin. Bibîkên çavên me bişîbin xalên avê, çûk ji kenê me biwelidîn. Ji berêvara temenê me, Nefela sêpelkî kême nebe û beriya hemî beharan bigihîjin rihê axê.

Xebînet e. Kesek niha pey kulîlkên ku di nav neqîşên keçikan de dîçilmîsin nakeve. Kes nabîne ku gelek ji wan hew xeyalên xwîşîrîn dihîvêzin. Xem nake, bila ew giriyên xwe di piştê xwîn û êgir de veşêrin. Bila dilê wan yeko yeko biniquete.

Bila kesek ji dil pîrs neke; "Çima ev jin wisa ji dil, wiha bi kûl xwe dikujin?"

Erê em dizanin, ev dan, ne danê êvar û evîne ye. Hew şevq di destên keçikan de dize. Kenê wan çû ava, giriyê wan her kêlî dihîle. Sibehên xwe bi tu mizgîniyan xelat nakin.

Vaye bajar jî bê stran man, êdî herin awazên keçikan ji çiyê deyn bikin. Çavên wan ji mirinan bidîzin. Herin talana av û agir, bejnên wan rizgar bikin. Ku Dicê û Munzur jî çikiyan, em ê ji kîjan çemê êtûnê vexwin?

Hele rawestin, wan çavşînkên ji berbîskên jinan venekin.

Porên wan, ji qeseb û morîkan neşon.

Mij û moranan ji çavên wan biweşînin.

Guliyên nîfiran û kofiya şîne nedin destên wan.

Emrê wan ê şikestî bi azadiyê bicebirînin.

Xwîna keçîkên kuştî bi ser rûyê cejnên de nebarînin.

Xezalan netirîkînin û kanîka çavên keçikan ne herîkînin.

Ma hûn nizanin, ew xwîniyên evîn û azadiyê ne?..

Fatma Savci

Biçe

*Biçe tariya şeva
Êşîn û bestê dila
Bîne rist û bazina
Ger tu naçî va dîçim*

*Dîdariyê azad bike
Ey feleka dem şaxan
Berde miradê diyan
Va dibim tîrsa şevan*

*Himêz dikim çar gulan
Av didim bax û bistan
Hîna tu dipirî çiman
Bijang dîrevînin coşan*

*Îro çav xamûş dikim
Cangorî ezweriyê dikim
Ji solîn tîka dikim
Newayê azad bilind dikim*

*Gerîla dub û îroyê me
Dildara şîlêr me
Domdara nîştîmanim
Xwîşka Amed Hewlêrê me*

*Keseke bi hemû nava
Hildaye barê bava
Di erzaniya îro hempa
Va tîm ji girava renga
Berivan Şam*

Ji bo Hûn xwe Bigihînin Tiştên Bilindtir Wêrek Bin

Kesên herî zêde xwe azad dikin, dikarin di vê mijarê de gotinên rast bibêjin û ji bo rizgariya jinê gavên bi fedekarî biavêjin. Yên dinyaya milkiyetê û desthilatdariyê bi awayekî kolektîv an jî serdest dijîn, di mijara rizgariya jinê de zêde nikarin bin xwedî fikrê afirîner û helwestên azad. Dema ez di vê mijarê de xebatên xwe dinirxînim, asta azadiya xwe ya giştî li ber çavan digirim, ez her tim vê pîrsê ji xwe dikim û dibêjim, ez dikarim çiqas tevî hêza gotina rast, hêza helwestê pêşbixînim. Hê jî ez ji bo di pêşketinê de nekevim bin têsîra kevneşopiyê, hewl didim bibim xwedîye gotin û helwesta rast û di cîh de.

bînin ku teqlîtkirina Rojava ya Kemalîzmê di vê mijarê de dike, nikare ji rastiya azadiya me û pîrsgirêkên me yê dîrokî re bibe bersîv. Em dikarin bêjin ku tîkîlî, helwest û nêzîkatiya ehlaqî ya kevneşopî, weke saziyeke kolektîvê ya herî bingeşîn, weke şeweya jiyane ev qad girtine û nehiştîye nefesê bistîne. Heta ji bo tîkîliyên Kurdistan û Kurdan yek ji nîrxandinên ku em bêjin, girtina qada vî tîkîliyê, veşartina vî û bi temamî şeweya sazîkirina vî ye. Di heman demê de ev weke astengîyeke girîng, li pêşîya hemû hewldanên azadiyê derdikeve pêş. Beyî ku em vî çareser bikin û rexne bikin nîrxandin û çareserîyeke di qadên din de wê gelekî kême bimîne.

Niha ne zexmete ku em asta pîrsgirêka jinê bînin ziman. Helwesta kevneşopî û helwesta qaşo modern ya ku kapîtalîzma Tirk dixwaze tahlîl bike û bimeşîne bi xetên qîştî tê zanîn. Eger em li asta pîrsgirêkên niha binêrin, em bi hêsanî dikarin bi-

şoreşa ku em rêvedibin divê ewqas bi hêz bê ku, gelek şoreşgerê azadiyê yê rojavayî cesaret nekin ku xwe nêzîkî vî bikin. Ji ber civakên Rojhilata Navîn bermahiyên feodalîyê dijîn, em nikarin xwe ji bidestxistina helwesta herî azad dûr bixin. Ji aliyê din ve dîroka Rojhilata Navîn ji ya Rojavayîyan gelekî li pêş e û xwedî naverokeke dewlemend e. Girêdayî vî yekê helwesta azadîxwaz eger Rojava derbas bike, divê em matmayî nemînin. Xweperestiya Rojava û azadiya wê ya li gorî pîvanên kapîtalîzmê îro ji mîj ve ser vî karî girtiye û bi şewazên kolektîvê yê nû bûye sedema paşverûtiyê Di warê azadiyê de di dewsa pêşketine de, paşketinek rû dide. Bê guman hin pêşketin derketine holê lê ziyane wê zêdetir e. Ji ber vî yekê, helwesta rast ew e ku beyî em çavê xwe berdîrî xêzî azadiyê yê Rojava, divê em li dîroka xwe binêrin û em bibînin ku tiştê em karibin bikin pir in. Eger gel derketibin holê, pêwîste azadiya civakê di asta nasnameyên netewî de xwe îfade bikin û di warê nasnameya jinê û saziya malbatê de jî nûbûneke mezî çêbikin. PKK dixwaze pêşengiya vî bike û di vî mijarê de tevî

gotinên herî azad, pratîkê û çalakîyê jî pêş bixe. Me di vî mijarê de nîrxandinên berfirer kir. Ez amade me ku di vî mijarê de tiştên nû bibêjim. Di warê fikir de û di helwestên şandana di vî mijarê de asta em gihiştine bilind e. Eger tiştê ku hun jê teng dibin hebî, divê hûn paş ve gav neavêjin û bînin ziman. Eger em şert û mercên îro bidin ber çavan, em dikarin bêjin ku em tevgera herî şoreşger in. Asta guftugoyê û helwesta me bilind e. Tevgera li dijî ewqas êşkence û zexmetiyên bêmerhamet li ber xwe dabe, dikare bi wêrekîyeke mezî nêzî ewqas pîrsgirêkan bibe. Ji xwe yek ji aliyê me yê herî xweser jî ev e. Eger em ewqas êşê dikşînin û li hemberî van zextan li ber xwe didin, wê demê emê di her mijarê de tiştê herî bi baş bêjin û emê xwe bigihînin helwesta herî azad. Ji bo ev kesên ku jiyana xwe feda kirine, ji bo ewqas şahadetên dîrokî -jin jî di nav wan de pîrsîrî bersîva herî rast ya em bidin, xwe gihandina îfadeya herî azad û şeweya pêkanîne ye. Ev pêwîstî û hewcdariya rûmeta jiyana ku em dixwazin pêş bixin. Ya layîqî me, di vî mijarê de nîşandana helwesteke cidî ye. Divê em xwedî hêza wê veguherîne bin ku kari-

bin vî cîhana feodalan û bi taybet jî burjîvazîyan teng kiriye vekin û li gorî pêdiviya tîkoşîne em van helwesta wan serûbin bikin. Ez di wê baweriyê de me ku ew dinyaya me di vî warê de jî jehr kirine û fîrsend nedane ku em bijîn. Bi vî yekê bi rêbazên mêtîngerî û zextan, li ser nîrxên me serdestiya xwe nîşan dane û ev qad bi temamî weke malekê bikaranîne. Kirine qadeke ku yê perreyê wan û hêza wan heye herî zêde rapeç kirine û weke ku dixwazin bikartînin. Her çîne serdest ku bilind bûye di serî de dest daniyê ser vî qadê û girtiye.

Beyî ku em vî qada cewherê jiyane ya girîng ku hatiye dagîrkirin û cîhan, şeweya tîkîliyê fême bikin û helwesta xwe bigihîne azadiyê destnîşan bikin, em nikarin bêjin şoreş gihiştîye armanca xwe. Di vî çarçoweyê de ne mimkûne ku şoreş ji têsîra sîstema kolektîv û mulkiyetê jî bi temamî rizgar bibe. Beyî ku em vî pîrsgirêkê ronî bikin, azadî û wekhevîyê li vir bijîn, em nikarin civakê bi awayekî wekhev û azad pêş bixin û veguherînin.

Rêberê Koma Civakên Kurdistanê
Abdullah Öcalan

YJA is Het Volkgerichte Kant Van

KJB

YJA (associatie voor vrije vrouwen), zijn rol en missie in KJB (Participatie voor sterke vrouwen). Rotinda Amed (YJA verantwoordelijke) antwoordde op de vragen ivm. YJA zijn toekomstplannen en publieke organisatie.

• Hoe beoordeelt u het rol en missie van YJA binnen KJB?

YJA is één van de essentiële deel van KJB. Hun essentiële werken zijn het oprichting van vrouwen bijeenkomsten, communies, etc... Daarnaast zijn ze ook betrokken bij het samenkomst van alle vrouwen bewegingen onder KJB. Ze dragen daarvoor een heel belangrijke rol. Zoals geweten is KJB ontstaan uit perspectieven vanuit Koerdische leiders. Het is voor het eerst vanuit bergen gemodeleerd door vrijheidsstrijders maar het heeft nog steeds geen uiteindelijke vorm gekregen. YJA is diegene die alle krachten verzamelt rondom een ideologie waar vrouwen worden erbij betooken.

YJA is bedoeld om hun idealen over te brengen voor het volk waarin men op een democratische wijze voor hun fundamentele rechten kunnen opkomen. Vrijmeningsuiting in een niet-discriminerende omgeving is dus hun voornaamste doelstelling en daarvoor werken ze onder KJB om hun krachten te bundelen. Om te kunnen zorgen dat deze beweging kan functioneren, moet men nodige eisen en verwachtingen kunnen voldoen en ervoor zorgen dat er mentaliteitswijzigingen plaatsvinden. Deze is niet gemakkelijk te realiseren.

Alhoewel we in een wereld leven waarin vrouwen het belangrijkste steunpilaren zijn, hebben we tegelijk ook te maken met honderden jaren met achtergestelde, streng, gesloten, overheersende mentaliteit waardoor veranderingen moeilijker worden. Er zijn uiteraard verschillende krachten die op verschillende niveaus hun werk doen om tegen deze systemen in te gaan. Deze vrouwenbeweging is op dat vlak zeer goed van overtuigd en is een alternatief voor de mensen

en het beschikt tegelijk over vrije uitgangspunten.

Om ervoor te zorgen dat deze doelstellingen in de praktijk worden gerealiseerd, is het uiterste van belang dat we zoveel mogelijk onze krachten bundelen. Juist hier zien we het essentiële rol van YJA die een belangrijke brug vormt tussen verschillende publieke domeinen. En dat brengt tegelijk het aanwezigheid van KJB in deze domeinen met zich mee.

• Hoe ver staan jullie qua verenigingsniveau op maatschappelijk gebied?

Hoewel we met de 1 ste Vrouwen conferentie zich terug opnieuw hebben vernieuwd, we hebben een reeds bestaande identiteit en traditie. Deze basis is voor ons een overwinning. Naast de snelle evolutie van de tijd, we zijn nog steeds geen antwoord voor de vrouwenproblemen in de maatschappij en we kunnen vrouwenmoorden nog steeds niet tegenhouden. Om deze te kunnen verwezenlijken moeten we ons strijd vernieuwen naar behoefte van de snel veranderende tijd.

Dit is een feit die we niet kunnen achterlaten. Wij de koerdische vrouwen, strijden niet alleen voor onze geslachtsidentiteit. We voeren een dubbel strijd. Tegelijkertijd strijden wij voor onze nationale identiteit die ontkennd word.

Als vrouw, wij hebben onze energie in twee moeten verdelen. Het is daarom dat we een lange tijd een dubbele strijd hebben moeten voeren. Het heeft ons nog moediger gemaakt. Maar deze is zeker geen beletsel om een leven te creëren met als kern de vrouwenbelangen.

Een van de grootste problemen van de maatschappij is, zonder twijfel vrouwen en de kinderen. Ook al zijn we een verenigde maatschappij, er zijn nog altijd moorden op vrouwen. We kunnen nog steeds de eremoorden niet voorkomen. Vrouwen worden met de dag meer en meer onderdrukt, prostitutie blijft groeien. Dit wil zeggen dat we nog steeds geen

oplossing hebben gecreëerd voor de problemen van de vrouw in de maatschappij.

Een van de belangrijkste dingen dat YJA (Vereniging van vrije Vrouwen) kan doen is de vrouwen bereiken die onderdrukt worden. Vrouwen die nog steeds zwak zijn om tegen zulk problemen te vechten. Deze vrouwen moeten worden begeleid tegen de moeilijkheden van de leven en leren omgaan met de medogenloosheid van de tijd. Wat wel noodzakelijk is dat vrouwen veel kennis over democratie, ecologie en geslachtsvrijheid zouden moeten krijgen zodat ze zich tegen de conservatieve maatschappij kunnen beschermen.

YJA (Vereniging van de Vrije Vrouwen) heeft de manieren gecreëerd die de vrouw kan gebruiken in haar strijd om haar eigen identiteit te verkrijgen. YJA heeft er energie en kracht er in gestopt om dit te bereiken. Elk overwinning is bewijs van voordelen van vereniging.

• Hoe is jullie contact met verschillende vrouwengroepen en hoe is jullie samenwerking met hen?

Het behoren tot hetzelfde geslacht creëert zoals verwacht een band. Wij hebben een sterke achterban. Hiernaast staan wij open voor alle vrouwen verenigingen en ook staan wij ideologisch en filosofisch open voor een vrouwenidentiteit, die strijdt voor de vrouw en voor zichzelf. Zo kijken wij in onze gevoelsleven en wij geloven in een dergelijke waarheid. Wij staan niet gevoelloos tegenover politieke en maatschappelijke problemen en werken samen met organisaties in het binnenland en in de Europese landen, die eveneens voor dergelijke doelen strijd leveren.

• Welke projecten hebben jullie tegen het geweld tegen vrouwen en moordpraktijken?

Tijdens de III e Vrijheid voor Vro-

uwen bijeenkomst is er volop gediscussieerd over hoe en met welke middelen wij kunnen strijden tegen deze bestaande problemen. Zulke problemen kunnen niet in een tel opgelost worden, om deze problemen op te lossen is er behoefte aan verschillende organisaties en het snel oprichten van Vrouwen kabinetten. Daarom zijn wij met al onze georganiseerde krachten bezig om deze kabinetten zo snel mogelijk op te richten. Het is een feit dat de georganiseerde vrouw iedere obstakel kan overwinnen. Dit is een taak voor de eigen dynamiek van de vrouw. Wij moeten echter wel het lef hebben om voor de rechten te strijden van ieder vrouw, die het slachtoffer is van eerwraak, wij moeten laten zien wat onze kracht is tegenover degene die de vrouw als een bezit ziet en behandelt. Wij moeten vechten voor de rechten van de vrouwen, die tot zelfmoord worden geforceerd.

Wij moeten laten zien wat onze organisatiekracht is in onze strijd tegen de genadeloze patriarchale machten. Zo'n kracht zit in de aard van ieder vrouw. Wij zijn bereid om ons leven in het spel te zetten voor dit. Wij

geloven dat wij voor de vrouw een vrij en gelijkwaardig leven kunnen creëren en laten wij daarom dit laten zien door ons zelf te organiseren en ons kracht te laten zien. De vrouw zal het leven krijgen, die zij verdient en de heersende machten, die deze onrechtvaardigheden hebben gecreëerd, zullen zich moeten verantwoorden voor de door ons opgerichte kabinetten. Wij verwachten niet alleen de Koerdische vrouw, maar vrouwen overal ter wereld in onze strijd voor een confederale maatschappij, strijd voor een maatschappij met moedige vrouwen.

AŞKSIZ DOĞMASIN ÇOCUKLAR

Bir evet kadar yakınım sana
Bir hayır kadar uzak.
Kim bilecek oysa
Giden bir ömrün toplamıdır iki bece
Kalanın fermanı olan da olmayan da.

Yine de, suretleri yaşamın
Söküp alınır gibi duvardan
Sökülüp atılmıyor hafızadan
Ya günlerime akacak cismin
Ya benliğime resmin.

Bir acıları unutma kadar yakınım sana
Bir ibanet tanıklığı kadar uzak
Ben tüm yaşamı doldurmak istiyordum

seninle
Sen içindeki canavarı doyurmak istiyordun
benimle

Ve sevda
Hep yanlış adreslerden
Hep buruk
Suçlu
Ayrılıyordu dünyamızdan

Düşünsene, kaç milyarıncı versiyonuyuz
bu filmin

Şarkılar, şürler, kitaplar
Bizi anlatır da
Bize öğretmez.
Kırılınca anlıyoruz;
Her insanın başı kendi taşına çarpar
Çarpınca anlıyorum
Aşk bağrında ibaneti saklar da
Saklayacak bağı yoktur ibanetin aşkı.

Bir otobüs yolculuğu kadar yakınım sana.
Biletsiz yolcu kadar uzak.
Otuzunda kırılıyor fayım
Yıkılıyor bir bir saflıklarım
Bir 'gerçek' enkazında
Can çekişiyor niyetlerim
Ben can çekişiyorum.
Çılgıma yardım değil duyduğum
Tozlu bir aksi seda.
Otuz yaşım miladım oluyor
Milattan önce
Pembe-mavi bir saflık
Tüm dünyayı kucaklıyorum.
Milattan sonra
Siyah-beyaz bir bilinç
Kucağıma sığmıyor yanlızlığım.

Yedi kapı açılması kadar yakınım sana.
Bir gardiyan kilidi kadar uzak.
Yine de kapılar değildir alıkoyan
Kilitler değil
Yüreğin kaç kilometre uzak bana

Hangi tünel
Hangi firar beni ulaştırır sana

Sen politika ile kirlenmiştin
Ben seninle
Senin gözüünü burs köreltmışti
Benimkini sen
Erkil putların vardı
Benim zincirlerim
Köyümüzden, şehrimizden, genlerimizden
kalan.

Gözlerinin derinine bakıyordum
Gözlerini kaçırtıyordun
Bir gazete yazısı geliyordu akluma
"Hoşlanmaz erkekler
Gözlerinin derinine bakan kadınlardan"
Anlıyordum
Aşksızlıktı çağımıza bakan
Gizlendikçe gözlerinin derininde yalan
Aşkta yalan.

Bir firar kadar yakınım sana
Dur ibtarsız bir ölüm kadar uzak
Teblike çemberleri örülüyor çevremde
Bir cadıya dönüşüyorum
Her bakış, her yürek bir aveç
Avlanıyorum kansız.

Kansız olmuyor sana gelişim
En çok da kanarken özlüyorum
Kimse görmüyor
Rubun kanaması renksiz
Kimse duymuyor
Rubun çığıltı sessiz
Ve şairlik güçsüzlükümüş aslında
Onuru kalkan
Giremediği kapılardan
Kendine dönüş yapan.

Bir imza kadar yakınım sana
Bir karar kadar uzak
Hep tersini yaptığım kararlar alıyorum
Kararı ebedi yasanın ne, bilmiyorum.
Tanrısal işfali rubun diyorum
İncir yapraklarını yetiştiremiyorum.

Yenilgi kokuyor bu kibir, bu gurur
Dervişleri kışkırtıyorum.
Yenilgilerden zaferler yüreklerinde
Kederlerle örülenmez mutluluklar
Ve ben artık düşü okyanus bir ırmak
değilim
Okyanusum, düşleri kıyıyla boğulan
Sınırları vuruyor öfkelerim
Kırıyorum
Yıkıyorum
Duruluyorum

Bir sevda gömülüyor içime
Ben gömülüyorum kendime.

Barış kadar yakınım sana
Müebbet kadar uzak
Bir bomba patlayacak

sanıyorum
Bir uçak bombalar yağdıracak
her an
Hep çatışmadayım rüyalarımda
Kolları, bacakları kopmuş
insanları kurtarıyorum
Hep tutukluk yapıyor silabım
Ölecekken uyanıyorum.
Bilgi, sanat, söz değil
Son bir umutla rüya satmak
istiyorum

Biliyorum
Doğgunluk noktası savaşın
Kana bulanmasıdır rüyaların.

Bir an kadar yakınım sana
Sonsuzluk kadar uzak
Kendi düşlerimin tanrıyıym
Savaşları kaldırıyorum önce
Bilcümle eşitsizlikleri sonra
Zutlar gerçekten birlik oluyor
Uzaylılara yenilmiyoruz.
Varoluş bir muamma değil
Saklanmıyor bizden ilablar
Bilen yok, masal ne, düş ne
Ölüm, lisanüstü bir yaşam.

Olmayacak düşleri diğliyorum
Takılı kalıyor bir mayından
arta kalan protezlerim

Dişsiz, düşsüz olmuyor
Bir düşüye gidiyorum
Bir düşçüye gidemiyorum.

Özel bir fabiçe kadar yakınım sana
Bir azize kadar uzak.
Bitmeyecek bu araf
Bu mahşeri sorgu bitmeyecek
Ne cennete yetecek sevaplarım
Ne cebenneme günablarım
Hep seni isteyecek baştan çıkmış yanım
Hep seni itecek vicdanım
Duymayacak ne çağ, ne tanrı
Kendime kalacak isyanım.
İçimde yönşüz öfkeler
İkilemsiz yaşamları özleyeceğim
Savaşsız- barışsız
Şeytanşız- meleksiz
Vicdanşız,
Namussuz,
Tabusuz
İbanete ibanet edilmiş
Kebanete aşk ekilmiş.

Kendim kadar yakınım sana
Sen kadar uzak
"Kavuşmak ölümüdür aşkın" diyorlar
Yani aşksız doğuyor tüm çocuklar
Düşün, bir yüzyıla kaç savaş sığar
Kaş yüzyıla bir peygamber
Kaş bin yıldır ibanette
Doğuran rahme erkekler
Ve kaç bin yıldır kadın
Gayri resmi müebbetlik çeker
Bilmezsin belki
Maldan, mülkten, silabtan önce
Çobansızda yaşadı sürüler
Bir av kanydı damarlarından akan
Birde aybaşı kanı
Belki de bu yüzden kadın
bütün kanamalardan nefret eder
belki de bu yüzden
Ölümü değil, yaşamı besler
Belki de bu yüzden
Şimdilik HOŞÇA KAL
Aşksız doğmasın çocuklar.

Aralık 2001 / Erzurum

Selver Yıldırım

M tipi Kapalı Cezaevi/ADİYAMAN

Kadına dair

Songül Beyazgül

Medya Ve Kadına Karşı Şiddet

Geçenlerde 'Türkiye Türklerindir' diyen gazete, "Aile İçi Şiddete Son" kampanyası kapsamında bir konferans düzenledi. Ana tema, medyanın aile içi şiddeti önlemedeki rolüydü. Her gün milyonlarca kadın, sadece aile içindeki bireylerin değil, hiç tanımadıkları insanların evde, işte, sokakta, medyada, siyasette, kıyasıya her mekân ve her zeminde şiddetine maruz kaldığı için konferans sonuçlarını merak ettim. Bazı yazılardan ve haber bültenlerinden izlemeye çalıştım.

Bu konuda çok kapsamlı araştırmalar da yapılmış ve konferansa sunulmuştu. Ama acayiplikler ülkesi Türkiye'de bunları yapmadan da bazı verilere ulaşmak mümkün. Sadece sözkonusu konferansa ev sahipliği yapan Doğan Medya Grubunun görsel ve yazılı basınına bir göz atmak yeterli. Bir kere, konferansta dile getirildiği gibi bu konuda medyada umut verici bir düzelme kesinlikle yok. Olan düzelmeler de kadın hareketinin yıllardır süren mücadelesinin sonucunda yaşanmış olanlar.

Medyada kadın hareketinin eylem ve etkinliklerine çok sınırlı bir biçimde yer verildi. Ama insanların özel alanına girme, mahremiyetlerini ihlal ve teşhirde sınır tanınmadı. Meşhur sabah kuşağı kadın programlarında kadınların yaşadıkları milyonlara yansıtılarak, korkunç bir duygu sömürüsü ve umut tacirliği yapma üzerinden reyting rekorları kırıldı. Ama ne kadar kadının bu programlarda teşhir edilip, saldırılara açık hale getirildiği tartışılmadı. Geçenlerde bir genç kadın canlı yayında hakarete uğradığı için intihar girişiminde bulundu. Akıllı selim ve ilkeli bir basın çizgisi olsa, intiharlardan cinayetlere uzanan bir vahametler zincirine yol açan bu tür programların hemen yayından kaldırılması gerekirdi. Ama nerdece?!

Görsel malzeme kullanımının yoğun olduğu bu boyalı basın-yayın organlarında şiddet olaylarına yer verilirken, her ne hikmetse şiddete uğrayan kadınların fotoğraflarına saldırganların görüntülerinden daha fazla yer veriliyor. Yani teşhir edilenler mağdur kadınlar oluyor. Haberlerde en çok yer verilen şiddet biçimleri fiziksel boyutlu olanlar. Psikolojik, ekonomik şiddet biçimlerine yer verilmiyor. Cinsel şiddet ise ağırlıklı olarak tecavüzle sınırlı tutuluyor. Tacizin haber değeri yok. Tecavüz mağduru kadınların hayat kadınları olması halinde haberlerin izlediği seyir çok enteresan oluyor. Saldırganların saldırısı meşrulaştırılıyor. Mesele geçenlerde toplu tecavüze uğrayan bir kadının dramı yansıdı basına. Bu tür haberlerin verilisinin tamamen pornografik bir anlatıya dönüştürülmesi bir yana, sözkonusu mağduru hayat kadını olması olaya farklı bir boyut kazandırdı. Kadının "namusumu kirlittiler" beyanatı, basına tamamen bir mizah malzemesi haline getirilerek yansıdı. Bunun altında yatan mantık şuydu: "Bir hayat kadınında namus var mıdır ki kirlensin?"

Konferans konuşmacılarından olan Çiğdem Anad, "Medya niye şiddeti kışkırtсын; medyada çalışanlar psikopat mı?" sorusunu sormuş. Bir de namus adına işlenen cinayetlerin "Doğu'daki geleneksel yapıdan kaynaklandığını" belirtmiş. İkinci değerlendirmesi zaten son zamanlarda yapılan araştırmalarla boşa çıktı. Sağır sultan da duydu. Namus adına işlenen cinayetler sadece Kürtlerin problemi değil. Ama ben özellikle ilk sorusunun cevabını biliyorum. Kocaman bir evet. Bu kapsama üzülmek kendilerini de dahil ediyorum. Bir grup kadınla yaptıkları ve NTV'de yayınlanan programda, boyalı sayfaların erkeklerine ve kadınlara sordukları sorular çok psikopatça.

Bir de meşhur dizilerin reytinglerinin artış yaşamasının sırrı, kadına karşı cinsel içerikli şiddet ve tecavüz sahnelerine yer verilmesindeymiş. Böyle olunca, TV kanalları çoğunluğu kadın olan senaristlerden tecavüz sahneleri yazmalarını istiyorlarmış. Onlar da para kulu ya, yazıyorlarmış en hasından sahneleri. Bunca örnekten sonra cevabı size bırakıyorum: Bu medya şiddeti azaltır mı arttırır mı?

Gölgeler Ve Saçlar

İsminden de belli olacağı gibi, kadın öykülerini içeren bir kitaptır Saçlar ve Gölgeler kitabı. Ve yazarı, yaşamın resmine bir çok fırçayı vuran, hayatın acısı ve güzelliğini tatmak, yaşamak ve tanık olmak isteyen, bunun için mücadeleye edip özgürlüğe ömrünü katan bir kadın... Yaşamı abartısız ve anlamlı bir roman olabilecek bir insan, yazdığı öyküleri gölgede bırakacak bir yazar...

Saçlar ve Gölgeler kitabı, kadınların tüm özelemleri, acıları, isyancı yönleri ve en insani zayıflıklarıyla dile gelmiş fotoğrafıdır. Rojbîn Perişan, cezaevindeki parmaklıklıkların, demir kapıların, taş duvarların ardında olsa bile, yaşamı ayrıntıları ve incelikleriyle ufkuna sığdırabilmeyi başarmış ve öykülerine yansıtmıştır. Uzun yıllar boyunca içeride olmasına, yaşama ve görme özgürlüğünden mahrum bırakılmasına rağmen, yüreği, kadın hassasiyeti, ince ruhuyla, basın ve ziyaretçilerinin kısa görüşmelerinden çıkardığı sonuçlarla hayatın ve dolayısıyla kadının yüreğine dokunabilmiştir.

Saçlar Ve Gölgeler kitabı on öyküden oluşuyor. Doksan altı sayfalık olan kitap, çok hüznü ve do-

kunaklı öyküleri işliyor. Özellikle savaş sürecinde yaşanan konular, ama sosyal ve psikolojik derinliği olan bir tarz ile ele alınmıştır. Rojbîn içerdeyken dışarıdaki insanın durumunu, ruhsal, duygusal olarak, derin bir hassasiyetle takip ederek, adeta acıları kat be kat yaşayarak yazmıştır. Özellikle, kız çocuk ve kadınların yüreğine inerek, onların sosyal yaşamlarının ayrıntılarına sızarak ruhlarımıza kocaman bir ayna tutmuştur. Kaba ve incelikle yaşanan egemenliklerin çirkinliğini edebi bir dil ile yüzümüze vuruyor. Saçlar ve Gölgeler kitabı acı ve merakla okunabilecek, sıradışı, özgün öyküleri yüreğinde barındırıyor. "Vakitsiz İlk Yaz" öyküsüyle değişik bir tarz deneyen Rojbîn Perişan, günlük biçiminde yazarak farklı bir güzellik ve duygu yaşattı-yor.

değer bir kitap olmakla kalmıyor, acılarımıza özgün bir yorum katıp, umudumuza daha geniş bir ufuk çiziyor. İyi okumalar diliyor, güzel saçlar ve anlamlı gölgelerle kalın diyoruz.

Rojbîn Perişan Kimdir:

Rojbîn Perişan, 1973 Lîce doğumludur. 1991 yılında, Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünü kazandı. 1991 yılının Newrozunda özgürlük savaşçısı olmayı tercih ederek saflara katıldı. 1992 yılının Ekim ayında yakalandı ve müebbet hapis cezası aldı. Hala Midyat Cezaevinde yatmaktadır. Saçlar ve Gölgeler onun 2006 da Aram Yayınevi tarafından basılan ilk kitabıdır. 1992'den beri cezaevinde olup, babasıyla (Yahya Perişan) aynı cezaevinde tutuklu kalmış ve aynı cezaevindey-

Hemen hemen toplumun her kesim ve tabakasındaki kadını ele alan yazarımız, ajitatif bir dilden uzak, objektif, gerçekçi bir bakış ve şiirsel bir dil ile okuyucuyu kendi öykülerinin içine çekiyor.

Saçlar Ve Gölgeler, okumaya

ken babasını yitirmiştir. Rojbîn, Saçlar ve Gölgeler kitabını cezaevindeyken yitirdiği babası Yahya Perişan ve cezaevinde şehit düşen tüm devrimcilere ithaf etmiştir.

Evvar Deniz

Kadının Kaleminden

Çıktım dağın başına
Destan Yazdım taşına
Gelen geçen okusun
Neler geldi başıma.

'Fadime Kimdir' kitabı, eski fotoğraflarda, çeyiz sandıklarında ve sessiz türkülerde kalmış kadınların yaşamlarını okuyucuyla buluşturmak isteyen bir kitap. Ayşenur Kolivar ve Leyla Çelik'in kaleme aldığı, Heyamola Yayınları tarafından yayımlanan bu kitap, toplumsal tahayyüller dolayısıyla tektipleştirilen Doğu Karadeniz insanının çeşitliliğini, farklı insan karakterlerini anlatan bir serinin ikinci kitabı. Serinin ilk kitabı olan 'Temel Kimdir'de, Temel'in, gerçekte var olan çoğul kimlikleri çeşitli boyutlarıyla anlatılıyordu. Fadime Kimdir'de ise erkek egemen düşünce sistemlerinin içerisinde sikkelenen ve klişeleşen Fadime imajı irdeleniyor. Tektipleştirilmiş Karadeniz kadının hayat deneyimleri bu kitap aracılığıyla okuyucuyla buluşturuluyor.

Fadime Kimdir?

Kitap önsöz niteliğindeki bir dörtlülle karşılıyor okuyucusunu: Çıktım dağın başına Destan yazdım taşına Gelen geçen okusun Neler geldi başıma. Bu dörtlük, Karadeniz'li kadınların hayat deneyimlerini, yaşamışlıklarını birer yaşam anlatısına dönüştüren 'Fadime Kimdir' pro-

jesinin ve bu proje sonucunda ortaya çıkan kitabın ana kaygısının özeti niteliğinde aslında. Kitabın sunuş yazısında 'Fadime Kimdir' projesinin başlıca kaygısı, fıkralarda dahi ikinci planda kalmış olan Fadime'nin kendisini doğrudan anlatması olarak tanımlanıyor.

Fadime Kimdir'de yirmi beş farklı anlatı ve birçok görsel ürün bulunuyor. Kitaptaki anlatıların kimisi anı, kimisi kurgusal nitelikli, kimileri de akademik çalışmaların ürünü ve büyük çoğunluğu kadınlar tarafından kaleme alınmış. Bu anlatılar hem toplumsallığın ortak kıldığı karakteristik özellikleri hem de her bir Fadime'nin farklı yönlerini içeriyor. Bu bağlamda kitap bir yandan Karadenizli kadınların kişisel yaşamlarını anlatıya dönüştürürken, öte yandan Karadenizli kadınlar özelinde çoğul kimlikleri, bir başka deyişle farklılıkları fark edilir kılarak toplumsal cinsiyet kimliğinin irdelenmesine de katkıda bulunuyor.

Uyumak İstemeyen Zürafa

Bir varmış bir yokmuş. Bir zürafa varmış. Boyu o kadar uzun, o kadar uzunmuş ki, karnı acıktığı zaman ağaçların en yüksek dallarındaki yaprakları rahatlıkla yiyebiliyormuş.

Bir gün yine karnı acıkmış. Önüne ilk çıkan ağacın yapraklarını şapur şapur yemeye başlamış... Ama birden, incecik kızgın bir ses duymuş.

"Heey... Dur bakalım canavar! Evi-min bahçesini neden yoluyorsun?" Zürafa bakmış, minicik bir kuş.

"Ben canavar değilim ki!" demiş kuşa. "Yavru bir zürafayım. Hem sonra evinin bahçesini yolduğum da yok. Yalnızca karnımı doyuruyorum."

"Ama yediğin bütün yapraklar benim evimin bahçesi... Neredeyse yuvamı da kocaman ağızına alıp yutacaktın" demiş kuş.

Zürafa çok üzülmüş. "Burada yuvan olduğumu bilmiyordum. Öyleyse ben de başka bir ağacın yapraklarını yerim."

Ama ya başka ağaçta da, başka bir kuşun yuvası varsa?..

Kuş ona yardım etmeyi önermiş. "İstersen ben önden uçup bakayım. Eğer yaprakların arasında gizlenmiş bir yuva varsa sana haber veririm."

Böylece kuş ve zürafa arkadaş olmuşlar. Kuş ona dallarında yuva olmayan ağaçların yerini göstermiş, zürafa bol bol yaprak yemiş, karnını doymuş. Eğer yediği yaprakların üzerinde tırtıl varsa, o zaman zürafa kuşa haber veriyormuş. Kuş da tırtılı yiyormuş. Çünkü kuşlar tırtıla ve solucana bayırlırlarmış.

"Dikkat etsene koca ayaklı canavar! Neredeyse üzerime basacaktın!"

Zürafa eğilip sesin geldiği yöne bakmış. Bir de ne görsün? Küçücük bir tavşan yavrusu! Zürafanın gözü hep ağaçlarda olduğu için, yerdeki tavşanı görememiş. "Özür dilerim tavşan kardeş" demiş. "Kuş kardeşle ağaçlarda karnımızı doyuruyorduk, önüme bakmamışım."

Tavşan meraklanmış. "Benim boyum çok kısa. Büyüyüp kocaman bir tavşan olduğum zaman bile boyum bir ağacın boyuna ulaşamayacak. Oysa hep merak ederim, acaba dünya ağaçların tepesinden nasıl görünür", demiş.

Zürafa, "Bundan kolay ne var? Ben başımı eğeyim, sen tırmanıp boynuma tutun. Böylece ağaçların tepesinden çevreyi seyredebilirsin", demiş.

Tavşan çok sevinmiş ve hemen zürafanın boynuna tutunmuş. Bu işe kuş da çok sevinmiş. İlk defa gökyüzüne tırmanan bir tavşan görüyormuş çünkü.

Böylece zürafa, kuş ve tavşan arkadaş olmuşlar. Akşam olup güneş batana kadar oynamışlar. Güneşin onlara el salladığını önce kuş görmüş.

"Akşam oluyor, artık eve dönmeliyiz," demiş arkadaşlarına.

Zürafa hemen atılmış. "Aman boşverin! Daha gece olana kadar çok zaman var. Ben zaten uyumayı hiç sevmem. Bu gece uyumasak da hep oynasak ne olur sanki?"

Tavşan bu fikirden çok hoşlanmış. "Evet evet, ben de uyumayı hiç sevmem. Bu gece eve çok geç gidelim. Burada kalıp oyun oynayalım."

Yalnız kuş telaşlanıyormuş eve ge-

cikeceği için. Ama sonunda o da razı olmuş. Oyuna dalmışlar. Oynamışlar, oynamışlar, o kadar çok oynamışlar ki, güneş gökyüzünde çoktan kaybolmuş, hava iyice kararmış.

"Ama benim çok uykum geldi," diye sızlanmış kuş. "Ben artık eve gidiyorum!" Sonra PIRRR! diye kanatlanıp evine uçuvermiş.

"Ben de uyumak istiyorum!" demiş tavşan. "Hoşçakal zürafa kardeş, yarın görüşürüz." Sonra uzun arka bacaklarıyla o kadar hızlı koşmuş ki, bir anda ortadan kaybolmuş.

Zürafa hiç aldırılmamış. O uyumak istemiyormuş. Oyun oynamak, uymaktan daha güzelmiş. Ama sağına bakmış, soluna bakmış, çevrede oyun oynayabileceği kimseyi görememiş.

Herkes çoktan uyumuş. Her yer karanlık olmuş. Ağaçlar, çiçekler, taşlar bile görünmüyormuş.

Bir süre sonra zürafanın canı sıkılmış. Uykusu da gelmiş. Ağızını kocaman açıp esnemeye başlamış. Sıcacık yatağında olmayı istemiş, ama o ne bir kuş gibi uçabilir, ne de tavşan gibi kızılı koşabilirmiş.

Uzun boyu ile karanlıkta ağaçlara çarpmamak için çok yavaş yürümek zorundaymış. Yürümüş... Yürümüş! Gitmiş... Gitmiş! Ama bir türlü evine ulaşamamış...

Zürafanın o kadar uykusu gelmiş ki, hemen oracıkta ıslak otların üzerine uzanmış. Mışıl mışıl uyumuş.

Sabah olunca, güneşin pırl pırl ışıklarıyla uyanmış. Uyanmış ama, bir türlü yerinden kıpırdayamamış. Her yanı ağrıyormuş. Bütün gece soğukta uyuduğu için üşütüp hasta olmuş.

O günden sonra zürafa günlerce hasta yatmış. İyileşene kadar oyun oynamaya hiç çıkamamış. Arkadaşları kuş ile tavşan neşe içinde oynarlarken, o, evinde iyileşmeyi bekliyormuş.

Süngerden Kedi Yapımı

Araç ve Gereçler:

- 1- Dikdörtgen banyo sünger
- 2- Kurdele (50 cm.)
- 3- İki adet boncuk
- 4- İp
5. Siyah gazlı kalem

Dikdörtgen sünger baş ve gövde ayrılacak şekilde iple bağlanır. Kedinin kulak ve ayaklarına gelecek köşeler de bağlanır. Gözlerine boncuklar dikilir. Ağız, burun ve bıyıkları keçeli kalemle çizilir. Boynuna kurdele bağlanır.

Bilmediklerimiz

- * Dünyanın en büyük hayvanı mavi balınadır. Aynı zamanda hayvanlar aleminin en hızlı büyüyen hayvanıdır. Kilosu 22 ayda 26 tona kadar ulaşır.
- * Dünyanın en hızlı hayvanı leopardır. Hızı saatte 100 km'ye ulaşır.
- * Dünyanın hızlı kuşu Boş ağızlı kırlangaçtır. 3 saniye süreyle saatte 128 km süratle ulaşmıştır.
- * Bir tavşan 8 ile 12 sene arasında yaşar.
- * Kediler 100 kısık ses, köpekler ise 10 ses çıkartabilir.
- * Son 4 bin sene içerisinde herhangi yeni hayvan evcilleştirilmemiştir.
- * Bir pire, kendi büyüklüğünün 150 kat yüksekliğine zıplayabilir.
- * Bu oranı tutturmak için insanın yaklaşık 30 metre zıplaması gereklidir.
- * Atlar bir aya kadar ayakta kalabilirler.

Bilmece

- 1- Dereler tepeler, sık sık küpeler.
- 2- Küçücük fıçı, içi dolu turşucuk.
- 3- Mavi atlas, iğne batmaz, makas kesmez, terzi biçmez.
- 4- Kapıyı açar, kapamadan kaçar.
- 5- Gökte gördüm bir köprü, rengi var yedi türlü.
- 6- Bir ağacı oymuşlar, içine sesleri koymuşlar. Yanlış yalan söylemiş, kulağını burmuşlar.
- 7- Ben varmadan o varır, her şeyden çok yol alır.
- 8- Ben giderim o gider, üstümde gölge eder.
- 9- Hiç kar yağmayan hava hangisidir?
- 10- Çalındığı halde görülmeyen şey nedir?
- 11- Hangi top zıplamaz?
- 12- Hangi karnede sıfır olmaz?

- 12- Sağlık karnesinde
- 11- Kartopu
- 10- Işık
- 9- Oyun havası
- 8- şemsiye
- 7- ışık
- 6- saz
- 5- gökkuşağı
- 4- rüzgar
- 3- gökyüzü
- 2- limon
- 1- kirtaz

ÇOCUKLARRRR BENİ BOYAYINNI!

İklim Konferansı Küresel Isınmanın Önünü Alabilecek mi?

Birleşmiş Milletler İklim Konferansı, geçtiğimiz ay Endonezya'da gerçekleştirildi. 3 Aralık'ta başlayan İklim Konferansı iki hafta sürdü. Konferans, atmosferin kirlenmesini azaltacak, küresel ısınmanın önünü alabilecek tedbirler geliştirme konusunda yeni bir uluslararası sözleşme için yol haritası belirlemeyi amaçlıyordu.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'na katılan heyetler, özel şirketler ve kalkınmış ülkelerin özellikle küresel ısınmanın önlenmesi konusunda rol oynayan ormanların korunması konusunda yoksul ülkelerdeki ormanların korunmasını finanse etmelerini sağlayacak bir plan görüştü.

Endonezya'nın Bali Adasındaki konferansta görüşülen plan, ormanların yok edilmesinden dolayı artış gösteren karbondioksit gazı salınımını azaltmayı amaçlayacak. Karbondioksit gazının atmosferde birikmesi, küresel ısınmaya neden olan sera etkisine yol açıyor. Çevre bilimciler, tropik bölgelerdeki ormanların yok edilmesi ve ağaçların yakılmasının, insanların yol açtığı karbondioksit salınımının yüzde 20'sini oluşturduğunu belirtiyor.

Kuzey Buz Denizi'ndeki buz tabakasının 2040 yılında tamamen eriyeceği öngörülürken, şimdi bu beklentinin 2012 yazı sonunda gerçekleşebileceği savunuluyor.

Bu yaz hızla eriyen kuzeydeki buz tabakası, yaz sonunda, 4 yıl önceki aynı dönemde sahip olduğu alanın yarısına geriledi. Amerikan Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) iklim uzmanı Jay Zwally, "erime bu hızla sürerse Kuzey Buz Denizi, beklentilerden çok daha yakın bir dönemde, 2012 yazı sonunda buzdan tamamen arınmış hale gelebilir", dedi. Denizdeki buz tabakasının, kapsadığı alanın daralmasının yanı sıra rekor düzeyde incelendiği de belirlendi.

Henüz geçen yıl, kuzeydeki buz tabakasının 2040 yazı sonunda tamamen eriyeceğinin tahmin edildiği açıklanmış ve bu bile şaşkınlıkla karşılanmıştı.

Zwally, eskiden kömür madencilerinin, metan gazı sızıntısı olup olmadığını anlamak için madene kanarya bulduklarını ve yoğun gazda kanarya ölünce dışarı kaçtıklarını anımsatarak, "Kuzeydeki buz tabakası da küresel ısınmanın kanaryası. Bu kanarya artık öldü" görüşünü savundu.

AP haber ajansının görüşüğü NASA, Amerikan üniversiteleri ve hükü-

Birleşmiş Milletler'in Yvo de Boer iklim değişikliğinden sorumlu yetkilisi, sözkonusu planla ilgili bir anlaşmanın bu konferansta mümkün olmadığını kaydetmekle birlikte, önemli ilerleme sağladıklarını bildirdi.

Yapılan BM İklim Konferansı'na katılan ülkelerin çoğunluğu, 2020'ye kadar sera etkisi yaratan karbon salımlarını yüzde 25 ila 40 oranında azaltılması konusunda uzlaştı.

BM İklim Değişikliği Konferansı'nda, Kyoto Protokolü'nün yerini alacak yeni anlaşmayla ilgili müzakereler ABD'nin tavrı nedeniyle çıkmaza girdi. ABD'nin son anda geri adım atmasının ardından uzlaşıyla sonuçlandı.

Dünyayı en çok kirlüten ABD ise, Konferansta Kyoto Protokolü'nün yerini alacak anlaşmayı imzalayacağını açıklamakla birlikte, zorunlu kısıtlamalara karşı çıktı. Kanada, Hindistan ve Çin gibi ülkeler de ABD ile aynı safta yer aldı.

İki hafta süren görüşmelerde ne mevcut Kyoto anlaşmasının gözden geçirilmesi üzerinde anlaşıldı, ne de küresel ısınmanın sorumlusu olarak gösterilen gaz emisyonlarının daha fazla azaltılmasına yönelik bir takvim üzerinde uzlaşıldı.

İklim Konferansı'nda, sera etkisine

Çevre ve kalkınma örgütleri, konferans süresi boyunca tartışılan önlemlerin sorunun aciliyetini karşılamadığını savundu.

yol açan gazların kısıtlanmasını öngören Kyoto Protokolü'ndeki açığı kapatabileceği savunuluyordu.

Kyoto Protokolü, küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda mücadeleyi sağlamaya yönelik uluslararası çerçeve. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi içinde imzalanmıştır. Bu protokolü imzalayan ülkeler, karbondioksit ve sera etkisine neden olan diğer beş gazın salınımını azaltmaya veya bunu yapamıyorsa salınım ticareti yoluyla haklarını arttırmaya söz vermişlerdir. Protokol, ülkelerin atmosfere saldıkları karbon miktarını 1990 yılındaki düzeylere düşürmelerini gerekli kılmaktadır. 1997'de imzalanan protokol, 2005'te yürürlüğe girebilmiştir. Çünkü protokolün yürürlüğe girebilmesi için, onaylayan ülkelerin 1990'daki emisyonlarının (atmosfere saldıkları karbon miktarının), dünyadaki toplam emisyonun % 55'ini bulması gerekmektedir ve bu orana ancak 8 yılın sonunda Rusya'nın katılımıyla ulaşılabilmektedir.

Kyoto Protokolü şu anda tüm dünyadaki 160 ülkeyi ve sera gazı salınımının %55'inden fazlasını kapsamaktadır. Kyoto Protokolü ile devreye girecek önlemler, pahalı yatırımlar gerektirmektedir.

Çevre ve kalkınma örgütleri, konferans süresi boyunca tartışılan önlemlerin sorunun aciliyetini karşılamadığını savundu. Ama dışarıda önemli ör-

gütler yeni girişimlerini sürdürüyor.

UK Business Organisation adlı iklim örgütü, devlet, eyalet ve bölgesel düzeyde hükümetleri emisyonlarını katma kararına yönlendirecek bir çalışmanın ayrıntılarını ilan etti.

Bu çalışmaya katılan 15 bölgesel hükümet arasında California, Güney Avustralya ve İskoçya da bulunuyor.

Birleşmiş Milletler'deki görüşmelerde fazla ilerleme sağlanamadığı izlenimi oluşurken, belki sera etkisine yol açan gaz emisyonlarının küresel düzeyde artışına 'dur' demenin yolu bu tür gayri-resmi ittifaklar olur.

İklim Konferansı'nın devam ettiği süreçte dünyanın sanayileşmiş sekiz ülkesinin çevre bakanları ise Almanya'nın ev sahipliğinde, Berlin'de bir araya geldi. Almanya Çevre Bakanı Sigmar Gabriel, küresel ısınmayla etkili bir şekilde mücadele için uluslararası "karbon ticaret piyasası" kurulması gerektiğini söyledi. Gabriel ayrıca, Almanya'nın çevre dostu enerji projeleri için 120 milyon Euro ayırdığını duyurdu. Alman Bakan, Bali'de yapılan İklim Konferansı konusunda ise fazla iyimser olmadığına işaret ederek, atmosferi en çok kirlüten ülkelere olan Amerika Birleşik Devletleri'nin gelecek yıl Kasım ayında yapılacak seçimlerden önce bir taahhütte bulunmasını beklemediğini kaydetti.

Haber Merkezi

Kuzey Buz Denizi'ndeki Buz Tabakası 2012 Yılında Eriyebilir

met kuruluşlarından konuyla ilgili toplam 18 bilim adamının tümü, bu yaz sonunda gelinen erime düzeyini büyük bir şaşkınlıkla karşıladıklarını söyledi. NASA'dan jeofizikçi Scott Lutchke, bu zullardaki erimenin hızı değerlendirildiğinde de "yeni bir döneme girildiğinin

kesin olarak söylenebileceğini" belirtti.

Grönland'daki erimenin de oldukça hızlı olduğu tespit edildi. Grönland kara parçası üzerindeki buzullar da bu yaz, yazları kaydedilen ortalama erimeden yüzde 15 daha fazla eridi. Bu oran, 2005'te kaydedilen rekor erimenin de

üzerinde oldu. Grönland üzerindeki buzulların tamamen erimesi, dünya deniz seviyesinin 6,6 metre yükselmesine yol açacak. Ancak karadaki buzulların tamamen erimesinin on yıllar değil, yüzyıllar alacağı belirtiliyor.

AA

Dr. İlhan Diken

Ağız Kuruması

Ağız kuruması, en sık göz ardı edilen yakınmalardan biridir. Yutkunma zorluğu, yemek borusunda bir engel gibi düşünülürken, tükürük yetersizliği ve tükürük bezlerinin iyi çalışmaması, akla bile gelmeyebilir. Konuşma zorluğu, biyolojik sürece ya da ruhsal duruma mal edilip, ağız kuruması gözden kaçabilir.

Ağız kuruluğunun bir diğer bulgu-

su, tat alma duygusunda bozulmadır. "Yediklerim ve içtiklerimden eskisi kadar tat alamıyorum, ağzımın içi yanğın yerine döndü" türünden serzenişler olur. Hatta bu keyifsizlik, iştahsızlık ile birlikte kilo kaybı ve zayıflamaya kadar götürebilir.

Dilde yanma duygusu, az ama yetersiz tükürük salgısına işaret edebilir. Bu nedenle "dilde yanma", ağız kuruluğu adına mutlaka hatırdan tutulması gereken bir gerçektir. Aksi takdirde gereksiz ve uzun süren tedavilere mal olabilir.

Ağız içi, dil ve dudakların kuruması açık-seçik olan ağız kurumasıdır. Görünen ve hissedilen bu kuruluk, bol su

içerek telafi edilmeye çalışılır. Yani susama duygusu ve çok su içme ön plana çıkar. Açık-seçik olan bu kuruluğa dudak çatlamaları da iştirak eder. Bu durumda dudaklarını sürekli ıslatmak ya da krem sürmek ihtiyacı duyar.

Ağız kurumasının önu alınmadığında bu, başta ağız içi hastalıklar olmak üzere pek çok hastalıkların davetçisi olur. Ağız içinde diş ve diş eti hastalıkları ortaya çıkar. Diş çürümeleri, diş eti iltihapları bunların başında gelir.

Tükürük salgısı olmayınca yeterli beslenme olmaz, yetersiz beslenme ise hücre ve doku kayıplarına neden olur. Böylesine bir süreçte beden direnci düşer. Böbrek ve karaciğer çalışması aksar. Bu ise vücudumuza zararlı ve atılması gereken pek çok maddenin atılmamasına, birikmesine neden olur. Kanda üre ve diğer zararlı maddelerin artışı başlar. Vücut direnci düşer ve pek çok hastalıklara karşı dayanaksız bir yapı oluşur.

Ağız kuruması; başta şeker hastalığı olmak üzere Parkinson hastalığında, Romatoid Artrit'in bir türünde, enfeksiyon hastalıklarında, ateşli durumlarda, su kayıplarında, burun tıkanıklıklarında karşımıza çıkar.

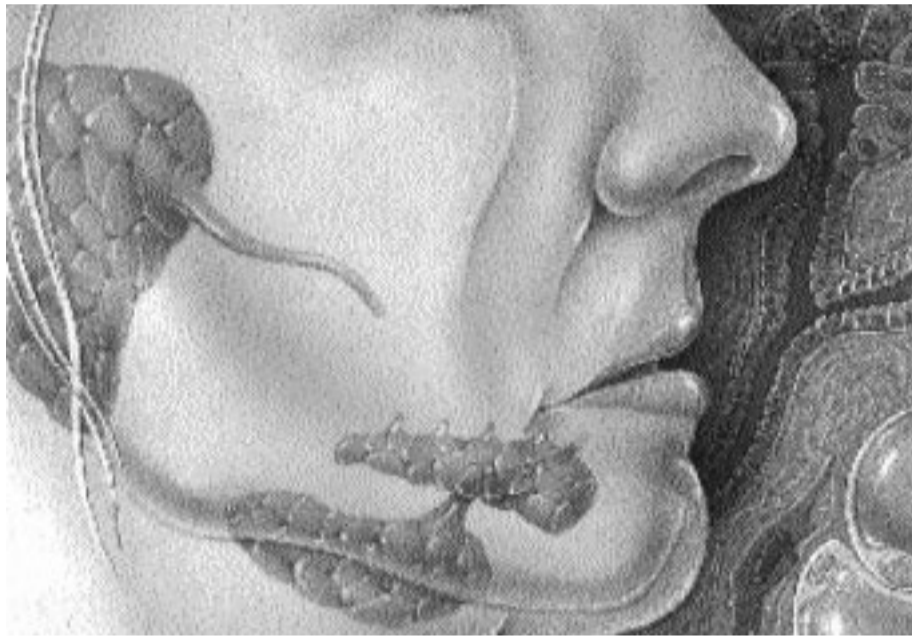
Şeker hastalığında ağız kuruluğu, sık idrara çıkma ve bol su içme ile birlikte. Vücut genel olarak kurudur. İhmal edilir ya da yüksek şeker kontrol altına alınamazsa zayıflamaya neden olur.

Kronik romatizma hastalıklarından Romatoid Artrit'in bir çeşidi "Sjögren Sendromu" olarak bilinir. Bu hastalık, yalnızca tükürük bezlerini değil, göz yaşı bezlerini de etkiler. Yani göz ve ağız kuruması birlikte. Bu kuruluğa değişik şiddette kas ve eklem ağrıları iştirak eder. Hastalık, büyük oranda kadınları etkiler. Bu oran %90ları bulur. Kuruluk, kadınlarda cinsel organları da etkileyerek cinsel sorunlara yol açabilir. Tüm bu sorunların üstesinden gelmek için suni gözyaşı damlaları ve nemlendirici kremler kullanılır.

Ağrı kesicilerden tansiyon ilaçlarına kadar, pek çok ilaç ağız kuruluğu yapabilir. Tansiyon ilaçları, İdrar söktürücüler, alerji ilaçları, depresyon ilaçları, anti gribal ilaçlar bunlardan bazılarıdır.

Az ve sık arayla su içmeli, şekerli sakız çiğnemeli, şeker kullanmamalı, sigarayı bırakmalı, alkolden uzak durmalıyız. En önemlisi de, kesin nedeni araştırmak için doktorumuza başvurmalıyız.

Kadınlarda Kalp Krizine Karşı Soya

Japonya'da yapılan bir araştırmada, soya temelli ürünler tüketen kadınlarda inme veya kalp krizi riskinin 3-4 kat daha düşük bulunduğu belirlendi.

Japonya Sağlık Bakanlığı'nın talebi üzerine 12 yıl süreyle yapılan araştırmada, izoflavon ve E vitamini yönünden zengin soyadan yapılan ürünlerin, menopoza giren kadınlarda daha da koruyucu bir etkisi bulunduğu tespit edildi.

fazla Japon gözlendi.

Araştırmada, erkek ve kadınlar günlük tükettikleri soya oranına göre beş gruba ayrıldı. Beyin kanaması veya kalp krizi riskinin en çok soya tüketenlerde 0.39, en az tüketenlerdeyse 1 olarak belirlendiği araştırmada, menopozdaki kadınlar için bu oranın 0.25'e karşı 1 olduğu tespit edildi.

Soyanın kadınlarda görülen belirgin etkisine karşın, beş gruba ayrılan erkekler arasında bir fark görülmedi.

Araştırmada, en az kalp krizi riskiyle karşı karşıya bulunan kadınların, günde 45 gram natto (mayalanmış, yapışkan soya fasulyesi) veya 100 gram civarında tofu (soya peyniri) tüketenler oldukları belirlendi.

Japon Ulusal Kalp ve Damar Merkezi'nden Yoshihiro Kokubo, soya ürünlerine eklenen Japonların geleneksel yosunları-

nin da organizmanın savunmasına açıkça katkıda bulunan unsurlar arasında olduğunu söyledi.

Sonuçları, Amerikan Kalp Vakfının dergisi Circulation'da geçen ay sonunda yayımlanan ve 1990'da başlayan araştırmada, 2002'ye kadar 40 ile 59 yaşlarında, kanser ve kalp hastası olmayan, her iki cinsiyetten 40 binden

Pratik Öneriler

Kaplardaki kireci temizlemek için kabin içine yumurta kabuklarını bırakıp kaynatın. Veya bir miktar sirke döküp kaynatın. Kirecin yok olduğunu göreceksiniz.

Lavabonuzdan gelen kötü kokuyu gidermek için, içine bir avuç kaya tuzu atın. Koku yok olacaktır.

Kurumamış kan lekесinin üzerine biraz nişasta serpmek ve nişasta kuruduktan sonra fırçalamanız yeterlidir. Kurumuş lekeler için de bir litre suya katacağımız iki yemek kaşığı amonyak işinizi görecektir. Leke bu karışım ile fazla bastırılmadan silinirse yok olacaktır.

İçinde yağ beklemiş şişeleri temizlemek için şişenin içerisine sirke ile parça halinde kaya tuzu atmalı ve iyice sallamalı. Bol su ile çalkaladıktan sonra şişeler ilk hali gibi olur.

Meyve suları örtünün üstüne dökülür dökülmez tuz serpin .Yıkadığınız zaman tertemiz olacaktır.

Halınız yağ lekесi olmuşsa karbonatla bunu temizleyebilirsiniz.Yağın üstüne bol karbonat döküp, biraz ovmak yeter, kuruduktan sonra iyice fırçalayın. Lekenin yok olduğunu göreceksiniz.

Muşamba ve marleylerdeki ayakkabı izleri ile diğer lekeleri çıkarmak için tiner kullanılır. Tiner bulunmadığı zamanlarda ise sirke aynı işi yapacak güttedir.

Yemek tarifleri

Bulgurlu Köfte

Malzemeler

Su bardağı iri bulgur
1 su bardağı un
1 çorba kaşığı nişasta
1 yumurta akı
1 tatlı kaşığı tuz
1 çorba kaşığı kuru nane
500 gr. yoğurt
150 gr. tereyağı
3 diş sarımsak

Hazırlanışı:

Bulgur ayıklanıp yıkanır. Üstüne kaynar su dökülüp bulgurun kabarması için biraz bekletilir.

Bulgur kabarmışsa un, nişasta, yumurta akı, tuz, nişasta ve kuru nane ilave edilip ara sıra su serpilerek yoğrulur.

İyi haşlanabilmesi için parçalara ayrılıp ortası parmakla delinir.

Kaynar tuzlu suda 5-6 dakika haşlanır. Biraz soğuyunca (el yakmayacak kadar) küçük küçük parçalanır. Servis yapacağınız tabağa alınır.

Yoğurt çırpılır, içine sarımsak rendelenir. Tereyağ eritilip kızdırılır. Bölünmüş köftenin etrafına önce yoğurt, sonra kızdırılmış tereyağ dökülür, servis yapılır.

Afiyet olsun!

Mutfaklarda Şölen Var Buyursun Xanımlar!

G enel olarak siz biricik kadınların yeni yılı kutlama telaşları mutfak yolundan geçer. Yani nasıl güzel bir sofraya hazırlasam da evimin efendisinin gönlünü şöyyyle bir hoş etsem diye telaşlı saatlerin yaşanmasına başlarız.

Şimdi dünya genelinde kadınların yeni yıla, yani anlayacağımız gibi yeni güne girişlerine bakıldığında ve bizimkilerin yeni yıla yaklaşımlarına bakıldığında arada kocamancık uçurumların olduğu görülür de görülür. Şu meret dünyada bir kutlama olan yeni yıl, bizde tam bir eziyetin temsilidir. Hediyeler alınır, verilir, serilir, yenilir vs. vs... Felekten bir gün çalınıp stresin atıldığı şu meret yeni yılda bizimkinde azap çekilir.

mayalım ayoooo!... Oysa kocalar bundan pek de zevk almazlar ve yemekten sonra da hemen dışarıya kendilerini atmanın yol yordamını ararlar. Eninde sonunda kadın yeniden kendisiyle ve biricik bulaşıklanıyla kalır sonunda. Erkeklerin, onların canım emeklerine hiç mi hiç değer vermediklerini pek bilmezler, kıymanın kıymetini ise hiç vermezler. Kadınlarımız ve yeni yılın mutfak becerilerini sergilemek olduğunu düşündüğünden yeni yıl öncesi ve sonrasını hep mutfakta atfeder kadınlarımız. Yeni yılda güzel dileklerin ne olduğunu çok bilmezler, yeni yılda güzel bir paylaşımın ne olduğunu da hiç tatmamışlardır aslında. Yeni yıl kadınlarımız için güzel temenni anları olmamıştır, güzel yemek yapma anları haline gelmiştir. Evet! Siz hayranlarıma biricik ördeklerimden bir tanesini sunayım da kulağınıza küpe edin altın nasihatlarımı.

Şimdi sevgili çok kıymetli Döne Xanımcık gelip bana, yani bendeniz hayranlığını soruyor 'yeni yılda ne yapacağım' diye.

- Ayyy! Şujin Xanımcığım, bir tanem! Yılbaşında ne yapacaksın?

- Şeyy...

Hayranlarımla evde oturup güzel bir sohbet gecesi geçiririm herhalde. Sen ne yapacaksın Döne xanım?

- Ben dolma, salata, hindi, pilav, pırzola, perdeli kat kat pilav, içli köfte ve en sonunda çiğköfte yapacağım. Herifim tırnaklarını yemese nameer-

dim!

- Nasıl yani? Tüm geceni yemek yaparak mı geçireceksin?

- Yok canım, arada bir pauze yapıp dinleneceğim tabii...

-Nasıl dinleneceksin anlamadım.

Hem bu kadar çok yemeği niye yapıyorsun? Arkadaşların mı geliyor?

- Hayır canım... Biz bize olacağız. Yani eşim, ben ve iki çocuk.

- Peki sen niye bir orduya hazırlar gibi yemek hazırlıyorsun? Anlamadım Dönceğim.

- Canım bizim herif şeyyy! Genelde hep dışarıya çıkar mıkır.

- Döne Xanım sizin bey de kim? Senin kuman da mı var?

- Yok canım daha neler!.. Yani benimki (tapusu kendinde yaaa) evde pek oturmaz. Onun için sabaha kadar adamı evde yemeklerle oyalayacağım bu sene. Yani başkalarına gitmesini engellemek için bu yöntemi deneyeceğim, gerisi Allah kerim. Canım arkadaşım, şekerim, bir tanem!. Sen bilmezsin bu erkek kısmını, göbekleri bir ton çuvala benzer. Yani kestirmeden gidecek olursak midesinden hitap edecek önce.

- İyi de sen adamın mide zaafiyeti geçirmesini sağlayacaksın sanırım bu yedireceklerinle ve soluğu herhangi bir devlet tencere hastanesinde alırsınız bu gidişle. Hem yeni yıl kutluyorsun Döne Xanım, yemek festivali yapmıyorsunuz ki!.. Sanki yemek festivaline katılıyor gibisin. Ve bu festivalin en iyisi olmak ister gibisin canım...

- Aşkolsun Şujin Xanımcığım! Ben

çok iyi yemek yaparım, vallahi de bilahi de. Hem yeni yıl demek yemek memek demek değil mi? İnsanlar yer içerler, başka da bir şeyleri yoktur.

- Bak Döne Xanım, o senin dediğin şey yeni yılın küçük bir parçası. Yani çok da önem arzetmeyen bir şey aslında. Ama güzel bir beraberliğin. bir de güzel sofrası olur mantığıyla geleneksel yiyeceği olan hindi yemekleri yapılır ve yemek yenirken keyifli anlar yaşanır tabii ki de. Senin yaptığın gibi kocaların evde tutmak istemezler.

- Aaa yok vallahi sen hiç birşey bilmiyorsun. Ben yine de gidip yemek yapayım ve adamı evde tutayım. Zaten yılın her günü mutfakta geçiyor, bir günü daha geçsin ne olmuş? Buna geceyi de katarım bir şey olmaz. Yeter ki adam evde otursun...

İşte ne diyelim bizim kadınlarımızın yeni yıla bakışı ve erkekle yaşamı paylaşımına bakışı. Yani sevgili kadınlar! Siz siz olun, Döneleşmeyin ve yeni yılda hakettiğiniz yerde olmaya çalışın. Yeni bir güne, yeni bir yaşama adımın amacı olsun sizin için yeninin anlamı. Yani yemek festivali sanıp kendinizi kandırmayın olur mu? Siz güzelliğe mutfaktan bakmayın sakın. Özgürlük paylaşımlarla olur. Nice özgür yeni yıllara sevgili kadınlar! Esen kalın!..

sujin_xanim@hotmail.fr

Nasıl mı? Bakalım şimdi bizim Kürt kadınının eziyetine. Bir kere hiç bir şeyi kendisi için yapmaz. Sabahtan akşama kadar mutfakta geçirir gününü, güzel bir sofraya oluşturur diye. Evinin direğinin midesine hitap etsin diye çabalar mamalar durur. Kendimizi kandır-

bulmaca

Soldan Sağa

Yukarıdan Aşağıya:

1-Ödüllü film "Büyük Adam Küçük Aşk"ın yaratıcısı olan, yönetmen Handan İpekçi'nin, "namus cinayetleri" ve kadına yöneltilmiş şiddet gibi konuları perdeye taşıyan üçüncü filmi, 2- Dış uyarılara karşı bilincin, tümünden ya da bir bölümünün yitdiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu / Yanağın ağız boşluğu hizasına gelen bölümü, 3- Uykusu hafif / istek, amaç / temel alan ve görüntüleri sayfa düzenine göre depolayacak şekilde tasarlanmış bir dosya biçimi 4- küçük mağara / uçak, 5- yemek / çocuğunu dünyaya getiren kadın, 6- Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık / Altın'ın simgesi / en kısa zaman birimi, lahza, 7- kimi giyim eşyalarında ya da döşemeliklerde kumaş kenarlarına dikilen süslü iplikten püskül / tanışıklık 8- Bir düşüncüyü anlatan bir ya da birkaç tümcelik söz / (tersi) talih, kader, 9- Kürtçe'de yılan / peygamber, 10- bir sayı / Kürdistan'da bir baraj gölü / masallardaki efsanevi dağ, 11- ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma gibi amaçlarla kullanılan yer / Arapça'da pil, 12- Kürtçe'de özgür, serbest / Yılanması gerekli iç ve dış giysisi.

1- Eski Sovyetler Birliğinde yaşayan Kürtler içerisinde ilk Kürt kadın sanatçı, 2- belli, açık / sıcak ülkelerde yetişen, kerestesinden yararlanılan birçok ağacın ortak adı, 3- Bir Kürt örgütünün adı / anahtar / Kalsiyum'un simgesi, 4- Lütesyum'un simgesi / posta sürücüsü / bir yapıda iki döşeme arasında yer alan daire veya odaların bütünü 5- Mısır'da su tanıtıcı / ekilen yer, mezra, 6- Çok yaş, sırlıklam / (tersi) Berilyum'un simgesi, 7- Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın annesinin adı / iri ve yarıcı bir kuş, 8- kaçak ve yasak şeylerin saklandığı gizli yer / Gümüş'ün simgesi / emanet, vedia, 9- Lorentiyum'un simgesi / boksta üçer dakikalık dövüşme sürelerinden her biri / Tantal'ın simgesi, 10- amil; faktör / Sevinç, beğenme, rahatlama gibi çeşitli duyguları belirtir / Duvar, bağ ve bahçelerde toprak yığarak yapılan sınırlar, set, 11- Amerikan Havaçılık ve Uzay Dairesi / katışksız, saf, halis, 12- Oskar'a aday gösterilmiş ilk Kürt filmi.

Geçen Ayın Bulmaca Çözümü												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	H	A	M	D	İ	Y	E	K	A	P	A	N
2	A	Z	A	D	K	İ	R	İ	N		R	A
3	S	A	N	T	İ	M		R	O	J	İ	N
4	A	D	İ		D		K	E	N	İ	N	
5	T	İ		T	İ	K		Ç	İ	T		M
6		Y	E	M	L	İ	K		M	E	M	E
7	D	A	R		L	Ş	R		M	U	M	
8	E	W	İ	Q	İ	N		F	A		Ş	E
9	Y	E	N	İ	L	İ	K		P	A	T	A
10	İ	L		D	İ	Ş	L	İ	N	U	L	
11	M	A	Ş	U	K		A	T	M	A	C	A
12	T	A	M		A	N		U	Z	U	N	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Hazırlayan: Sozdar Dersim

Didinana

Selma Koçiva

Nuri Dede-I

Doğanyavasi Xaliüana'nın karşı yakasıydı. Xaliüana bir vahşi vadi gibi uzanıyordu isinalara (yüksek dağlara) doğru. Didinana'nın evinden karşı tarafa bakıldığında Nuri Ôađu (Nuri Dede)'nin evi görünüyordu. Nuri Ôađu, Birinci Dünya Savaşına 14 yaşında katılmış bir gaziydi. Bir gazi madalyası da vardı. Çocukluğumuzda savaş anılarını anlatırdı. Cepheye silah taşımış o genç haliyle. Kafkasya cephesinde askermiş. Bir gözü iyi görmez, insanları iyi görebilmek için ellerini dürbün yapar, bakardı.

Çocukluğumda ona Oşüri Ôađu derdim. Elmalı Dede yani. Yaz kış hep elma verirdi bize. Onun için adı Elmalı Dede kalmıştı.

Bu gün Doğanyavasiye gidip bir kez daha görecektim Nuri Ôađu'yu. Meşe ruba'yı geçtim. Periler beni kovalıyor gibi hızlı adımlar ile. Eskiden derelerde peri olduğuna inanılırdı. Bu inançların etkisi bende sürüyor muydu, bilmiyordum. Doğanyavasi'nin çok meylli dik bir yolu vardı. Nefes nefese vardım Nuri Ôađu'nun kartal yuvası gibi evine...

Kapıda oturup dinleniyordu. Beni görünce ellerini dürbün yapıp baktı. 'Bese si ori?' (Bese, sen misin)' Başımı salladım. Hızla gidip ellerinden öptüm. Kucaklayarak yanına aldı. 'Bese, bereşüimi munde moxüi?' (Bese, çocuğum ne zaman geldin?)

Anlattım gezi amaçlarımı, köye veda etmeğe geldiğimi. Sonra öğrenci olaylarındaki mevzuu açtı. Bana sevecen bakışlarla bakıyordu. 'Mo ulur, Lazona başüani dogéopxatu'. 'Gitme, Lazona'ya başkan yapalım seni' diye takıldı. 'Benim yönetim şeklimi beğenecek misiniz' dedim Lazca... Güldü. 'Si ôalüari dibadağu var iyu.' 'Sen erkek doğmalymışsın, olmadı' dedi. Nuri Ôađu beni niye abartıyordu? Bana 'eşüiyaluği doyi' (eşkiyalık da yaptın) dedi. Eşkiya terimini pozitif anlamda kullanıyordu. Benim devrimciliğimi onaylıyor muydu Nuri Ôađu. Bir süre sonra, 'Ôađupeşa dobâdi, Ôađupe şüimi eşüiya orües' (dedelerimize çektim, dedelerimiz eşkiyaydı) dedim.

Nuri Ôađu ile muhabbeti severdim. O bir tarih belleği idi. Halkın kollektif hafızasıydı. Bize aktardıkları kitaplara sığmazdı. Bu öyküde onun gerçek kişiliğini yansıtabilir miydim? Biraz zor... Onu yaşamak gerekiyordu. Yaşlı bir gürgen kadar köklüydü.

Gelini ayran ikram etti. Çocuklar avluda güzel güzel oynuyorlardı. Nuri Ôađu kendisini ziyaret etmeme çok sevindi. 'Si Stanboluri var iyi.' (sen İstanbullu olmadın) tesbitini yaptı. Bu beni mutlu eder. Hala insanlarımızla kaynaşabiliyordum. Yüreğime su serpildi.

devam edecek...

Pulsuz Dilekçe

Sevgili Anneciğim, Babacığım,

Bütün duygu ve düşüncelerimi dile getirebilseydim, size şunları söylemek isterdim:

Sürekli bir büyüme ve değişme içindeyim. Sizin çocuğunuz olsam da, sizden ayrı bir kişilik geliştiriyorum. Beni tanımaya ve anlamaya çalışın.

Deneme ile öğrenirim. Bana ayak uydurmakta güçlük çekebilirsiniz. Oyunda, arkadaşlıkta ve uğraşarımda özgürlük tanıyın. Beni her yerde, her zaman koruyup kollayın. Davranışlarımların sonuçlarını kendim görürsem daha iyi öğrenirim. Bırakın kendi işimi kendim göreyim. Büyüdüğümü başka nasıl anlarım?

Büyümeyle çok istiyorsam da ara sıra yaşımdan küçük davranmaktan kendimi alamıyorum.

sakların hepsini beğendiğimi söyleyemem. Ancak, hiç kısıtlanmayınca ne yapacağımı şaşırıyorum. Tutarsız davrandığımı görünce hem bocalıyor, hem de bundan yararlanmadan edemiyorum.

Öğütlerinizden çok davranışlarıңызdan etkilendiğimi unutmayın. Beni eğitirken ara sıra yanlışlar yapabilirsiniz. Bunları çabuk unutturum. Ancak birbirinize saygı ve sevginizin azaldığını görmek beni yaralar ve sürekli tedirgin eder.

Çok konuşup çok bağırmanın. Yüksek sesle söylenenleri pek duymam. Yumuşak ve keskin sözler bende daha iyi iz bırakır." Ben senin yaşında iken..." diye başlayan sözleri hep kulak ardına atarım.

Küçük yanlışlarımı büyük suçmuş gibi başıma kakmayın. Bana yanlışla payı bırakın. Beni, korkutup sindirerek, suçluluk duygusu aşılayarak uslandırmaya çalışmayın. Yaramazlıklarım için beni kötü çocukmuşum gibi yargılamayın.

Yanlış davranışım üzerinde durup düzeltin. Ceza vermeden önce beni dinleyin.

Suçumu aşmadığım sürece cezama katlanabilirim.

Beni dinleyin. Öğrenmeye en yakın olduğum anlar, soru sorduğum anlardır. Açıklamalarınız kısa ve öz olsun. Beni yeteneklerimin üstünde işlere zorlamayın. Ama başarabileceğim işleri yapmamı bekleyin. Bana güvendiğinizi belli edin. Beni destekleyin; hiç değilse çabamı övün. Beni başkalarıyla karşılaştırmayın; umutsuzluğa kapılıyorum.

Bunu önemsemeyin. Ama siz beni şımartmayın. Hep çocuk kalmak isterim sonra. Her istediğimi elde edemeyeceğimi biliyorum. Ancak siz verdikçe almadan edemiyorum. Bana yerli yersiz söz de vermeyin. Sözü-nüzü tutmayınca sizlere güvenim azalıyor.

Bana kesin ve kararlı davranmaktan çekinmeyin.

Yoldan saptığımı görünce beni sırlayın. Koyduğunuz kurallar ve ya-

T.G.
D Tipi Kapalı Cezaevi
Mektup Okuma Komisyonu
GÖRÜLDÜ

Her gün yeniden doğmak, yeniden sarılmak ve sevmek bayatı... Ne sıkıntıları varsa tanrılara bırakmak, tadına varmak bayatı... Rubuna akıp onunla bütünleşmek, gizemini yakalamak, albenisinin birçün dalgalarına kapılmak ve bırakmak kendini engin deniz bayata... Gözlere bırakılmak, özgürlüğe yüzmek gibi...

Gülmek... Her sabah daba içten, daba sade gülmek bayatı... Gülerken yüreğinden kopup gelen buseyi bayatın enginliğine bırakmak gülen dudaklarla... Her acıya ve çaresizliğe inat gülmek ve gülerken biraz daba özgürleşmek yoldaşlar...

Akıp gidiyor zaman; bütün asilik ve asaleti ile tanrılara meydan okuyan dağ başlarında eriyip, yamaçlardan akan kar sularıyla daba bir birçünlaşan, özlemlerle dolup taşan bir nebiri gibi... Akıp gidiyor özlemler, ütopyalar, hayaller denizine...

Nice güzel bayaller peşinden koşaduran deli dolu çocuklardık... Ülkemiz kadar yalnız, balkınuz kadar kimsesizliğimizle, inanç ve ideallerimiz, ütopyalarımızla buluşturup nice bayatlar pahasına da olsa köşadurdük yıllar boju özlem ve bayallerimizin ardından...

Hayat denen labirentin acı dolu badirelerinde bayallerimizin ardından kozarken özgürleştik; özgürleştikçe özgürlüğün sınırsızlığında kaybolduk.

Kaç babar bazan ve hüznüle süslenip güz güllerinin özlemini içine alıp estiren hasret rüzgarlarıyla... Hasret kaldık bazansız, hüznüsüz babarlara, milyonlarca yıldızın gülümsemediği gökyüzüne... İçimizdeki koridorlarda yankılanan ayak seslerinden özler olduk toprağı, toprağı sinmiş sevgililerin kokusunu...

Her yeni yıl biraz daba olgunluğumuz, olgunluğumuzu pekiştirir oluyor acılarımız, acılarımıza tuz biber oluyor özlemlerimiz ve özlemlerimizle daba bir katmerleşiyor sevgilerimiz...

2008 yılının özgürlük maratonu koşumuzda bir etap olması umuduyla yeni yılınızı en içten dileklerle kutlar, özgür yarınlarında, özgürlük sevincinin tadına beraber varma umuduyla çalışmalarınızda üstün başarılar diler, selam sevgi ve saygılarını siz azizelere gönderiyorum.

ÖZGÜRLEŞEN GÜLÜŞLÜ NİCE YILLARA

Mustafa TUNÇYÜZLÜ
D Tipi Kapalı Cezaevi / Diyarbakır

Benden yaşamın üstünde olgunluk beklemeyin. Bütün kuralları birden öğretmeye kalkmayın; bana süre tanıyın. Yüzde yüz dürüst davranmadığımı görünce ürkmeyin. Beni köşeye sıkıştırmayın; yalana sığınmak zorunda kalırım. Sizi çok bunaltsam bile soğukkanlılığınızı yitirmeyin. Kızgınlığınızı haklı görebilirim, ama beni aşağılamayın. Hele başkalarının yanında onurumu kırmayın. Unutmayın ki ben de sizi yabancıların önünde güç durumlara düşürebilirim.

Bana haksızlık ettiğinizi anlayınca açıklamaktan çekinmeyin. Özür dilemişsiniz size olan sevgimi azaltmaz; tersine, beni size daha çok yaklaştırır. Aslında ben sizleri olduğunuzdan daha iyi ve daha değerli görüyorum. Bana kendinizi yanılmaz ve erişilmez göstermeye çabalamayın. Yanıldığınızı görünce üzüntüm büyük olur.

Biliyorum, ara sıra sizi üzüyor, belki de düş kırıklığına uğrattıyorum. Bana verdikleriniz yanında benden istediklerinizin çok olmadığını da biliyorum. Yukarıda sıraladığım istekler size çok geldiyse bir çoğundan vazgeçebilirim; yeter ki beni ben olarak seveceğinize olan inancım sarsılmasın.

Benden 'Örnek Çocuk' olmamı istemezseniz, ben de sizden, kusursuz ana-baba olmanızı beklemem. Sevecen ve anlayışlı olmanız bana yeter.

Sizin çocuğunuz olarak doğmak elimde değildi. Ama seçme hakkım olsaydı, sizden başka kimsenin çocuğu olmak istemezdim.

Sevgiler
Çocuğunuz

'Sozdar'la Yeniden Doğdum'

Annegriet Wietsma, politik aktivite içerisinde yer almış, bir film yapımcısı, bir dökümanter, aynı zamanda anne. Son derece başarılı bir çalışma sonucu ortaya çıkardığı 'Sozdar' (Verdiği Sözü Gerçekleştiren) belgeseli ile kadın mücadelesine önemli bir eser kazandı. Wietsma, kendisinden çok çalışmalarını tanıtmayı yeğliyor, ancak biz biliyoruz ki kendisi Sozdar'ı anlattıkça okurlar olarak biz de kendisini tanıyacağız.

• Sozdar'ı tanıtmayı başardınız. Peki kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz?

Pedagoji okuduğum yıllarda film yapımcılığıyla tanıştım. Bir süre film yazarlığı yaptım, dökümanterler hazırladım. Yirmi yıldır da toplumsal problemleri işleyen dökümanter çekimleri yapıyorum. Bunun yanında tarihsel niteliği olan bir kaç film çektim. Örneğin 'Nieuw Guinea' dökümanterinde bir aşiretin öyküsünü işledim, çocukluğumda oturduğumuz 100 yıllık tarihi olan evimizin belgeselini yaptım. Evin tarihiyle birlikte, içinde oturanların o evi nasıl değiştirdiğini, evin çevre koşullarına göre nasıl değiştiğini anlatmak, eski bir binanın penceresinden bakarak aslında dünyanın her zaman değiştiğini ve hareket halinde olduğunu anlatmak istedim. Diğer bir dökümanimda da 48 yaşındaki bir kadının öyküsünü anlattım. Bu kadın, çocukluğunu çocuk esirgeme kurumlarında geçirmiş ve neden orada kaldığını anlamadan yaşamış. Daha sonraki yıllarda bir genç kız olarak esirgeme kurumunda geçirdiği korkunç yılları ele aldık o filmde.

• 'Sozdar Belgeseli'ne nasıl karar verdiniz? Hangi nedenler sizi böyle bir belgesel yapmaya itti? İşe nasıl başladınız?

Yaklaşık 15 yıldır Kürt sorunu hakkında bir film yapmak istiyordum. Çünkü ülkesiz bir halktır ve bunun haklı savaşını yürütüyor. Kürtlerden

tanıdığım bazı çevreler vardı, ancak bunlar bana çok erkeksi geliyordu. Kürt Hareketlerinde genelde erkekler daha çok aktif. Bunun haricinde kafamı kurcalayan bir çok soru işaretleri vardı. Irak'taki Kürtlerle Türkiye'deki Kürtlerin birbirine düşmanlığına akıl sır erdiremiyordum. Yani birlik olacakları yerde birbirlerine düşmandılar. Aklıma takılan bu büyük bilmece yüzünden, Kürt sorununu iyi anlatamayacağıma inandığımdan filmi yapmadım.

şen olaylardan etkilenme sonucu, yaşamı pahasına, kendini bir halkın davasına adanmış II. Dünya Savaşı yıllarında Hollanda'nın bağımsızlığı için savaşan 'Hannie Schaft'ın öyküsü geliyor aklıma. Onu anlatan kitapları okudukça her defasında büyüleniyordum. Sozdar'da da merak ettiğim şeydi: Bir insan nasıl savaşçı olmaya karar verir ve silahlı bir mücadeleye katılır? Bana göre bir kadının çok özel nedenlerinin olması lazım ki si-

kere hapisanede görüştüğüm sonra bunun çok güzel ve iyi bir film olacağına inandım. Sozdar bana o güveni verdi. Ancak ben Sozdar'ı hiç bir zaman hapisane dışında görebileceğime inanmamıştım. Ben onun Türkiye'ye iade edileceği düşüncesini taşıyordum. Film hapisane sınırları içerisinde yapacağımı tasarlıyordum, arşiv ve gazetelerdeki yazılarla yetinmek durumunda kalacağımı düşünüyordum. Bir kaç görüşmeden sonra Sozdar'ın serbest bırakıldığına dair bir haber geldi. Bunu duyduğuma inanmadım ve Sozdar adına sevindiğim gibi kendi adıma ve filmim adına da sevindim.

• Filmin galasında yapılan konuşmada 'iki inatçı kadın' olarak tanıtıldınız. Sozdar'da kendinizi buluyor musunuz?

Sozdar'la geçirdiğim süreç içerisinde onun ne kadar özel bir kişilik olduğunu anladıkça daha çok saygı duymaya ve değer vermeye başladım. Birbirimizle çok benzer yönlerimiz vardı. Giderek onu bir yol arkadaşı ve dost olarak görmeye başladım. Dünyayı çokça gezdim ve her gittiğim yere benimle aynı düşünen ve hareket eden insanlarla tanıştım. Bir dost arayışında değilsin ama bir dost karşına çıkabiliyor. Kültür, çevre, yaşam farklılıklarına rağmen yine de senin düşündüğünü düşünen, amaçları seninkiyle örtüşen ve senin söylemek istediğini söyleyen başka insanlarla tanışıyorsun.

Sozdar'ın en önemsediyim yanı, onun özgür bir düşünceye sahip olmasıdır. Onun kendi kültürünün dışına çıkıp neyin iyi, neyin kötü olduğunu kavraması beni çok şaşırttı. Örneğin onunla beraber Hollanda'da yaşayan bir Kürt ailesini ziyaretimizde, 10 yıldır Hollanda'da yaşayan bir kadın tek bir kelime dahi Hollandaca bilmediğini farkettilim. Bu olaya karşı Sozdar'ın tepkisi beni çok şaşırttı. "Nee?.. 10 yıldır burada yaşıyorsun ve tek kelime Hollandaca bilmiyorsun! Nasıl olur? Yarın derhal kendini bir okula kaydet ve

Hollandaca'nı geliştir!" dedi. Bir kaç ay sonra tekrar o kadının evine gittiğimizde, "Dil kursuna gidiyorum ve çok sayıda Hollandaca kelime öğrendim" deyince o an Sozdar'ın ne kadar büyük ve değerli olduğunu anladım. Bir kadının bu kadar özgür düşünmesi çok güzel. Bu dünyada çok az sayıda özgür düşünen insanlara rastlıyoruz. Bu yüzden var olanlara sahip çıkmamız lazım. Bu toplumsal bir sorundur.

İki insan aynı seviyedeysen iyi anlaşılabilir. Çok kavgalarımız, çok tartışmalarımız da oldu. Bazen kırgın, küskün olurduk, moralimiz bozulurdu. İki inatçı kadındık ama beraber çok da eğlendik. Onu tanıdığıma çok seviniyorum ve ömrüm boyunca o güzel günleri hatırlayacağım.

• Çekimler dolayısıyla Kürdistan dağlarına gittiniz. Burada gördüklerinizden bahsedermisiniz? Nelerden etkilendiniz, nelerden ürktünüz?

Dağlara gittiğimde sanki yıllardır buralarda yaşıyormuşum gibi kendimi rahat ve güvende hissettim. Her şey çok güzeldi, hiç yabancıklık çekmedim. Onların konuştuklarını anlamıyordum, sadece seyretmekle yetinebiliyordum ne yazık ki! Yanımdaki tercüman çok şaşkıncı ve bana bunu söylüyordu: "İnsanlar küfrederler, hiç bir şeyden memnun olmazlar, her konuda şikayet ederler. Ama burada kimse küfür etmiyor, şikayet etmiyor veya yüzünü asmıyor. Burada şikayet etmek için bir çok neden var. Örneğin, burası çok soğuk, ıslak ve buna rağmen herkes son derece saygılı ve hoşgörülle yaklaşıyor." Aynı sıcaklığı ben de hissettim. Oradaki atmosfer politikada aktif olduğum yılları bana hatırlatıyordu. Tek fark, onların silahlı mücadele yürütüyor olmasıydı. Bir balık suda kendini ne kadar rahat hissediyorsa ben de kendimi o kadar rahat hissediyordum. Oradaki atmosfer, Hollanda'daki kadın hareketini, anti-kimyasal hareketini anımsatıyordu. Aynı insanlar, aynı tartışmalar, aynı arkadaşlıklar vardı ve herkes kendine güveniyordu. Ordaki özgüven çok güçlüydü.

Bir gün gazeteleri okurken gözümde bir haber çarptı. Haberde PKK'lı Kürt bir kadının Hollanda'da yakalandığı söyleniyordu. O an 'ben bu hikayeyi, bu sorunu bir kadının bakış açısından anlatabileceğimi düşündüm. Bir kadın olarak onu daha iyi anlayabileceğime, onun yaşamına girebileceğime, savaşan bir kadının aklından neler geçtiğini, neden savaşmayı tercih ettiğini anlayabileceğime kanaat getirdim. Bunun üzerine kaldığı cezaevini aradım ve Sozdar'la görüşmek istedim.

İkinci nedenim ise beni hep şaşkınlığa uğratan şu soru oldu: Bir insan nasıl olur da dünyada ve çevresinde geli-

lahlı bir mücadeleye katılsın. Uzun süre kendi kendime hep şu soruyu sordum: Bir insan açlık grevine girmeyi nasıl göze alır? Bir insan ölüm orucuna veya açlık grevine başvurduysa bu, başka bir çaresinin kalmadığını gösterir. Bu konu benim nazarımda çok önemlidir ve büyük bir şaşkınlıkla karşılıyorum. Başkasını değil de kendini bitirmek, kendine zarar vermek... Bu husus, filmi yapmaya karar vermemdeki üçüncü neden oldu. Yalnız bir şartım vardı: Ancak Sozdar'a güvenir, ona ısınırım; konunun beni aşan bir konu olmadığına inanırsam filmi yapacaktım. Ki süreç bu yönde gelişti. Sozdar'la bir kaç

Dağdan döndükten sonra arkadaşlarım beni ziyarete gelmişlerdi. Onlara dağda çektiğim görüntüleri gösterdim. Arkadaşlarımdan biri onları gözünden okuyordu. Görüntüdeki insanlara bakıp bana şunu söyledi: "Bu görüntüdeki insanlarda hiç bir art niyet veya kötülük göremiyorum. Biri diğerinden daha sempatik." Hepsi sevimli ve güzel insanlardı. Hepsi benim arkadaşım olabilecek kadar iyi insanlar. Onları dost gibi gördüm.

• İleriye yönelik planlarınız var mı?

Şu anda ayrımcılık hakkında beş yıllık bir döküman çalışması yürütüyorum. Nikaragua'da 15 yıl gerillacılık yapan bir devrimcinin öyküsünü ele alacağım. Bir kitap yazmak istiyor bu kişi. Yaşadıklarını, düşündüklerini kaleme alsın bu yüksek makamlarda yer alan kişilerin sonu olabilir. Bu yüzden bir çok kişi onun konuşmasını istemiyor ve susmasını tercih ediyorlar. Bu konu da Sozdar Belgeseli kadar ilginç bir film olacak gibime geliyor.

Hollandaca çeviri: Zeynep Yüce
Hazırlayan: Muazzez Kaya

ABONE FORMU

12 AYLIK*

20 EURO

24 AYLIK*

40 EURO

İsim:

Adres:

Telefon:

Banka Adı:

Hesap No:

TARİH:
YAPAN:

İMZA:

ABONE

NEWAYA JIN

Kempstraat 10 2572 GH
's-GRAVENHAGE
Nederland

Tel: 0031 652152768
Fax: 0031 492516260

Banka ismi: Postbank
Hollanda İçi: 9522686
Hollanda Dışı:

IBAN: NL50 PSTB0009522686 BIC: PSTBNL21

*Yükanda işaretlediğim stürinin bitiminden önce iptal etmediğim takdirde abone stürinin normal tarife üzerinden uzatılmasını ve ücretini ödemeyi kabul ediyorum.